

ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
POLITICAL UNDERSTANDING IN DEMOCRATIC POLITICAL SYSTEM
OF PEOPLE IN THE MUNICIPAL AREA OF THA KHANTHO
SUB-DISTRICT, KALASIN PROVINCE

พระครูญาณวิจักขณ์ (ชัยวัฒน์ อริยชัยภาโณ)

สารนิพนธ์เล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๒

ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

พระครูญาณวิจักขณ์ (ชัยวัฒน์ อริณชยธรรมา)

สารนิพนธ์เล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๒

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Political Understanding in Democratic Political System of People
in the Municipal Area of Tha Khantho Sub-District,
Kalasin Province

Phrakhruyanawichak (Chaiwat Ariñjayañāṇo)

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Political Science

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

C.E. 2019

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้ับสารนิพนธ์เรื่อง
“ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาล
ตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, รศ.ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ประธานกรรมการ

(รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล)

กรรมการ

(รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช)

กรรมการ

(ผศ.ดร.ยุพธนา ปราณีต)

กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

ผศ.ดร.ยุพธนา ปราณีต

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระครูญาณวิจักขณ์)

ชื่อสารนิพนธ์ : ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้วิจัย : พระครูญาณวิจิตร (ชัยวัฒน์ อริยชัยนาท)

ปริญญา : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

: ผศ. ดร.ยุทธนา ปราณีต, พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ), ร.บ. (ทฤษฎีและเทคนิคทาง
รัฐศาสตร์), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

: รศ. ดร.สุพล สุขะพรหม, ป.ธ.๔, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Politics),
Ph.D. (Political Science), ประ.ด. (สื่อสารการเมือง)

วันที่สำเร็จการศึกษา : ๓ มีนาคม ๒๕๖๓

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท ๒. เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท ๓. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลโดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๕๖ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จำนวน ๓๗๙ คน โดยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นทั้งปลายปิด และปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๘ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๘๘$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นในด้านความเสมอภาค อยู่ในระดับมาก

($\bar{X}=3.89$) ลำดับต่อมา คือ ด้านอำนาจอธิปไตย ($\bar{X}=3.88$) ด้านภราดรภาพ ($\bar{X}=3.88$) และด้านสิทธิและเสรีภาพ ($\bar{X}=3.85$) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

๒. ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ($t = 0.768$, $Sig = 0.443$) จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ ($F = 3.570$, $Sig = 0.014$) ระดับการศึกษา ($F = 6.624$, $Sig = 0.000$) และอาชีพต่างกัน ($F = 26.860$, $Sig = 0.000$) มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๓. ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ต้องอาศัยระบบราชการที่เข้าถึงประชาชนโดยรัฐควรมีมาตรการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน มีศูนย์กลางการเรียนรู้ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อเสนอแนะให้ความรู้กับประชาชน มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และควรจัดการให้มีวิทยากรที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตย ตั้งศูนย์กลางการเรียนรู้ให้ทำงานภายในชุมชน การเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีแหล่งการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ง่าย เป็นพื้นที่ส่วนกลางในระหว่างชุมชนที่จะเข้าถึงได้ง่าย เพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย ให้แก่ประชาชน อย่างทั่วถึง และเข้าใจง่าย ปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย ให้แก่ประชาชนได้ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย

Research Paper Title : Political Understanding in Democratic Political System of People in the Municipal Area of Tha Khantho Sub-District, Kalasin Province

Researcher : Phrakhruyanawichak (Chaiwat Ariñjayañāño)

Degree : Master of Political Science

Research Paper Supervisory Committee

: Asst. Prof. Dr. Yuttana Praneet,
B.A. (Public Administration), B.A. (Theory and technique to Political Science), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science).

: Assoc. Prof. Dr. Surapon Suyaprom,
Pali IV, B.A. (Sociology), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science),
Ph.D. (Political Communication).

Date of Graduation : March 3, 2020

Abstract

Objectives of this research were 1. To study the level of knowledge and understanding democratic political system of people at the Municipal area of Tha Khantho Sub-district, 2. To compare the level of knowledge and understanding democratic political system of people in the Municipal area of Tha Khantho Sub-district, 3. To study the recommendations and guidelines for the development of knowledge and understanding in politics in the democratic regime of people in the Municipal area of Tha Khantho Sub-district, Kalasin Province.

Methodology was the Mixed Methods: The Quantitative Research collected data by questionnaires , both closed and open-ended,with reliability value at 0.856 from 397 samples living in the Municipal area of Tha Khantho Sub-district. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation with the statistical significance value at 0.05. The Qualitative Research collected data from 8 key informants by in-depth-interviewing The data were analyzed by descriptive interpretation.

Findings of the were as follows :

1. People at the Municipal area of ThaKhantho Sub-district had the knowledge and understanding of democratic politics, by overall, at the high level ($\bar{x}$ =3.88). Each aspect was also found that people had the opinions on the equality at the high level ($\bar{x}$ =3.89) followed by on the sovereignty ($\bar{x}$ =3.88), on the fraternity ($\bar{x}$ = 3.88), and on the rights and freedom ($\bar{x}$ = 3.85). The overall understanding was also at the high level.

2. For the results of comparison of people's knowledge and understanding of democratic politics at the Municipal area of Tha Khantho Sub-district classified by personal data, it was found that people with different genders did not have different knowledge and understanding of democratic ($t = 0.768$, $Sig = 0.443$). Therefore, the research hypotheses were rejected. For people with different ages ($F = 3.570$, $Sig = 0.014$), educational level ($F = 6.624$, $Sig = 0.000$), and occupation ($F = 26.870$, $Sig = 0.000$) had different knowledge and understanding of democratic politics with the statistical significance value at 0.05. Therefore, the research hypotheses were accepted.

3. Recommendations: For the promotion and development of knowledge and understanding of democratic politics of people in the Municipal area of ThaKhantho Sub-district, Kalasin Province, the government agencies must access people and stipulate the measurement of promoting the strength in the community with the learning center for people to participate in politics for democratic political knowledge and understanding. There should be public hearing as well as providing the lecturers with knowledge and understanding of democratic principles. Besides, the learning center should be established in the community in order to give the opportunities for the community members to have the easily-accessed learning source. This could be the common ground for the community members to easily access. It can also cultivate democratic ideology that can be easily understandable and accessible. There should be real cultivating process of democratic ideology among people so that they would adhere to the real and true democratic ideology in the real sense.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสำเร็จลงได้ด้วยดี จากความอนุเคราะห์ของคณาจารย์ที่ปรึกษาทุก ๆ ท่าน อันประกอบด้วย ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ที่ได้เสียสละเวลาช่วยเหลือให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำสารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขออนุโมทนาขอบคุณคณะกรรมการสอบป้องกันสารนิพนธ์ประกอบด้วย รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, รศ.ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดิ์ จิรัญฐิติกาล, รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช, ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต, และรศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงเพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

อนุโมทนาขอบคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันประเสริฐให้แสงสว่างทางปัญญา และขอขอบคุณคณาจารย์เชี่ยวชาญในการตรวจความเชื่อมั่นในการวิจัยประกอบด้วย ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์, รศ.ดร.ประณต นันทียกุล, รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช, ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, อ.ดร.กาญจนา ดำจตุติ และเจ้าหน้าที่ประจำบัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้กรุณาอนุเคราะห์ให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกมาเป็นอย่างดี

ขออนุโมทนาขอบคุณ นายธีระพล ยันตะบุศย์ นายกเทศมนตรีตำบลท่าคันโท ที่ให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการทำวิจัยในครั้งนี้ ที่ได้ให้ความรู้ทางด้านวิชาการ และประสบการณ์ในการทำวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขออนุโมทนา และขอบคุณ คณาจารย์ นักวิชาการทุกท่านที่เป็นเจ้าของหนังสือ และงานวิจัยที่มีคุณค่า ซึ่งท่านได้เขียนไว้ให้ได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการเขียนงานวิจัยในครั้งนี้ และเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้การศึกษาในการทำวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ลงได้ตามวัตถุประสงค์

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังว่า สารนิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจตามสมควรทั้งนี้ ขอน้อมถวายเป็น พุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และมอปปบูชาเป็นกตเวทิตาคุณ และขออุทิศความดีของสารนิพนธ์นี้ให้บิดา มารดา ครู อุปัชฌาย์ อาจารย์ ญาติโยมผู้มีอุปการคุณทุกท่าน และเพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงของสถาบันชาติ พระพุทธศาสนา ศาสนา และพระมหากษัตริย์แห่งราชอาณาจักรไทย สืบต่อไป

พระครูญาณวิจักขณ์

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ ภาษาไทย	ก
บทคัดย่อ ภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ท
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๕
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๕
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๗
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๘
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๙
๒.๑ แนวคิด และทฤษฎี ความรู้ความเข้าใจ	๙
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง	๑๘
๒.๓ แนวคิด เกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	๓๑
๒.๔ แนวคิด เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย	๓๖
๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๖๑
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๔
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๘

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๘๐
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๘๐
๓.๒ การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ	๘๐
๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๘๐
๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๘๒
๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๕
๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๕
๓.๓ การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ	๘๖
๓.๓.๑ กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๘๖
๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๘๗
๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๗
๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๗
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	๘๙
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๙๐
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย	๙๒
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของประชาชน	๙๕
๔.๔ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	๑๐๐
๔.๕ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ	๑๑๙
๔.๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	๑๒๔
๔.๗ องค์ความรู้	๑๓๐
๔.๗.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๓๐
๔.๗.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย	๑๓๒
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๓๔
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๓๕
๕.๒ อภิปรายผลผลการวิจัย	๑๓๖

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๔๑
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๔๑
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๑๔๑
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	๑๔๒
บรรณานุกรม	๑๔๓
ภาคผนวก	๑๕๑
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ	๑๕๒
ภาคผนวก ข ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	๑๕๘
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์นำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (Try out)	๑๖๖
ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)	๑๖๘
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	๑๗๑
ภาคผนวก ช แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๗๓
ภาคผนวก ซ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล (สัมภาษณ์)	๑๘๐
ภาคผนวก ญ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๙๐
ประวัติผู้วิจัย	๑๙๓

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒.๑ ความหมายความรู้ความเข้าใจ	๑๒
๒.๒ ความรู้ความเข้าใจ ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom)	๑๕
๒.๓ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจ	๑๖
๒.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความเข้าใจ	๑๘
๒.๕ ความหมายของการเมือง	๒๐
๒.๖ ทฤษฎีทางการเมือง	๒๔
๒.๗ ความรู้ความเข้าใจผ่านข่าวสารทางการเมือง	๒๙
๒.๘ ความรู้และความเข้าใจตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	๓๕
๒.๙ ความหมายของประชาธิปไตย	๓๙
๒.๑๐ หลักการและลักษณะของประชาธิปไตย	๔๙
๒.๑๑ หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน	๕๑
๒.๑๒ เกี่ยวกับหลักสิทธิเสรีภาพ	๕๕
๒.๑๓ เกี่ยวกับหลักความเสมอภาค	๕๘
๒.๑๓ เกี่ยวกับหลักภราดรภาพ	๖๐
๒.๑๔ ตารางแสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย	๖๒
๒.๑๕ ตารางงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗๒
๓.๑ ตารางแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๘๒
๔.๑ จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ	๙๐
๔.๒ ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์	๙๒
๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม และรายด้าน	๙๕
๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอำนาจอธิปไตย	๙๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสิทธิและเสรีภาพ	๙๗
๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านความเสมอภาค	๙๘
๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านภราดรภาพ	๙๙
๔.๘ การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ	๑๐๐
๔.๙ แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอายุ	๑๐๑
๔.๑๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามระดับความคิดเห็นของ ประชาชน โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ	๑๐๒
๔.๑๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามระดับความคิดเห็นของ ประชาชน จำแนกตามอายุ ด้านสิทธิและเสรีภาพ	๑๐๓
๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามระดับความคิดเห็นของ ประชาชน จำแนกตามอายุ ด้านความเสมอภาค	๑๐๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๑๓ แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา	๑๐๕
๔.๑๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม จำแนกตามการศึกษา	๑๐๖
๔.๑๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสิทธิและเสรีภาพ	๑๐๗
๔.๑๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านความเสมอภาค	๑๐๘
๔.๑๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านภราดรภาพ	๑๐๙
๔.๑๘ แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ	๑๑๐
๔.๑๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพ	๑๑๑
๔.๒๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ ด้านอำนาจอธิปไตย	๑๑๓
๔.๒๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ ด้านสิทธิและเสรีภาพ	๑๑๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๒๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ ด้านความเสมอภาค	๑๑๖
๔.๒๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ ด้านภราดรภาพ	๑๑๗
๔.๒๔ การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามสมมติฐานที่ 1-4	๑๑๘
๔.๒๕ ปัญหา อุปสรรคข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอำนาจอธิปไตย	๑๒๐
๔.๒๖ ปัญหา อุปสรรคข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสิทธิและเสรีภาพ	๑๒๑
๔.๒๗ ปัญหา อุปสรรคข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านความเสมอภาค	๑๒๒
๔.๒๘ ปัญหา อุปสรรคข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านภราดรภาพ	๑๒๓
๔.๒๙ ตารางสรุปความถี่จำนวนผู้ตอบประเด็นตาม ด้านอำนาจอธิปไตย	๑๒๕
๔.๓๐ ตารางสรุปความถี่จำนวนผู้ตอบประเด็นตาม ด้านสิทธิและเสรีภาพ	๑๒๖
๔.๓๑ ตารางสรุปความถี่จำนวนผู้ตอบประเด็นตาม ด้านความเสมอภาค	๑๒๘
๔.๓๒ ตารางสรุปความถี่จำนวนผู้ตอบประเด็นตาม หลักภราดรภาพ	๑๒๙

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒.๑ ตราสัญลักษณ์ เทศบาลตำบลท่าคันโท	๖๑
๒.๒ โครงสร้างการบริหารงาน เทศบาลตำบลท่าคันโท	๖๓
๒.๓ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๙
๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๓๐
๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย	๑๓๒

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

อักษรย่อในงานวิจัยเล่มนี้ ใช้พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๓๙ เป็นหลักในการอ้างอิง ซึ่งพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย จะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น วิ.มหา. (ไทย) ๑/๑๘/๒๓. หมายความว่า ระบุถึง วินัยปิฎก มหาวิภังค์ ฉบับภาษาไทย พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑ ข้อที่ ๑๘ หน้าที่ ๒๓ เป็นต้น ทั้งนี้ โดยใช้ระบบคำย่อ ดังต่อไปนี้

พระสุตตันตปิฎก

ที.ปา.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย	ปาฏิกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปณาสก	(ภาษาไทย)
ส.ม.	(บาลี)	=	สุตตันตปิฎก สญฺตตนิกาย	มหาวรรคคปาติ	(ภาษาบาลี)
ส.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก สญฺตตนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
อง.ติก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย	ติกกนิบาต	(ภาษาไทย)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประชาธิปไตยเป็นระบอบการเมืองการปกครองประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นการบริหารอำนาจรัฐที่มาจากเสียงข้างมากผ่านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยประชาชนอาจใช้อำนาจของตนโดยตรงหรือผ่านผู้แทนที่ตนเลือกไปให้อำนาจแทนก็ได้ โดยประชาธิปไตยยังเป็นอุดมคติที่ว่าประชาชนทุกคนในชาติร่วมกันพิจารณากฎหมาย และการปฏิบัติของรัฐ และกำหนดให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการแสดงการยินยอมและเจตจำนงของตน ระบอบประชาธิปไตยได้แพร่หลายอย่างมากไปทั่วโลก ประเทศไทยก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๕ แต่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยของไทยก็ยังไม่ก้าวหน้า ไม่เป็นรากฐานของการปกครองอย่างแท้จริง บรรยากาศของการเมืองไทยเป็นเรื่องราวของการต่อสู้ช่วงชิงอำนาจทางการเมืองระหว่างกลุ่มผู้นำ และการใช้กำลังอำนาจทางทหารเปลี่ยนแปลงล้มล้างรัฐบาล ด้วยการทำการปฏิวัติรัฐประหาร ทำให้ประเทศไทยขาดเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมือง^๑

โดยนับตั้งแต่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นมา การปกครองของประเทศไทยได้ดำรงและยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขต่อเนื่องมาโดยตลอด แม้ได้มีการยกเลิกแก้ไขเพิ่มเติม และประกาศใช้รัฐธรรมนูญเพื่อจัดระเบียบการปกครองให้เหมาะสมหลายครั้ง^๒ กล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองการปกครองครั้งสำคัญของประเทศไทย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ระบอบการปกครองดังกล่าวยังไม่สามารถสร้างความมั่นคงทางการเมืองการปกครองได้อย่างสมบูรณ์ ประชาชนยังขาดการเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับ

^๑ ประภัศร ทองยินดี, ประชาธิปไตย: แนวคิดและหลักการเบื้องต้น, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ปีที่ ๕, ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๘): ๒๑.

^๒ “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐”, ราชกิจจานุเบกษา ๑๓๔ (๖ เมษายน ๒๕๖๐), หน้า ๑.

การเมืองการปกครองตามแบบประชาธิปไตย อย่างแท้จริง ดังนั้นการที่จะทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยดังกล่าว จำเป็นต้องให้ประชาชนได้รับการศึกษาและการสื่อสารอย่างถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาด้านกฎหมาย วัฒนธรรม การดำรงชีพตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่ออันจะส่งผลต่อการดำรงชีวิตของประชาชน และเพื่อที่จะได้ยึดถือระบอบการปกครองให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ ลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทางสังคมในปัจจุบันและในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในประเทศอันจะมีผลโดยตรงต่อ ระบบการเมืองการปกครองของประเทศ ระบบการเมืองการปกครองของประเทศจะมีวิถีทางในเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะอย่างไร ระบอบการปกครองจึงเป็นตัวกำหนดกรอบความคิด วัฒนธรรม และเป็นพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน คือ ตัวกำหนดระบบการเมืองการปกครองที่เกิดขึ้นในชาติหรือในประเทศได้

ความเข้าใจของประชาชน กับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งประชาชนในประเทศอาจจะยังสับสนว่าประชาธิปไตย คืออะไร มีวิธีการดำเนินชีวิตแบบอิสระเสรีอย่างไร เรียกได้ว่า ประชาชนยังไม่เข้าใจลึกซึ้งในลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยที่ต้องมีลักษณะเป็นอุดมการณ์เป็นการปกครอง และเป็นวิถีชีวิตของตนเองด้วย ในระบอบประชาธิปไตยนี้ผู้นำในการปกครอง และประชาชนยังต้องมีประสบการณ์ในกระบวนการการปกครองของระบอบประชาธิปไตยไม่น้อยไปหรือเพียงได้ศึกษามาบางส่วน หรือได้รู้ได้เห็นจากประเทศอื่น หรือประเทศเพื่อนบ้าน หรือสังคมโลกมาบ้าง ซึ่งไม่เพียงพอที่จะปฏิบัติได้จริงเมื่อเจอปัญหาที่รุนแรงขึ้นถ้าเกิดปัญหาหาขึ้นก็จะกลับไปใช้ระบบเดิม ๆ ที่ตนมีประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนั้นแล้วความเข้าใจของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองของระบอบประชาธิปไตย และสังคมในประเทศนั้นที่ได้อาศัยมาอย่างยาวนาน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดเป็นดัชนีสำคัญว่า ประเทศนั้นจะประสบความสำเร็จเพียงใดในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีระบบแบบแผนในการกระจายอำนาจหรือหลักการต่าง ๆ ในสังคมประชาธิปไตย โดยสังคมดั้งเดิมของคนไทยที่คุ้นชินกับระบบการปกครองเดิม ๆ เช่น ระบบเผด็จการ ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ระบบเจ้าผู้ครองนคร เป็นต้น ระบบนี้เราใช้การแก้ปัญหาโดยอาศัยผู้นำเดินตามผู้นำอย่างเดียว แต่เมื่อเข้าสู่กระบวนการประชาธิปไตยผู้คนที่ยังยึดติดกับอำนาจเดิมระบบเดิมยากที่จะผลัดออกไปได้การแก้ไขปัญหาที่แหลมคมมักนำไปสู่ระบบเดิม ๆ คือ ความเด็ดขาดนั่นเอง^๓ จึงทำให้ประชาธิปไตยของสังคมไทยยังคงลุ่มหลง มีการยึดอำนาจกันอยู่เป็นระยะ ๆ อย่างไรก็ตามเป็นที่ยอมรับกันว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุดเนื่องจากการปกครองโดยถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย เพราะ

^๓ ปรีชา เรืองจันทร์, **การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม Politics, Economy and Society**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๖๐), หน้า ๖๖-๖๗.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย สังคมใดที่จะมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำพิจารณาได้จากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน สังคมที่ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงย่อมมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูง ในทางตรงกันข้ามสังคมใดประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำแสดงว่าสังคมนั้นมีระดับความเป็นประชาธิปไตยต่ำ รัฐธรรมนูญฉบับต่างๆ ของไทยในอดีตที่ผ่านมาเปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์เป็นผู้มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตน^๔

จากข้อความข้างต้นเมื่อนำ เมื่อนำมาพิจารณาทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยแล้ว จะเห็นได้ว่านักทฤษฎีเกี่ยวกับประชาธิปไตยทั้งหลาย นับตั้งแต่โบราณเป็นต้นมาได้ให้ความเห็นว่า ประชาธิปไตยจะดำรงอยู่ได้จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขันของประชาชน โดยที่ประชาชนส่วนใหญ่นั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอย่างถูกต้อง เพราะว่าถ้าประชาชนนั้นขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองและระบอบประชาธิปไตยแล้วก็จะเกิดความรู้สึกไม่แน่ใจทางการเมืองขาดความสนใจ ขาดความกระตือรือร้นทางการเมือง และในที่สุดก็จะก่อให้เกิดการคิดว่าตนเองปราศจากอำนาจทางการเมือง หรือมีจิตสำนึกว่าไร้อำนาจทางการเมือง การเมืองในระบอบประชาธิปไตยจะไม่สามารถคงอยู่หรือเป็นไปได้อีกถ้าหากประชาชนทั่วไปไม่มีความรู้ความเข้าใจถึงความจำเป็นไปของการเมืองการปกครองบ้างเลย^๕ ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมักจะมีแนวโน้มที่จะไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ประชาธิปไตยจะพัฒนาก้าวหน้าไปได้ยิ่งในรัฐที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองกว้างขวาง สาธารณชนได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของการมีส่วนร่วมอย่างพอเพียง มีการสื่อสารในด้านความรู้ความเข้าใจ ข้อเท็จจริงอย่างเปิดเผย และเต็มที่มีการที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และข่าวสารทางการเมือง ไม่เพียงแต่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ของพลเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้นแต่จะเป็นผู้ที่มีความรู้สึกผูกพันและยึดมั่นต่อระบบการเมืองนั้น ๆ มากขึ้นอีกด้วยการที่ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย นับได้ว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่งต่อการสถาปนาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีเสถียรภาพ เกิดการปฏิวัติ รัฐประหารและการใช้ความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน การศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จึงมีค่าควรแก่การให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง

จากการศึกษาในเบื้องต้น พบว่า ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงควรให้ความรู้ที่ถูกต้องโดยใช้สื่อประเภทต่าง ๆ

^๔ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์ กับการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ, ๒๕๕๑).

^๕ Jame D.Barber, Citizen Politics: An Introduction to Political Behavior, (Chicago: Markham Publishing, 1965), p. 38.

เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น^๖ และประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร ชาวไร่ ชาวนา ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มพลังการเมืองที่สำคัญแต่ร้อยละ ๘๐ ยังไม่เข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองเหตุผลสำคัญสำหรับปัญหาเรื่องการขยายความรู้ความเข้าใจทางการเมืองดังกล่าวมาจากปัญหาในเรื่องของระดับการศึกษาซึ่งเป็นที่มาของการขาดโอกาสในการได้รับความรู้และการปฏิบัติที่ถูกต้องตามแบบอย่างประชาธิปไตย” ดังนั้นจึงได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” ซึ่งเทศบาลตำบลท่าคันโท เป็นเขตพื้นที่การปกครองส่วนท้องถิ่นตามรูปแบบการกระจายอำนาจของรัฐบาลไทย ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข โดยกำหนดให้มีการกระจายอำนาจการปกครองเป็น ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยเทศบาลตำบลท่าคันโท เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งอยู่ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ทางตอนบนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเอาแนวทางจากการศึกษาที่ได้ของประชาชน และชุมชนในเขตพื้นที่ดังกล่าวที่มีต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ในเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้และเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการศึกษาด้านความรู้ความเข้าใจในระบอบการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาการเมืองการปกครองของไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ต่อไปในอนาคตตามแผนการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ได้ และจะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในชาติเกิดความรักชาติ มีความสามัคคีซึ่งกันและกัน ของประชาชนภายในชาติอีกด้วย

^๖ พระยรรค์ชัย สุวฑฺฒโน (เจริญศิลป์), “การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามทัศนคติของประชาชนในเขตทวิวัฒนา กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙).

^๗ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยศึกษาเปรียบเทียบเขตเมืองกับเขตชนบท, รายงานงานวิจัย, (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๕๖), หน้า ๑๘-๒๐.

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันอย่างไร

๑.๒.๓ แนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท ควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

๑.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” มีขอบเขตของการศึกษาวิจัย ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ได้สร้างกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีกรอบแนวคิด ตามทฤษฎีของ Bloom^๖ ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปปรับใช้ และด้านการวิเคราะห์ ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของวิสุทธิ โพธิแท่น ใน ๔ ด้าน^๗ ดังนี้

^๖ บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์, เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: ศรีอนันต์การพิมพ์, ๒๕๕๓), หน้า ๘๒-๘๖.

^๗ วิสุทธิ โพธิแท่น, แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๔), หน้า ๔๙.

- ๑) หลักอำนาจอธิปไตย
- ๒) หลักสิทธิและเสรีภาพ
- ๓) หลักเสมอภาค
- ๔) หลักภราดรภาพ

๑.๔.๒ ขอบเขตด้วยตัวแปร

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ใน ๔ ด้าน ได้แก่

- ๑) ด้านหลักอำนาจอธิปไตย
- ๒) ด้านหลักสิทธิและเสรีภาพ
- ๓) ด้านหลักเสมอภาค
- ๔) ด้านหลักภราดรภาพ

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๑๓ ชุมชน ๔ หมู่บ้าน ๒ ตำบล ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ เป็นผู้ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจำนวน ๗,๒๖๕ คน^{๑๐}

๑.๔.๔ ขอบเขตพื้นที่การศึกษาวิจัย

คือ ชุมชน หมู่ที่ ๑ , หมู่ที่ ๒ , หมู่ที่ ๓ , หมู่ที่ ๔ , หมู่ที่ ๕ , หมู่ที่ ๖ , หมู่ที่ ๗ , หมู่ที่ ๘ และหมู่ที่ ๙ ของตำบลท่าคันโท และหมู่ที่ ๑ , หมู่ที่ ๒ , หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๑๒ ของตำบลนาตาล อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

๑.๔.๕. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษาทั้งสิ้น ๖ เดือน คือ ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓

^{๑๐} งานทะเบียนราษฎร : สำนักงานเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ (ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๒). (อัดสำเนา).

๑.๕. สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ประชาชนที่มีอาชีพได้ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” มีศัพท์เฉพาะที่ใช้ศึกษาวิจัย ดังนี้

ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ การปรับใช้ การวิเคราะห์ การเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยใน ๔ ด้าน คือ ๑) หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน ๒) หลักสิทธิและเสรีภาพ ๓) หลักเสมอภาค ๔) หลักภราดรภาพ

ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการเมืองการปกครองที่ครอบคลุมถึงอุดมการณ์วิถีชีวิตที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม และใช้อำนาจผ่านกระบวนการต่าง ๆ ทางการเมือง เพื่อแสดงถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย การปกครองแบบประชาธิปไตยในการวิจัยครั้งนี้ จะใช้หลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยในการศึกษา ดังนี้

๑. ด้านอำนาจอธิปไตย หมายถึง ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รวมทั้งประชาชนมีอำนาจในการสรรหาผู้แทนในการเข้ามาจัดการอำนาจของตนเอง และในการคัดค้าน และถอดถอนผู้แทน

๒. ด้านสิทธิเสรีภาพ หมายถึง การมีอิสระอิสรภาพความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งการใช้สิทธิเสรีภาพ ต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่นและต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนภายใต้กฎหมาย

๓. ด้านความเสมอภาค หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงการตอบแทนจากรัฐได้อย่างเสมอภาค

๔. ด้านภราดรภาพ หมายถึง การเคารพซึ่งกันและกัน มีความรักและปรารถนาดีต่อกันเปรียบประดุจญาติพี่น้อง ไม่มีการแบ่งแยก

ประชาชน หมายถึง ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป

หลักปัญญา ๓ หมายถึง หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา ที่เป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ความเข้าใจ ๓ ประการ คือ

๑. สุตมยปัญญา เกิดจากการฟัง

๒. จินตามยปัญญา เกิดจากการคิดพิจารณา

๓. ภาวนามยปัญญา เกิดจากประสบการณ์ หรือการปฏิบัติ

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

๑.๗.๒ ทำให้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้อย่างถูกต้อง

๑.๗.๔ ทำให้สามารถที่จะนำแนวทางจากการศึกษาที่ได้มาทำการแก้ไขและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้อย่างถูกต้อง

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี ตำรา บทความ หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวความคิดในการทำวิจัยแล้วได้กำหนดแนวการศึกษาไว้ ดังนี้

๒.๑ แนวคิด และทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

๒.๔ แนวคิด เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย

๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิด และทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” ครั้งนี้มีนักวิชาการทั้งหลายได้ให้ความหมายของความรู้และความเข้าใจ และระดับขั้นของความรู้และความเข้าใจไว้ ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายความรู้ความเข้าใจ

นักวิชาการทั้งหลายได้ให้ความหมายของความรู้และความเข้าใจ และระดับขั้นของความรู้และความเข้าใจไว้ ดังนี้

ความรู้ เป็นสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ^๑ ความหมายระหว่างความรู้ ความเข้าใจ เพื่อประโยชน์ในการสื่อ

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๖), หน้า ๒๔๓.

ความหมาย ความรู้ จึงหมายถึง พฤติกรรมและสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเน้นการจำเป็นหลัก ทั้งการระลึกถึง สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นที่สืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ โดยเริ่มต้นจากการรวบรวม สารต่าง ๆ จนกระทั่งพัฒนาไปสู่ขั้นที่มีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้นไป โดยความรู้อาจแยกออกจากความรู้เฉพาะสิ่ง และความรู้เรื่องสากล ความเข้าใจ เป็นขั้นตอนสำคัญของการสื่อความหมาย โดยอาศัยความสามารถ ทางสมองและทักษะ อาจจะกระทำได้โดยการใช้ปากเปล่า ภาษา ข้อเขียน หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ^๒ เป็นความจำ ซึ่งมีเป็นลักษณะที่สำคัญในการจำสิ่งต่าง ๆ ได้เป็นตัวเสริมให้เกิดความรู้ ความจำจึงเป็น ผลสัมฤทธิ์พื้นฐานก่อนการแสดงความสามารถในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งได้แก่ ความเข้าใจ และการนำ ความรู้ไปใช้

ความเข้าใจ เป็นความสามารถในระดับที่สูงกว่าความจำ นั่นคือบุคคลมีความสามารถในการเข้าใจสาระต่าง ๆ ที่ตนจำ ความเข้าใจในที่นี้ คือ ความสามารถในการแปลความหมาย ความสามารถในการตีความ และความสามารถในการสรุปความ และอ้างอิงต่อไป^๓ ความเข้าใจ เป็น ความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วขยายความรู้ และความจำนั้น ให้ไกลออกไปจากเดิมอย่าง มีเหตุผล ดังนั้น ผู้ที่จะมีความสามารถในด้านนี้ได้ ต้องรู้ความหมาย และรายละเอียดของเรื่องนั้นมา ก่อน พร้อมกับต้องรู้ความเกี่ยวข้องของความสัมพันธ์ระหว่างชิ้นส่วนที่เคยเรียนรู้มาแล้ว โดยใช้ภาษา ของตนเอง“ความรู้-ความจำ เป็นความสามารถในการจดจำไว้รักษาไว้ซึ่งเรื่องราวทั้งปวงที่เรียนรู้มา และสามารถถ่ายทอดสิ่งที่จดจำไว้ออกมาได้อย่างถูกต้องตามความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการแปลความ ตีความ ขยายความในเรื่องราว และเหตุการณ์ต่าง ๆ^๔ และความรู้ มีความหมาย สอดคล้องทั้งในด้านการบรรยาย (Descriptive) และการปฏิบัติ (Practical) การบรรยาย มีความหมายในด้านความเข้าใจในเนื้อหาสาระ ส่วนการปฏิบัติมีความหมายในด้านความเข้าใจในการ กระทำบางสิ่งบางอย่าง

ความรู้ เป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ต่าง ๆ ในสังคมมนุษย์ที่ประสบทั้งทาง ธรรมชาติและทางสังคม เราอาจกล่าวได้ว่ามนุษย์มีความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมและสังคม

^๒ ศิพล รื่นใจชน, “ความรู้ ความเข้าใจในสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ศึกษากรณีประชาชนหมู่ ๑ ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี”, วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙), หน้า ๑๗.

^๓ อุทุมพร จามรมาน, เอกสารการสอนชุดวิชา การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยที่ ๑-๗, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๕๕-๕๖. (อัดสำเนา).

^๔ สุนันท์ ศลโกสม, การประเมินการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและ จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๔), หน้า ๑๙๖.

^๕ เตือนใจ เกตุษา, เอกสารการสอนชุดวิชา การวัดและประเมินผลกลุ่มวิชาเฉพาะ หน่วยที่ ๑-๗ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: น้ากั้งการพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๗๐. (อัดสำเนา).

หมายความว่า เมื่อมนุษย์เกิดมาจะต้องพึ่งพาสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และสังคม รู้จักการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสาเหตุ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต่อปรากฏการณ์ต่างๆ และสังคม ซึ่งความรู้ของมนุษย์ได้มีการพัฒนามามากมายและมีหลากหลายระดับความรู้ตามความสามารถและพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งแบ่งตามทักษะต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑. ทักษะของบุคคลทั่วไป ย่อมมีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามพื้นฐานและความสามารถของแต่ละบุคคล บุคคลทั่วไปนี้จะหมายถึงประชาชนทั่วไปประกอบอาชีพที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น ชาวไร่ ชาวนา พ่อค้า นักธุรกิจ และอื่น ๆ บุคคลทั่วไปเหล่านี้จะมีความรู้ในระดับปฏิบัติที่ไม่ใช่นามธรรม บางทีเขามีความรู้ แต่ไม่สามารถที่จะถ่ายทอดให้ผู้อื่นรับรู้ได้

๒. ทักษะของนักวิชาการ ความรู้ในความหมายของนักวิชาการต้องเป็นวิทยาศาสตร์ เนื่องจากนักวิชาการสนใจเรื่องข้อเท็จจริงที่สามารถพิสูจน์ความรู้นั้นจะต้องมีเหตุผลและสามารถที่จะสังเกตได้เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ นักวิชาการสนใจที่จะค้นคว้าความรู้อย่างมีระบบตามแขนงวิชาการของตนเพื่อที่จะนำความรู้นั้นสร้างเป็นหลักทฤษฎีต่อไป จึงกล่าวได้ว่าความรู้ของนักวิชาการก็คือองค์ความรู้ที่มีลักษณะที่สามารถกล่าวเป็นความคิดรวบยอด มีลักษณะของนามธรรมเป็นส่วนมาก อาจจะเห็นได้ว่าแต่ละสาขาวิชาการต่าง ๆ ก็จะมีความรู้ในแขนงวิชานั้น ๆ แตกต่างออกไป บุคคลต่างสาขาความรู้อาจจะไม่เข้าใจลึกซึ้งเท่ากับบุคคลในสาขานั้นและยังเป็นบุคคลธรรมดา ก็จะไม่เข้าใจในคำศัพท์หรือแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ เหล่านั้น

๓. ในทักษะของนักปฏิบัติ สำหรับความหมายของความรู้ของนักปฏิบัติเกี่ยวข้องกับความรู้เข้าใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคมที่อธิบายได้ในลักษณะที่สามารถนำไปใช้ได้ เราอาจกล่าวได้ว่านักปฏิบัติเป็นบุคคลที่เชื่อมโยงระหว่างความรู้ของนักวิชาการและบุคคลทั่วไปเพื่อนำความรู้นั้นลงไปทำประโยชน์แก่ส่วนรวม ระดับของความนึกคิดความลึกซึ้งของความรู้ อาจจะอยู่ในรูปธรรมและนามธรรมของบุคคลทั่วไป^๖

สรุปได้ว่า ความหมายของความรู้ความเข้าใจได้ว่า ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงความจำและการระลึกได้ เป็นการแสดงออกถึงสมรรถภาพของสมองด้านความจำ และการระลึกออกมาเป็นหลักการ ส่วนความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ ความจำ และความสามารถในการดัดแปลงขยายความรู้ ความจำที่มี ให้แตกขยายกว้างขวางออกไปอย่างมีหลักการสมเหตุสมผล และสามารถแปลความ สรุปความ และการขยายความ ในสิ่งที่รู้นั้นได้แล้วนำมาปรับใช้ให้ถูกต้องการประมวลความรู้

^๖ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*, (ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์, ๒๕๓๓), หน้า ๒-๑๕.

ตารางที่ ๒.๑ ความหมายความรู้ความเข้าใจ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๖, หน้า ๒๔๓)	ความรู้ เป็นสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ
ศิพล รื่นใจชน (๒๕๔๙, หน้า ๑๗)	ความเข้าใจ เป็นขั้นตอนสำคัญของการสื่อความหมาย โดยอาศัยความสามารถทางสมองและทักษะ
อุทุมพร จามรมาน (๒๕๕๒, หน้า ๕๕-๕๖)	ความเข้าใจ เป็นความสามารถในระดับที่สูงกว่าความจำ นั่นคือบุคคลมีความสามารถในการเข้าใจสาระต่าง ๆ ที่ตนจำ ความเข้าใจ คือ ความสามารถในการแปลความหมาย ความสามารถในการตีความ และความสามารถในการสรุปความได้
สุนันท์ ศลโกสุม (๒๕๒๔, หน้า ๑๙๖)	ความเข้าใจ เป็นความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วขยายความรู้ และความจำนั้น ให้ไกลออกไปจากเดิมอย่างมี เหตุมีผล
เตือนใจ เกตุษา (๒๕๕๒, หน้า ๗๐)	ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการแปลความ ตีความ ขยายความในเรื่องราว และเหตุการณ์ต่าง ๆ
สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (๒๕๓๓, หน้า ๒-๑๕)	ความรู้ เป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ต่าง ๆ ความสามารถและพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งแบ่งตามทักษะต่าง ๆ ได้ ดังนี้ ๑. ทักษะของบุคคลทั่วไป ๒. ทักษะของนักวิชาการ ๓. ในทักษะของนักปฏิบัติ

๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากพฤติกรรมด้านสมองเป็นพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิด เรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสามารถทางสติปัญญา พฤติกรรมทางพุทธิพิสัย แบ่งเป็น ๖ ระดับ ได้แก่

๑. ความรู้ (Knowledge) การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิดวัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

๒. ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

๓. การประยุกต์หรือการนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิม ไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

๔. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจ และการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อย ที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

๕. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

๖. การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะ ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด^๗

เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้ จะเกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

๑. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิด (Cognitive Domain) หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระใหม่ ก็จะทำให้ผู้บริโภคมเกิดความรู้ความเข้าใจสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้มากขึ้นเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง

๒. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยม (Affective Domain) หมายถึง เมื่อบุคคลได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ก็ทำให้ผู้บริโภคมเกิดความรู้สึทางด้านจิตใจ ความเชื่อ ความสนใจ

^๗ บุญธรรม กิจปรีดาภิรตฺธิ์, เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: ศรีอนันต์การพิมพ์, ๒๕๕๓), หน้า ๘๒-๘๖.

๓. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านความชำนาญ (Psychomotor Domain) หมายถึง การที่บุคคลได้เกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านความคิด ความเข้าใจ และเกิดความรู้สึกรู้สึกคิด คำนึงแล้วได้มีการนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติ จนเกิดความชำนาญมากขึ้น^๔

การวัดความรู้ต้องวัดความสามารถที่ให้ออกแสดงพฤติกรรมทางสมอง ด้วยการใช้คำถามที่เป็นเนื้อหาไปกระตุ้นให้ตอบคำถาม จึงสิ่งเร้า ซึ่งเป็นเนื้อหาสาระของเรื่องที่จะถาม คำถามหรือสิ่งเร้านอกจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเนื้อหาแล้วยังต้องบอกลักษณะหรืออาการของความรู้ในระดับต่างๆ ด้วย ซึ่งการวัดความรู้แต่ละครั้ง จะวัดทั้งระดับรู้จำ เข้าใจ ประยุกต์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมิน หรือวัดเพียงระดับใดระดับหนึ่ง หรือบางระดับก็ได้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวัด แต่อย่าลืมว่า ถ้าคำถามวัดระดับประเมิน คำถามนั้นจะวัดทุกระดับรวมอยู่ด้วย ถ้าวัดประยุกต์ ก็ต้องวัดรู้จำ และเข้าใจรวมอยู่ด้วย การวัดความรู้ทำได้หลายวิธีทั้งใช้สังเกต สัมภาษณ์ และใช้แบบวัดส่งให้ตอบ ซึ่งส่วนมากในการวัดจะสร้างเป็นเครื่องมือที่รู้จักกันทั่วไปว่า แบบวัดหรือแบบทดสอบ ซึ่งเป็นชุดคำถามที่จัดทำขึ้นไว้อย่างมีระบบระเบียบ เพื่อวัดความสามารถเชิงพฤติกรรมทางสมองของบุคคล^๕

โดยสรุป ความรู้ความเข้าใจตามทัศนะของ Bloom หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์ต่างๆ หรือการฝึกฝน มิใช่เป็นผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติ สัญชาตญาณ วุฒิภาวะ หรือเกิดขึ้นจากอุบัติเหตุ หรือความบังเอิญต่าง ๆ โดยพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นจะต้องเปลี่ยนไปอย่างค่อนข้างถาวร จึงจะถือว่าเกิดการเรียนรู้ขึ้น หากการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเพียงชั่วคราวจะยังไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้

^๔ การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://pornpen-pen.blogspot.com/2010/11/blog-post.html> [๘ กันยายน ๒๕๖๒].

^๕ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย, หน้า ๘๖-๘๗.

ตารางที่ ๒.๒ ความรู้ความเข้าใจ ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (๒๕๕๓, หน้า ๘๒-๘๖)	ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom) ซึ่งเป็น ความสามารถทางสติปัญญา พฤติกรรมทางพุทธิพิสัยแบ่งเป็น 6 ระดับ ดังนี้ ๑. ความรู้ ๒. ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด ๓. การประยุกต์หรือการนำไปปรับใช้ ๔. การวิเคราะห์ ๕. การสังเคราะห์ ๖. การประเมินค่า
การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม (ออนไลน์, ๒๕๖๒)	บุคคลเกิดการเรียนรู้ จะเกิดการเปลี่ยนแปลง ได้ดังนี้ ๑. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิด ๒. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ทัศนคติ ค่านิยม ๓. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านความชำนาญ

๒.๑.๓ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจ (KAP)

อิทธิพลที่มีความสำคัญกับความรู้ความเข้าใจ ๓ ตัว คือ ความรู้ (Knowledge = K) ความ
คิดเห็น (Attitude = A) และการยอมรับปฏิบัติ (Practice = P) ของผู้รับสารอันอาจมีผลกระทบต่อ
สังคมต่อไป จากการรับสารนั้น ๆ การเปลี่ยนแปลงทั้ง ๓ ประเภทยังจะเกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่อง
กล่าวคือ เมื่อผู้รับสารได้รับสารก็จะทำให้เกิดความรู้เมื่อเกิดความรู้ขึ้นก็จะไปมีผลทำให้เกิดความ
คิดเห็นและขั้นสุดท้าย คือ การก่อให้เกิดการกระทำ ทฤษฎีนี้อธิบาย การสื่อสาร หรือสื่อมวลชนว่า
เป็นตัวแปรต้นที่สามารถเป็นตัวนำการพัฒนาเข้าไปสู่ชุมชนได้ด้วยการอาศัย KAP เป็นการวัด
ความสำเร็จของการสื่อสารเพื่อการพัฒนา^{๑๐} ที่มีผลต่อเจตคติของบุคคล ส่วนใหญ่มักปรับตัวให้เข้า
กับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไปได้ยาก ซึ่งทำให้ผลต่อเจตคติของเขาเอง นอกจากอายุแล้วยังมีตัวแปรอื่น ๆ

^{๑๐} สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, การโฆษณาความเสี่ยงกับพฤติกรรมทางเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓), หน้า ๑๑๘.

อีกมากมาย เช่น ปฏิกริยาของบุคคลต่อสิ่งเร้า ข่าวสาร เป็นต้น บุคคลที่แตกต่างกันจะมีปฏิกริยาไม่เหมือนกันผลที่จะมีต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติความคดีย่อมแตกต่างกันไปด้วย”^{๑๑}

สรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความความรู้ความเข้าใจ หมายถึง สิ่งที่จะก่อให้เกิดความคิดเห็นในสิ่งต่าง ๆ ที่สะสมเข้ามาในชีวิตประจำวัน ซึ่งประกอบไปด้วย ภูมิหลังทางสังคม กลุ่มอ้างอิง กลุ่มกระตือรือร้นหรือกลุ่มเฉื่อยชา ของประชาชนที่จะกระทำความสนใจในสิ่งต่าง ๆ

ตารางที่ ๒.๓ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (๒๕๓๓, หน้า ๑๑๘)	อิทธิพลที่มีความสำคัญกับความรู้ความเข้าใจ ๓ ตัว คือ ๑. ความรู้ (Knowledge = K) ๒. ความคิดเห็น (Attitude = A) ๓. การยอมรับปฏิบัติ (Practice = P) KAP เป็นการวัดความสำเร็จของการสื่อสารเพื่อการพัฒนา ที่มีผลต่อเจตคติของบุคคล
ประภาเพ็ญ สุวรรณ (๒๕๔๐, หน้า ๕๐)	บุคคลที่แตกต่างกันจะมีปฏิกริยาไม่เหมือนกันผลที่จะมีต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติความคดีย่อมแตกต่างกันไปด้วย

๒.๑.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็นและพฤติกรรม

ความรู้มีส่วนสำคัญที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจ แรงจูงใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรม และก่อให้เกิดความสามารถในการที่จะปฏิบัติพฤติกรรม การมีความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมจะทำให้ทราบว่า จะต้องปฏิบัติอย่างไรและต้องสามารถปฏิบัติได้จริง ดังความรู้และการปฏิบัติจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและต้องพึ่งพาอาศัยกัน การสร้างเสริมความรู้จะช่วยสร้างพฤติกรรมการปฏิบัติด้วยเสมอ แต่อย่างไรก็ดีความรู้อย่างเดียวไม่ได้เป็นข้อยืนยันว่าบุคคลจะปฏิบัติตามสิ่งที่ตนรู้เสมอไป ความคิดเห็นจะเป็นตัวเชื่อมระหว่างความรู้ที่รับรู้กับการกระทำหรือการปฏิบัติ ถ้ามีความคิดเห็นที่ดีร่วมกับองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะกระตุ้นให้ปฏิบัติแล้วบุคคลจะมีแนวโน้มที่จะกระทำหรือปฏิบัติมากกว่าบุคคลที่มีความคิดเห็นไม่ดี ความคิดเห็นมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลและขณะเดียวกัน พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลนั้นด้วยทั้งการปฏิบัติและความคิดเห็นมีความสัมพันธ์กันและมีผลซึ่งกันและกันเป็นที่เชื่อกันว่าความคิดเห็นมีผลต่อการ

^{๑๑} ประภาเพ็ญ สุวรรณ, **ทัศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย**, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐), หน้า ๕๐.

แสดงออกของพฤติกรรมของบุคคล และขณะเดียวกันการแสดงออกหรือการปฏิบัติของบุคคลก็มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับความคิดเห็น และการปฏิบัติมีความเกี่ยวข้องกันในหลาย ๆ แบบ ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะเป็นเช่นไรนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ของบุคคลนั้น กล่าวคือ ถ้าบุคคลนั้นมีความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งดี ความคิดเห็นต่อสิ่งนั้นจะดีตามไปด้วย ซึ่งการมีทัศนคติที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ดีด้วยจะเห็นได้ว่าความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติต่างก็มีความเกี่ยวพันต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่อาจเกี่ยวพันกันทั้งทางตรงและทางอ้อม

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความคิดเห็น การปฏิบัติ ได้อธิบายความสัมพันธ์ใน ๔ ลักษณะดังนี้

๑. การปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นไปตามความคิดเห็นและความรู้ที่บุคคลนั้นมีอยู่โดยมีความคิดเห็นเป็นตัวกลาง ทัศนคติจะเกิดจากความรู้ที่มีอยู่และการปฏิบัติจะแสดงออกไปตามความคิดเห็นนั้นและทัศนคติจะเกิดจากการปฏิบัติและเกิดความรู้ตามมาด้วย

๒. การปฏิบัติ หรือพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้และความคิดเห็นมีความสัมพันธ์หรือความรู้กับความคิดเห็นที่ผลร่วมกันเกี่ยวข้องกันก่อให้เกิดการปฏิบัติตามมาได้ และการปฏิบัติก็ส่งผลให้เกิดความรู้และความคิดเห็นได้

๓. ความรู้และความคิดเห็นต่างทำให้เกิดการปฏิบัติได้ และการปฏิบัติก่อให้เกิดความรู้และความคิดเห็น โดยที่ความรู้และความคิดเห็นไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กัน

๔. ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม บุคคลมีความรู้และปฏิบัติตามความรู้นั้นหรือความรู้มีผลต่อความคิดเห็นก่อนแล้วการปฏิบัติที่เกิดขึ้นเป็นไปตามความคิดเห็นนั้น และการปฏิบัติมีผลต่อความรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความคิดเห็นเป็นตัวกลางทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา^{๑๒}

สรุปได้ว่า จากรูปแบบความสัมพันธ์ของความรู้ ความคิดเห็น กับการปฏิบัติโดยทั่ว ๆ ไปของบุคคล ซึ่งมีอยู่ ๔ รูปแบบนั้น โดยเชื่อว่าบุคคลที่มีความรู้ดี มีความคิดเห็นที่ดี จะทำให้การปฏิบัติดีตามไปด้วย เพราะความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติของบุคคลนั้นย่อมมีผลต่อเนื่องซึ่งกันและกันในทางการประพจน์ที่เป็นพฤติกรรมศาสตร์

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๓.

ตารางที่ ๒.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความเข้าใจ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ประภาเพ็ญ สุวรรณ ๒๕๔๐), หน้า ๕๓.	ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความคิดเห็น การปฏิบัติ เป็นไปตามความคิดเห็นและความรู้ใน ๔ ลักษณะดังนี้ ๑. ทศนคติจะเกิดจากทศนคติจะเกิดจากการปฏิบัติ และเกิดความรู้ตามมาด้วย ๒. ความคิดเห็นที่ผลร่วมกันเกี่ยวข้องกันก่อให้เกิด การปฏิบัติตามมาได้ และการปฏิบัติก็ส่งผลให้เกิดความรู้และความ คิดเห็นได้ ๓. ความรู้และความคิดเห็นต่างทำให้เกิดการปฏิบัติได้ ๔. ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

๒.๒.๑ ความหมายของการเมือง

“การเมือง” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Politics ซึ่งมีความหมายหลากหลายแต่ในที่นี้ ผู้วิจัยมุ่งกล่าวถึงความหมายของการเมืองตามพจนานุกรมความหมายของการเมืองตามทัศนะของนักปราชญ์และทัศนะของผู้รู้ นักวิชาการที่ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

๑. งานที่เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดิน เช่น วิชาการเมือง ได้แก่ วิชาว่าด้วยรัฐ การจัดส่วนแห่งรัฐ และการดำเนินการแห่งรัฐ

๒. การบริหารประเทศเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวกับการบริหารประเทศ เช่น การเมืองระหว่างประเทศได้แก่ การดำเนินนโยบายต่างประเทศ

๓. กิจการอำนาจหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ ตำแหน่งซึ่งได้มีหน้าที่อำนาจ (คณะรัฐมนตรี) หรือควบคุม (สภาผู้แทนราษฎร) การบริหารราชการแผ่นดิน^{๑๓}

การเมือง คือ การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคม ซึ่งอาจจะมีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือขัดแย้งกัน หรือมีความคิดเห็นเหมือนกัน ทำการต่อสู้เพื่อสรรหาบุคคลไปทำหน้าที่ในการปกครอง

^{๑๓} อ้างแล้ว, หน้า ๑๑๗-๑๑๘.

ประเทศแทนเขา และเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจที่จะทำให้พวกเขาสามารถตัดสินใจในเรื่องราวของส่วนรวมได้โดยชอบธรรม^{๑๔}

๑.การเมืองเป็นกิจกรรมของมนุษย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงและมีขอบเขตจำกัดอยู่ที่องค์การและสถาบันการเมืองสำคัญสำคัญได้แก่คณะรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ ระบบราชการ คณะทหาร การเลือกตั้ง การปฏิบัติ การรัฐประหาร เป็นต้น การเมืองในความหมายนี้จึงแค่เพราะเป็นการเชื่อมโยงกิจกรรมการเมืองเข้ากับสถาบันองค์การทางการเมืองมากกว่าการมองเป็นปฏิสัมพันธ์ทั้งระบบ

๒.การเมืองเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั่วไป และมีอยู่อย่างกว้างขวางโดยมองในลักษณะที่กว้างๆ ว่าเป็นปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแต่ระดับสังคมย่อย ๆ ได้แก่ครอบครัว ชุมชนขนาดเล็ก สโมสร องค์การ สถาบัน หรือสังคมระดับชาติ^{๑๕}

การเมือง คือ กระบวนการของการแข่งขันต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการกำหนดหรือการก่อตั้งตัวบุคคล เพื่อทำหน้าที่ปกครองและกำหนดนโยบายของรัฐบาล"^{๑๖} เป็นกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือเป็นผลต่อฐานะรัฐบาลต่อสถาบันการเมืองของประเทศ ต่อสถานะของประเทศ ในกิจการระหว่างประเทศ หรือต่อสิทธิอำนาจหน้าที่สำคัญของประชาชนที่เกี่ยวกับการปกครองระหว่างประเทศอย่างใดอย่างหนึ่ง^{๑๗} โดยมีกระบวนการในการสร้างความสัมพันธ์ในการกำหนดนโยบายบริหารประเทศให้สอดคล้องกับสถานะและความต้องการของประชาชน ตลอดจนประชาคมติของคนส่วนใหญ่ และรวมถึงการดำเนินการควบคุม การปฏิบัติการเกี่ยวกับการปกครองให้บรรลุ นโยบายที่วางเอาไว้ ซึ่งในชีวิตประจำวันของเราการเมืองจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ของประชาชนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลด้วย^{๑๘} และมีกระบวนการเบ็ดเสร็จเกี่ยวกับการแบ่งปันอำนาจและใช้ประโยชน์จากอำนาจสังคม โดยมีจุดสำคัญที่การตัดสินใจร่วมกัน^{๑๙}

^{๑๔} กระมล ทองธรรมชาติ, **หลักประชาธิปไตย**, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕), หน้า ๑๒.

^{๑๕} อนันต์ สมุทวณิช, **ลัทธิการเมือง**, (กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๗), หน้า ๖.

^{๑๖} Dahl, Modern Political Analysis, อ้างใน อณพสิษฐ์ ไชยเชษฐ, "การรับสารสนเทศด้านการเมืองของประชาชนชุมชนหนองใหญ่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น", **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๓), หน้า ๖.

^{๑๗} ดำรง ลัทธพิพัฒน์, **เทคโนโลยีแนวพัฒนาชาติ สร้างอำนาจรัฐให้เข้มแข็ง ร้ารวาย ท้นโลก**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๘.

^{๑๘} ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, **สื่อมวลชนกับการพัฒนาทางการเมืองไทย**, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๓), หน้า ๗๒.

^{๑๙} สัญญา สัญญาวิวัฒน์, **สังคมวิทยาการเมือง: หลักการและการประยุกต์**, (กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, ๒๕๕๗), หน้า ๘๑.

การเมือง หมายถึง เรื่องเกี่ยวกับการแข่งขันเพื่อหรือการแสวงหาอำนาจซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งสังคมหรือส่วนใหญ่ของสังคม^{๒๐}

การเมือง เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อใช้อำนาจนั้นในการแบ่งปันแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนในรัฐซึ่งกระทำโดยฝ่ายการเมืองหรือเรียกว่านักการเมือง^{๒๑}

สรุป การเมือง หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการแสวงหาอำนาจของมนุษย์ในสังคม โดยจะส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนใหญ่ ที่เป็นหน้าที่ของบุคคลที่รวมกลุ่มกันเพื่อเข้ามามีอำนาจในการกำหนดนโยบายสาธารณะ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ และเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มตน

ตารางที่ ๒.๕ ความหมายของการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๖, หน้า ๑๑๗-๑๑๘)	การเมือง คือ ๑. งานที่เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดิน ๒. การบริหารประเทศเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวกับการบริหารประเทศ ๓. กิจการอำนาจหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งทางการเมือง
กระมล ทองธรรมชาติ (๒๕๑๕, หน้า ๑๒)	การเมือง คือ การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคม ซึ่งอาจจะมีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือขัดแย้งกัน หรือมีความคิดเห็นเหมือนกัน
อนันต์ สมุทวณิช (๒๕๒๗, หน้า ๖)	๑. การเมืองเป็น กิจกรรม ของมนุษย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ๒. การเมืองเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั่วไป
Dahl, Modern Political Analysis, อังใน อนุพัชร์ไชยเชษฐ (๒๕๕๓, หน้า ๖)	การเมือง คือ กระบวนการของการแข่งขันต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการกำหนดหรือการก่อตั้งตัวบุคคล เพื่อทำหน้าที่ปกครองและกำหนดนโยบายของรัฐบาล

^{๒๐} สุชุม นวลสกุล, การเมืองและการปกครองไทย, (กรุงเทพมหานคร: หจก.ป.สัมพันธ์พาณิชย์, ๒๕๕๒), หน้า ๑.

^{๒๑} จิรโชค วีระสัย และคณะ, รัฐศาสตร์ทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๐), หน้า ๒๖.

ตารางที่ ๒.๕ ความหมายของการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ดำรง ลัทธิพิพัฒน์ (๒๕๕๒, หน้า ๑๘)	การเมือง เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือเป็นผลต่อ ฐานะรัฐบาลต่อสถาบันการเมืองของประเทศ กิจกรรมระหว่าง ประเทศ หรือที่เกี่ยวกับการปกครองระหว่างประเทศอย่างใดอย่าง หนึ่ง
ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ (๒๕๕๓, หน้า ๗๒)	การเมือง จะกล่าวถึงความสัมพันธ์ของประชาชนที่มี อิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลด้วย
สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (๒๕๕๗, หน้า ๘๑)	การเมือง มีกระบวนการเบ็ดเสร็จเกี่ยวกับการแบ่งปัน อำนาจและใช้ประโยชน์จากอำนาจสังคม โดยมีจุดสำคัญที่การ ตัดสินใจร่วมกัน
สุขุม นวลสกุล (๒๕๕๒, หน้า ๑)	การเมือง หมายถึง เรื่องเกี่ยวกับการแข่งขันเพื่อหรือการ แสวงหาอำนาจซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งสังคมหรือส่วนใหญ่ของ สังคม
จิรัช วิระชัย (๒๕๕๐, หน้า ๒๖)	การเมือง เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการได้มาซึ่งอำนาจในการ ปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

๒.๒.๒ ทฤษฎีทางการเมือง

การเมืองเป็นกิจกรรมของบุคคล และสถาบันในอันที่จะขจัดปัญหา หรือความขัดแย้ง ในการจัดสรรแบ่งปันเพื่อหาผลประโยชน์ร่วมกัน จัดประสานผลประโยชน์เพื่อความคงอยู่ และสวัสดิ ภาพของสังคมโดยส่วนรวม ดังนั้น ทฤษฎีทางการเมืองจึงเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางการเมือง ซึ่งในทางรัฐศาสตร์ หมายถึง กระบวนการนำมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน^{๒๒} จะทำให้ บุคคลมีทัศนะ หรือมีความรู้ต่อระบบการเมืองนั้น ๆ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางการเมืองการปกครองมี แนวคิด ๒ ระดับ พฤติกรรม ๓ ลักษณะ หน่วยการเรียนรู้ ๖ หน่วย และขั้นตอนการเรียนรู้ ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑. แนวคิด ๒ ระดับ

การศึกษาเรื่องการเรียนรู้ทางการเมืองเป็นการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมือง ของบุคคลในสังคมโดยมองออกเป็นสองระดับคือ

^{๒๒} Almand, Gabriel and Bingham Powell, *Comparative Politics: A Developmental Approach*, (Boston: Little Brown Co., 1966), p. 50.

๑. ระดับการวิเคราะห์ในบุคคล โดยมองว่าบุคคลได้รับความรู้ทางการเมืองในด้านใด และวิธีการใด

๒. ระดับการมองว่าภายในสังคมหนึ่ง บุคคลโดยส่วนใหญ่ถูกอบรมขัดเกลาให้มีทัศนคติ และพฤติกรรมทางการเมืองแบบใด และองค์การ หรือสถาบันใดที่ให้การอบรมจนเป็นที่มียุติพล สำคัญ

การเรียนรู้ทางการเมืองจะดำเนินไปในลักษณะเป็นกระบวนการ คือ ตลอดชีวิตของบุคคล จะต้องผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองมาตลอด และพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลก็อาจจะคงเดิม หรือเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาก็ได้ การเรียนรู้ทางการเมืองเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกันไปมา การสอนสิ่งใดแก่ใครด้วยวิธีการใด ภายใต้สถานการณ์อย่างไร และบังเอิญเกิดสิ่งใดขึ้นในทำนองเดียวกัน^{๒๓}

๒. พฤติกรรม ๓ ลักษณะ

การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ทางการเมืองแบ่งออกได้เป็น ๓ ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ระบบทางการเมือง ทัศนคติ และการเข้าร่วมในทางการเมือง ระบบทางการเมืองจะศึกษาเกี่ยวกับสถาบัน โครงสร้างรัฐ และพื้นฐานของระบบการเมือง ทัศนคติจะศึกษาเรื่อง อำนาจตัวบุคคล กลุ่มบุคคล นโยบาย อุดมคติที่ทำให้ได้มาซึ่งอำนาจ และอิทธิพล ส่วนการเข้าร่วมทางการเมือง จะศึกษา พฤติกรรม ๓ ลักษณะ คือ

๑. การมีกฎเกณฑ์ และแบบแผน เช่น การมีบทบาททางการเมืองอย่างมีระเบียบ หลักเกณฑ์ เคารพต่ออำนาจในการปกครอง เคารพต่อกฎหมาย เพื่อที่จะส่งเสริมวิถีทางการเมืองการปกครองให้มั่นคงขึ้น

๒. เคารพต่ออำนาจอันชอบธรรมในการปกครอง

๓. สภาพทั่วไป

๓. หน่วยการเรียนรู้ทางการเมือง ๖ หน่วย ดังนี้

๑. ครอบครัว ครอบครัวถือว่าเป็นหน่วยสังคมหน่วยแรก ที่มนุษย์ได้สัมผัสชีวิตแรกเริ่มที่ ครอบครัว ดังนั้น ครอบครัวจึงมียุติพลต่อสมาชิกอย่างมาก โดยเฉพาะบิดา มารดา เป็นผู้ได้รับความ เชื่อถือมากที่สุด ทั้งนี้เพราะ บิดา มารดา เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดตัวเรามากที่สุด ตามหลักจิตวิทยา กล่าวไว้ว่า บุพการีเป็นตัวมโนธรรมแต่แรกเริ่ม เช่น บิดานิยมหลักประชาธิปไตย ย่อมอบรมบุตรของตนใน แนวทางประชาธิปไตย หรืออบรมกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีอิทธิพลสูง และต่อเนื่องเป็นระยะยาว

^{๒๓} Dawson, Richard E: and Prewitt Kenneth, Political Socialization, (Boston: Little Brown Co., 1969), pp. 63-80.

๒. สถาบันการศึกษา โรงเรียนถือว่าเป็นสถาบันที่มีบทบาทที่สำคัญต่อการเรียนรู้ทางการเมือง ซึ่งเริ่มตั้งแต่บุคคลยังเด็ก โดยโรงเรียนจะนำหลักสูตรของวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น การเคารพธงชาติ การเข้าแถว การจัดแบ่งหน้าที่ในการรักษาความสะอาด เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีส่วนทำให้เด็กเกิดรับการกล่อมเกลาทางการเมือง ครูก็เป็นบุคคลคนหนึ่งที่มีความสำคัญในขั้นตอนการเรียนรู้ทางการเมืองในโรงเรียนเด็ก ๆ มักจะเอาตัวอย่างจากครูที่ตนเคารพเชื่อฟัง และชื่นชอบ

๓. กลุ่มเพื่อน ถือว่าเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีส่วนช่วยครอบครัวยในการเรียนรู้ทางสังคม โดยเฉพาะสังคมใหม่ กลุ่มเพื่อนจะทำหน้าที่แทนบิดามารดา และครอบครัว ช่วยถ่ายทอดระเบียบวิธีและคุณค่าต่าง ๆ กลุ่มเพื่อนจะเป็นกลุ่มแรกที่เด็ก ๆ จะได้สัมผัสด้วยการมีกิจกรรมร่วมกัน มีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน แต่ละกลุ่มจะมีการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดซึ่งกันและกัน แต่คนส่วนใหญ่จะเอาแบบอย่างจากกันเป็นภาพที่ติดตัวจนเป็นผู้ใหญ่ทำให้มีทัศนคติที่คล้ายคลึงกัน

๔. กลุ่มอาชีพ เป็นกลุ่มที่ทำให้เกิดการเรียนรู้วิธีต่าง ๆ ทางสังคม โดยจะมีอิทธิพลต่อผู้เข้าสู่กลุ่มอาชีพจะเป็นตัวการในการถ่ายทอดข่าวสารความน่าเชื่อถือเข้าไปในกลุ่ม

๕. สื่อมวลชน ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีหน้าที่สำคัญที่จะนำเสนอข่าวสาร เป็นช่องทางการสื่อสารที่เสนอความคิดเห็นของบุคคล ทำให้บุคคลได้รับความคิดเห็น ทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงทางการเมืองที่สื่อเสนอ นับวันสื่อมวลชนจะมีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น

๖. สถาบันทางการเมือง ได้แก่ พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งกลุ่มดังกล่าวนี้ นอกจากจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรของรัฐ สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในประเทศ และเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่รวมกลุ่มผู้มีค่านิยมทางการเมืองคล้ายคลึงกันเข้าไว้ด้วยกัน

๔. ขั้นตอนการเรียนรู้ทางการเมืองสามขั้นตอน

ขั้นตอนการเรียนรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับองค์กร แนวความคิด และความรู้ความเข้าใจแบ่งได้ดังนี้

๑. ขั้นระบุองค์กรทางการเมืองได้ เป็นขั้นแรกที่จะเรียนรู้ว่าสถาบัน หรือองค์กรทางการเมืองต่างๆ คืออะไร

๒. ขั้นเกิดมีแนวความคิด เป็นขั้นตอนที่มนุษย์เริ่มมีประสบการณ์ ซึ่งมนุษย์จะเริ่มมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่แน่ชัด

๓. ขั้นเข้าใจสาระความเป็นจริง เป็นขั้นตอนที่มนุษย์มีความรู้สึกต้องการมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองโดยตรง เช่น การวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล การสนับสนุนเงินแก่ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง^{๒๔}

^{๒๔} Easton David and Pennis Jack, *Childrcn in the Political System: Political Legitimacy*, (New York: McGraw-Hill, 1969), p. 53.

การเรียนรู้ทางการเมือง เป็นกระบวนการถ่ายทอดทัศนคติทางการเมือง และแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับค่านิยม และวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมไทยในขณะนั้น ให้กับประชาชนทั่วไป ขณะเดียวกัน ครอบครัวได้ถ่ายทอดประสบการณ์ของตนในการประพฤติปฏิบัติทางการเมือง และความเชื่อทางการเมืองของตนไปสู่ลูกหลาน ซึ่งเรียกว่ากระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมนั่นเอง^{๒๕} ในประเทศที่ประสบความสำเร็จทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น จะพบว่า มีการอบรมประชาชนตั้งแต่เริ่มเติบโตมาในครอบครัว องค์กรที่อยู่นอกครอบครัว เช่น สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และกลุ่มอาชีพจะเป็นหน่วยที่สำคัญในการหล่อหลอมเก่า หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติ และค่านิยมรวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจการรอบรู้ และสร้างความเคยชินต่อระบบทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ตลอดมา ทำให้ประชาชนซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของระบบการเมืองเกิดความรู้ความเข้าใจ และศรัทธาต่ออุดมการณ์ในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง^{๒๖}

ตารางที่ ๒.๖ ทฤษฎีทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Almand, Gabriel and Bingham Powell (1966, p. 50)	ทฤษฎีทางการเมือง หมายถึง กระบวนการนำมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน
Dawson (1969, pp. 63-80)	การเรียนรู้ทางการเมืองเป็นการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมโดยมองออกเป็นสองระดับ ๑. ระดับการวิเคราะห์ในบุคคล ๒. ระดับการมองว่าภายในสังคมหนึ่ง ส่วนการเข้าร่วมทางการเมือง จะศึกษาพฤติกรรม 3 ลักษณะ คือ ๑. การมีกฎเกณฑ์ และแบบแผน ๒. เคารพต่ออำนาจอันชอบธรรมในการปกครอง ๓. สภาพทั่วไป

^{๒๕} กนลา สุขพาดิษ, ระบบการเมืองเปรียบเทียบ, (นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๒), หน้า ๖๘.

^{๒๖} สมศักดิ์ เกียวกิ่งแก้ว, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มินตราการพิมพ์, ๒๕๒๖), หน้า ๔๕.

ตารางที่ ๒.๖ ทฤษฎีทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Easton David and Pennis Jack (1969, p. 53)	ขั้นตอนการเรียนรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับองค์กร แนวความคิด และความรู้ความเข้าใจ แบ่งได้ดังนี้ ๑. ขั้นระบุองค์กรทางการเมืองได้ ๒. ขั้นเกิดมีแนวความคิด ๓. ขั้นเข้าใจสาระความเป็นจริง
กนลา สุขพานิช (๒๕๓๒, หน้า ๖๘)	การเรียนรู้ทางการเมือง เป็นกระบวนการถ่ายทอดทัศนคติ ทางการเมือง และแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมทางการเมืองที่ สอดคล้องกับค่านิยม และวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมไทยใน ขณะนั้น ให้กับประชาชนทั่วไป
สมศักดิ์ เกียวกิ่งแก้ว (๒๕๒๖, หน้า ๔๕)	ความสำเร็จทางการเมืองการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยนั้น มีการอบรมประชาชนตั้งแต่เริ่มเติบโตมาใน ครอบครัว องค์กรที่อยู่นอกครอบครัว หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติ และ ค่านิยมรวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจการรอบรู้ และศรัทธาต่อ อุดมการณ์ในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

๒.๒.๓ ความรู้ความเข้าใจผ่านข่าวสารทางการเมือง

“ข่าว” ไม่มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างตายตัวทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทัศนะความเข้าใจของแต่ละบุคคลและสังคม ซึ่ง ฉอ้าน วุฒิกรรมรักษา ได้รวบรวมไว้ ดังนี้

๑) ข่าว คือ รายงานเหตุการณ์หรือแจ้งเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สด ๆ ร้อน ๆ มีความสำคัญแปลกใหม่ เป็นที่สนใจของประชาชน

๒) ข่าว คือ การรายงานข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่กำลังได้รับความสนใจ มีความสำคัญต่อผู้คนจำนวนมาก

๓) ข่าว คือ การรายงานของเหตุการณ์ หรือความคิดเห็นของนักข่าว และบรรณาธิการได้พิจารณาเลือกสรรแล้วด้วยความเชื่อมั่นว่าเหตุการณ์หรือความคิดเห็นดังกล่าวเป็นที่สนใจของผู้รับสารส่วนใหญ่หรือบางส่วน^{๒๗}

^{๒๗} ฉอ้าน วุฒิกรรมรักษา, หลักการรายงานข่าว, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๓), หน้า ๑๒.

ความหมายของข่าวมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

ค.ศ. ๑๙๖๘ ข่าว คือ การรายงานหรือการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วน หรือสิ่งอื่น

ค.ศ. ๑๙๗๓ ข่าว คือ เหตุการณ์ (Event) ที่เพิ่งเกิดขึ้นและมีความสำคัญที่สร้างความสนใจแก่ผู้อ่านจำนวนมาก ข่าวที่สำคัญที่สุดคือข่าวที่สร้างความสนใจแก่ผู้อ่านจำนวนมาก

ค.ศ. ๑๙๘๓ ข่าว คือ ข้อมูลข่าวสารปัจจุบันที่สร้างความสนใจและมีผลต่อสาธารณชน

ค.ศ. ๑๙๘๙ ข่าว คือ การรายงานเหตุการณ์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นที่เกิดขึ้นเพิ่งไม่นานมานี้^{๒๘}

ข่าว มีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ เหตุการณ์หรือข้อเท็จจริง (Fact) ความสนใจหรือความน่าสนใจ (Interest) ผู้อ่านหรือผู้รับสาร (Readers or Receivers) แสดงด้วยภาพได้ ดังนี้

ข่าวสารเป็นทรัพยากรอย่างหนึ่ง เป็นตัวกำหนดอำนาจหรืออิทธิทางการเมือง ลดความไม่แน่ใจ ช่วยในการตัดสินใจมีประสิทธิภาพขึ้น ในเรื่องของการสื่อสาร ข่าวสารจะมีลักษณะเป็นสารในรูปลักษณะของสัญลักษณ์ ดังนั้นข่าวสาร จึงหมายถึง เนื้อหาของสื่อที่ใช้อะไรก็ได้ช่วยลดความไม่แน่ใจ หรือจำนวนทางเลือกที่อาจเป็นไปได้ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ช่วยให้บุคคลขยายภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่จะกระทำในสถานการณ์นั้น ๆ

“ข่าวสารการเมือง” เป็นข่าวเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการเมือง พรรคการเมือง การเลือกตั้ง การบริหารงานของรัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล ข่าวการเมืองจะสามารถสะท้อนให้เห็นสภาพการเมืองการปกครองของแต่ละยุคสมัย^{๒๙} และยังสามารถให้คำนิยามได้ว่าเป็นความรู้ของประชาชนที่อยู่ภายใต้ระบอบการเมืองการปกครอง อันมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวตลอดเวลา ในสภาวะของระบบทั้งในการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐและการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม ข่าวสารการเมือง มีบทบาทสำคัญช่วยให้เกิดความเห็นพ้องต้องกัน ช่วยสร้างความสัมพันธ์ ดีอันดีในสังคม ช่วยย้าค่านิยมและเป้าหมายร่วมกันในสังคม สื่อมวลชนทำหน้าที่ถ่ายทอดข่าวสารกลับไปกลับมาระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนจำนวนมากเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของส่วนร่วม เพื่อตรวจสอบสอดส่องการบริหารงานของรัฐบาล และยังช่วยสร้างความคิดเห็นให้แก่ประชาชน วิวัฒนาการสื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์นั้นได้ยืนอยู่คู่กับการพัฒนาทางการเมืองมาโดยตลอด พัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เปรียบเสมือนอาวุธที่ใช้ต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งกลุ่มมวลชนด้วยการพัฒนาการเมืองที่แท้จริงนั้นเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจอำนาจอธิปไตย

^{๒๘} วันดี ทองเอก, การรายงานข่าวสำหรับสื่อมวลชน, (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓), หน้า ๓-๔.

^{๒๙} อ้างแล้ว, หน้า ๑๓.

ทางการเมืองจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าประชาชนยังขาดความรู้ทางการเมือง ขณะเดียวกันความรู้ของประชาชนจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน

รูปแบบของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ๖ รูปแบบ ดังนี้

- ๑) การเลือกตั้ง (Voting)
- ๒) เป็นเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง (Party and Campaign Worker)
- ๓) เป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activist)
- ๔) มีการติดต่อกับทางราชการ (Contacting Officials)
- ๕) เป็นผู้ประท้วง (Protestor)
- ๖) เป็นผู้สื่อข่าว (Communicator)^{๓๐}

ลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑) การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยสมัครใจกล่าวคือ ประชาชนมีส่วนร่วมโดยมีความต้องการอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะเห็นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของตนเองที่จะต้องไปมีส่วนร่วมในการกำหนดความเป็นไปของสังคมของตนเอง

๒) การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเกิดจากการปลุกกระตือรือร้นจากนักการเมืองหรือบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ทั้งนี้รวมทั้งประชาชนที่เข้าไปมีส่วนร่วม เนื่องมาจากถูกบุคคลอื่น ๆ ร้องขอชักจูงขู่เข็ญ ให้ค่าตอบแทนหรือใช้วิธีการอื่น ๆ ด้วย^{๓๑}

ในขณะเดียวกันความรู้สึกแปลกแยกการเมือง (Political Alienation) เป็นความรู้สึกด้านลบต่อระบบการเมืองจะเกิดในตัวบุคคลได้ คือ การที่บุคคลรู้สึกว่าอยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์ทางการเมือง แต่ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงระเบียบกฎเกณฑ์เหล่านั้นได้ ประกอบด้วยทัศนคติพื้นฐาน ๓ ประการ

๑) รู้สึกว่าตนเองถูกกระทำ ไม่ใช่เป็นผู้กระทำทางการเมือง โดยไม่เข้าไปมีส่วนร่วม เพราะไม่มีอิทธิพลทางการเมืองในทุกประการ

๒) การเมืองการปกครองไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ ดังนั้นการเมืองจึงไม่ใช่ของตน

^{๓๐} Goel, M.L., The Relevance of Education for Political Participation in a Development Society, อ้างใน, วลัยก วิบูลย์กุล, "การรับรู้และพฤติกรรมทางการเมืองของคณะสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู", วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๔), หน้า ๒๐.

^{๓๑} บุญเรือง บุณณภักดิ์, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย", รายงานการวิจัย, วารสารรัฐสภาสาร, ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๑๐, (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๕๒): ๕๕

๓) ให้เห็นด้วยกับวิธีตัดสินใจทางการเมืองที่มีขึ้น เห็นว่ากติกาทางการเมืองขาดความยุติธรรม ขาดความชอบธรรมรัฐธรรมนูญเป็นสิ่งหลอกลวง

ในขณะเดียวกันความรู้สึกแปลกแยกการเมือง (Political Alienation) เป็นความรู้สึกด้านลบต่อระบบการเมืองจะเกิดในตัวบุคคลได้ คือ การที่บุคคลรู้สึกว่าอยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์ทางการเมืองแต่ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงระเบียบกฎเกณฑ์เหล่านั้นได้ ประกอบด้วยทัศนคติพื้นฐาน ๓ ประการ

๑) รู้สึกว่าตนเองถูกกระทำ ไม่ใช่เป็นผู้กระทำทางการเมือง โดยไม่เข้าไปมีส่วนร่วม เพราะไม่มีอิทธิพลทางการเมืองในทุกประการ

๒) การเมืองการปกครองไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ ดังนั้นการเมืองจึงไม่ใช่ของตน

๓) ไม่เห็นด้วยกับวิธีตัดสินใจทางการเมืองที่มีขึ้น เห็นว่ากติกาทางการเมืองขาดความยุติธรรม ขาดความชอบธรรม รัฐธรรมนูญเป็นสิ่งหลอกลวง

ความรู้สึกแปลกแยกทางการเมือง ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองนำไปสู่การเห็นห่างทางการเมือง และตีตนออกห่างระบบการเมืองในที่สุด สภาพการณ์ดังกล่าวเกิดจาก

๑) ค่านิยมที่เกิดจากระบบเมืองทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา วัฒนธรรมการเมืองหรือหลักของอำนาจและการใช้อำนาจ รวมไปถึงกระบวนการดำเนินงานของรัฐบาลที่ขัดต่อค่านิยมของประชาชนกลุ่มหนึ่งในระบบนั้น

๒) ความรู้สึกของบุคคลกลุ่มหนึ่งที่เกิดความขัดข้องใจ เกิดจากการที่ไม่สามารถเข้าไปมีอิทธิพล เปลี่ยนแปลงกระบวนการดำเนินงานของระบบการเมืองบางประการที่ขาดประสิทธิภาพ

๓) ความรู้ไร้ประสิทธิภาพทางการเมืองในทางที่จะปรับปรุงดำเนินงานของตนได้ดีขึ้นมาได้ ความก้าวร้าว ความดุดัน ความรู้สึกถูกกดขี่ข่มขู่ และความตึงเครียดจากสภาวะการณ์

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ กิจกรรมทางการเมืองทุกกิจกรรมที่กระทำด้วยความสมัครใจ อันจะก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคีกลมเกลียวกัน และเกิดความตระหนักร่วมรับผิดชอบในสังคม และทำให้ระบอบประชาธิปไตยพัฒนา

ตารางที่ ๒.๗ ความรู้ความเข้าใจผ่านข่าวสารทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ฉอาน วุฒิภักขมรักษา (๒๕๕๓, หน้า ๑๒)	ข่าว คือ รายงานเหตุการณ์หรือแจ้งเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสด ๆ ร้อน ๆ ข่าว คือ การรายงานข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่กำลังได้รับความสนใจ ข่าว คือ การรายงานของเหตุการณ์ หรือความคิดเห็นของนักข่าว “ข่าวสารการเมือง” เป็นข่าวเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการเมือง พรรคการเมือง การเลือกตั้ง การบริหารงานของรัฐบาลสามารถสะท้อนให้เห็นสภาพการเมืองการปกครอง
วันดี ทองงอก (๒๕๕๓, หน้า ๓-๔)	ข่าว คือ การรายงานหรือการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วน หรือสิ่งอื่น ข่าว คือ เหตุการณ์ (Event) ที่เพิ่งเกิดขึ้นและมีความสำคัญที่สร้างความสนใจแก่ผู้อ่านจำนวนมาก ข่าวที่สำคัญที่สุดคือข่าวที่สร้างความสนใจแก่ผู้อ่านจำนวนมาก ข่าว คือ ข้อมูลข่าวสารปัจจุบันที่สร้างความสนใจและมีผลต่อสาธารณชน ข่าว คือ การรายงานเหตุการณ์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นที่เกิดขึ้นเพิ่งไม่นานมานี้
Almond and Verba อ้างใน, พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (๒๕๕๑, หน้า ๒๓-๒๕)	ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง โดยทั่วไปจะมีความเกี่ยวข้องกับระดับความสนใจ ความกระตือรือร้นทางการเมือง

ตารางที่ ๒.๗ ความรู้ความเข้าใจผ่านข่าวสารทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Myron อ้างใน, พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (๒๕๕๑, หน้า ๑๘-๑๙)	พฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน ๑๐ ลักษณะ ดังนี้ ๑) การให้การสนับสนุนและเสียงเรียกร้องต่อผู้นำในรัฐบาลเพื่อสนองต่อความต้องการใด ๆ ๒) ความพยายามที่จะสร้างผลกระทบต่อการดำเนินงานของรัฐบาลที่ได้ผลและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ๓) กิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมาย ๔) การใช้สิทธิเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจ ๕) ความรู้สึกแปลกแยก หรือการตีตนออกจากระบบการเมือง อันเนื่องมาจากการถูกกีดกันไม่ให้เข้าไปมีส่วนร่วม ๖) กิจกรรมของพวกที่ตื่นตัวในเมือง ๗) กิจกรรมทางการเมืองทุกรูปแบบทั้งที่ใช้ความรุนแรงและไม่ใช้ความรุนแรง ๘) กิจกรรมทางการเมืองที่ต้องเข้าไปมีอิทธิพลต่อการดำเนินการของข้าราชการ ๙) กิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทบต่อการเมืองระดับปกติ ๑๐) กิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการเมือง
Goel, M.L. อ้างใน, วัลลภ วิบูลย์กุล, (๒๕๕๔, หน้า ๒๐)	รูปแบบของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ๖ รูปแบบ ดังนี้ ๑) การเลือกตั้ง ๒) เป็นเจ้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่พรรคหาเสียง ๓) เป็นผู้มืบทบาทในชุมชน ๔) มีการติดต่อกับทางราชการ ๕) เป็นผู้ประท้วง ๖) เป็นผู้สืข่าว
บุญเรือง บุณณภักดิ์ (วารสารรัฐสภาสาร, ๒๕๕๒)	ลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ ๑) การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยสมัครใจ ๒) การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเกิดจากการปลุกเร้าจากนักการเมืองหรือบุคคลอื่นๆ ในสังคม

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

แนวคิดที่เกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พระเดชพระคุณพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้เสนอแนวคิดตามหลักพุทธธรรมไว้ว่า แหล่งที่มา เบื้องต้นของความรู้ความเข้าใจ เรียกว่า ปัจจัยแห่งสัมมาทิฐิ มี ๒ อย่าง^{๓๒} คือ

๑. ปัจจัยภายนอก เรียกว่า ปรโตโฆสะ แปลว่า เสียงจากผู้อื่น หรือเสียงบอกจากผู้อื่น ได้แก่ การรับถ่ายทอดจากอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ เพื่อนที่คบหา หนังสือ สื่อมวลชนและวัฒนธรรม ซึ่งให้ข่าวสารที่ถูกต้อง สั่งสอนอบรมแนะนำ ชักจูงไปในทางที่ดีงาม ตลอดจนการเรียนรู้ เลียบแบบ จากแหล่งต่างๆ ภายนอก หรืออิทธิพลภายนอก

บุคคลที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม สามารถทำหน้าที่เป็นปรโตโฆสะที่ดีมีคุณภาพสูง มีคำเรียกเฉพาะว่า กัลยาณมิตร^{๓๓} คือ เพื่อนที่ดี เป็นหลักธรรมที่ต้องการให้มนุษย์ได้รู้ และปฏิบัติในการเป็นเพื่อนที่ดี กัลยาณมิตรเป็นฐานที่ทำให้มิตรได้รู้ความจริง หลักการ กฎเกณฑ์ ทฤษฎี หรือข้อตกลงอื่น ๆ ที่สังคมกำหนด หรือสังคมยอมรับ ซึ่งเป็นฐานในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเงื่อนไขจำเป็น (เหตุ) กับสิ่งที่เกิดตามมา (ผล) ตามปกติแล้วกัลยาณมิตรจะทำหน้าที่เป็นผลดี ประสบความสำเร็จแห่ง ปรโตโฆสะได้ ต้องสามารถสร้างศรัทธาให้เกิดแก่ผู้เล่าเรียน หรือรับการฝึกสอน อบรม จึงเรียกวิธีเรียนรู้ว่า วิธีการแห่งศรัทธา^{๓๔}

๒. ปัจจัยภายใน เรียกว่า โยนิโสมนสิการ แปลว่า การทำในใจให้แยบคาย หรือการคิดถูกวิธี ความรู้จักคิดหรือคิดเป็น หมายถึงการคิดอย่างมีระเบียบหรือคิดตามแนวทางของปัญญา คือ การรู้จักมอง รู้จักพิจารณา สิ่งทั้งหลายตามสภาวะ เรียกว่า วิธีการแห่งปัญญา ซึ่งมีองค์ประกอบของการคิดแบบโยนิโสมนสิการ

โยนิโสมนสิการ^{๓๕} เป็นกระบวนการพิจารณาความสอดคล้อง และความสมเหตุสมผลตามความเป็นจริง ตามที่มาศัพทหรือศัพทมูล “โยนิโสมนสิการ” นั้นประกอบด้วยคำสองคำ คือ “โยนิโส” มาจาก “โยนิ” แปลว่า เหตุ ต้นเค้า แหล่งเกิด ปัญญา อุบาย วิธี ทาง “มนสิการ” หมายถึง การทำในใจ การคิด คำนึง นึกถึง ใส่ใจ พิจารณา

ดังนั้น “โยนิโสมนสิการ” จึงหมายถึง การทำไว้ในใจให้แยบคาย หรือ การพิจารณาโดยแยบคาย กล่าวคือ ความเป็นผู้ฉลาดในการคิด คิดอย่างถูกวิธีถูกระบบ พิจารณา ไตร่ตรอง สืบไปจนถึงสาเหตุหรือต้นตอของเรื่องที่กำลังคิด คือคิดถึงรากถึงโคนนั่นเอง แล้วประมวลความคิด

^{๓๒} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**, พิมพ์ครั้งที่ ๔๕, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผลิธรรม, ๒๕๕๙), หน้า ๖๑๑.

^{๓๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๑๔.

^{๓๔} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), **พุทธธรรม**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๖๖๙-๖๗๐.

รอบด้านจนกระทั่งสรุปออกมาได้ว่าสิ่งนั้นควรหรือไม่ควร ดีหรือไม่ดี เป็นวิถีทางแห่งปัญญา เป็นธรรมสำหรับกลั่นกรองแยกแยะข้อมูลหรือแหล่งข่าวหรือที่เรียก “ปรโตโมสะ” อีกชั้นหนึ่ง กับทั้งเป็นบ่อเกิดแห่งความคิดชอบหรือ “สัมมาทิฐิ” ทำให้มีเหตุผล และไม่มกมาย^{๓๕} ส่วนว่า พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึง ความรู้และความเข้าใจในทางพระพุทธศาสนาไว้ในหนังสือ “พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ” ว่า ความรู้ที่แท้จริงในพระพุทธศาสนา คือ ความรู้ที่สามารถทำให้เข้าถึงพระนิพพานได้ มุ่งเน้นความรู้ หรือปัญญาที่มองเห็นสภาวะต่าง ๆ ตามความเป็นจริง ไม่ปรุงแต่งความรู้มีหลายระดับแบ่งเป็นความรู้ระดับโลกียะ คือ ความรู้ทางโลก ประกอบด้วยความรู้ระดับการรับรู้ (วิญญาน) ความจำได้หมายรู้ (สัญญา) ความเชื่อหรือความเห็น (ทิฐิ) ความสามารถพิเศษของจิต (อภิปัญญา) และการหยั่งรู้สภาวะต่าง ๆ ตามความเป็นจริง (ญาณ) ส่วนความรู้ระดับสูง คือ ความรู้ระดับโลกุตระ เป็นความรู้ที่อยู่เหนือโลก คือ การพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงเข้าสู่ภาวะพระนิพพาน

หลักธรรมที่ใช้ในการแสวงหาความรู้อันที่จะเกี่ยวเนื่องกับความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยเล่มนี้ ได้แบ่งออกเป็น ๓ หัวข้อ คือ (๑) บ่อเกิดแห่งความรู้ (๒) ระดับความรู้ (๓) การได้มาซึ่งความรู้ ความเข้าใจในทางพระพุทธศาสนา ดังนี้

๒.๓.๑ บ่อเกิดความรู้ความเข้าใจทางพระพุทธศาสนา

ความรู้หรือปัญญาในพระพุทธศาสนานั้นมีแหล่งที่มา ๓ ประการ^{๓๖}

๑) สุตมยปัญญา ปัญญาหรือความรู้เกิดจากการฟัง การศึกษาเล่าเรียน การอ่านนอกจากตำราหรือคัมภีร์ที่น่าเชื่อถือ ตลอดจนการรับถ่ายทอดจากผู้ที่น่าเชื่อถือที่เรียกว่า ปรโตโมสะ ซึ่งตรงกับ ศัพทประมาณ ในปรัชญาอินเดีย

๒) จินตามยปัญญา ปัญญาหรือความรู้เกิดจากความคิด ไคร่ครวญ พิจารณาหาเหตุผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ ที่เรียกว่า โยนิโสมนสิการ ซึ่งตรงกับ อนุमानประมาณ ในปรัชญาอินเดีย

๓) ภาวนามยปัญญา ความรู้ที่ได้จากการฝึกฝน อบรม ลงมือปฏิบัติ จนเกิดประสบการณ์ การรู้แจ้งด้วยตัวเอง การอบรมหรือพัฒนาปัญญาในทางพุทธปรัชญา เป็นไปเพื่อสร้างความเข้าใจต่อความจริงแท้ เห็นทุกอย่างตามความเป็นจริง มุ่งขจัดความไม่รู้ (อวิชชา) เพื่อเข้าถึงความจริงสูงสุด คือ นิพพาน ความรู้ที่เกิดจากการพัฒนาแล้วจึงไม่ได้มุ่งความรู้ที่เกิดจากการฟัง หรือการรับถ่ายทอด (ศัพทประมาณ) หรือคิดเอาเองทางหลักเหตุผลอนุमानและคาดคะเน (อนุमानประมาณ)

^{๓๕} พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด, (กรุงเทพมหานคร: วัดราชโอรสาราม, ๒๕๔๘), หน้า ๘๑๔.

^{๓๖} บุญมี แท่นแก้ว, พุทธปรัชญาเถรวาท, (กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮาส์, ๒๕๔๕), หน้า ๑๖.

แต่ให้ความสำคัญกับความรู้ที่ได้รับการตรวจสอบ ยืนยันจากประสบการณ์ตรง (ประจักษ์ประมาน) หรือความรู้ที่ผ่านการอบรมหรือลงมือปฏิบัติแล้วด้วยตนเอง^{๓๗}

ดังนั้น ความรู้ในทางพระพุทธศาสนามีแหล่งที่มา ๓ ประการประกอบด้วย สุตมยปัญญา คือความรู้ที่เกิดจากการฟัง การศึกษาเล่าเรียน จินตามยปัญญา คือ ความรู้ที่เกิดจากการคิดพิจารณา และภาวนามยปัญญา คือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์และการปฏิบัติ ความรู้ในระดับโลกียะ สามารถเกิดจากแหล่งความรู้ทั้ง ๓ แหล่ง แต่ความรู้ในระดับสูงสุดคือความรู้ระดับโลกุตระนั้น ได้มาจากภาวนามยปัญญา คือ การลงมือปฏิบัติเท่านั้น^{๓๘}

๒.๓.๒ ระดับความเข้าใจทางพระพุทธศาสนา

ความรู้หรือปัญญาในหลักทางพระพุทธศาสนา มีหลายระดับ แต่ในทุกระดับมีธรรมชาติที่ตรงกัน คือ ปัญญาจะเกิดเมื่ออวิชชา (ความไม่รู้) นั้นถูกทำลาย อวิชชาถูกทำลายแล้วปัญญาก็จึงเกิด เพราะ ธรรมชาติของปัญญาคือความสิ้นไปของอวิชชา^{๓๙} ความรู้ในพุทธปรัชญาเถรวาทอาศัยระบบการรับรู้แบบธรรมชาติ แล้วจึงเริ่มพัฒนาจากระดับเบื้องต้นจนเป็นความรู้ระดับสูงสุด พระพุทธศาสนาได้จำแนกความรู้ออกเป็น ๖ ระดับ ดังต่อไปนี้

๑) ความรู้ระดับวิญญาน (Consciousness) หมายถึง การรับรู้ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และมโนภาพ ด้วยตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ แบบง่าย ๆ ผิดเพี้ยนชั่วระยะเวลาอันสั้น เช่น เห็นรูปก็รู้แต่ว่าเป็นรูปเท่านั้นยังไม่รู้ว่าเป็นรูปอะไร

๒) ความรู้ระดับสัญญา (Perception) หมายถึง การรับรู้ถึงคุณภาพและรายละเอียดต่าง ๆ ของรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสและมโนภาพ นั้น ๆ เช่น พอเห็นรูปก็รู้ว่าเป็นรูปคน เป็นชายเป็นคนมีอายุมาก เป็นต้น คุณภาพเหล่านั้นเป็นสิ่งที่เราเรียนรู้มาก่อนเมื่อเราเห็นรูปความเก่าเหล่านั้นก็ทยอยเกิดขึ้น มีลักษณะเป็นการจำได้ เพราะฉะนั้นท่านแปลสัญญาว่า “ความจำได้หมายรู้”

๓) ความรู้ระดับอภิญญา (Extrasensory Perception) หมายถึง การรับรู้อารมณ์ต่าง ๆ และคุณลักษณะต่าง ๆ ของมันโดยอาศัยพลังจิต โดยตรงไม่ต้องอาศัย หู จมูก ลิ้น และผิวกาย เช่น หลับตาแล้วแต่อาจมองเห็นรูปได้หรือมองเห็นวัตถุหรือเหตุการณ์ซึ่งอยู่ในที่ไกลเกินวิสัย เป็นต้น

๔) ความรู้ระดับ ทิฐิหรือความเห็น (Conception) หมายถึง การเห็นการเข้าใจถึงความจริงรวบยอด (Concept) ที่อยู่เบื้องหลังสภาวะรวมหรือการเห็นลักษณะร่วม (The universal) ที่อยู่เบื้องหลังสิ่งเฉพาะต่าง ๆ การเห็นพฤติกรรมร่วมของสิ่งต่าง ๆ เช่น เห็น “ความเป็นคน”

^{๓๗} พระมหาทวี มหาปัญญา, เอกสารประกอบการสอนวิชา “พุทธปรัชญาเถรวาท”, ๒๕๕๑, หน้า ๒๐๐.

^{๓๘} อ้างแล้ว, (หมายถึง เรื่อง พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ, หน้า ๖๑๑).

^{๓๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๔.

ที่อยู่เบื้องหลังคนทุกคน (Concept of man) เห็นความเปลี่ยนแปลง (อนิจจัง) ที่อยู่เบื้องหลังสังขตธรรม (Compound) ทั้งปวง เป็นต้น

๕) ความรู้ระดับวิชชญาณ (Intuitive Insight) เป็นความรู้คล้ายทิวทัศน์และรู้สัจธรรม เช่นเดียวกับทิวทัศน์ แต่มีลักษณะแตกต่างกัน คือ ในระดับทิวทัศน์ความเห็นเกิดจากความคิดตามหลักเหตุผลและเป็นการรู้อย่างเลื่อน ๆ ลางยังไม่แจ่มชัดนัก แต่ความรู้ระดับวิชชญาณไม่ได้เกิดจากการคิดตามหลักเหตุผล แต่เกิดจากการทำจิตให้สงบอย่างสมบูรณ์ตามหลักสมาธิอันถูกต้องแล้วนำจิตไปเพ่งดูส่วนต่าง ๆ ของกายหรือพฤติกรรมของกายโดยไม่ต้องคิด เมื่อเพ่งไปจนถึงจุดหนึ่งแล้ว ความรู้ระดับวิชชญาณก็จะเกิดขึ้นเองโดยปัจจุบันทันด่วน แบบเดียวกับเปิดไฟสว่างจ้าขึ้นในห้องมืด ความรู้ระดับวิชชญาณแม้จะเห็นสัจธรรมอันเดียวกับทิวทัศน์ก็เห็นได้แจ่มชัดเจนกว่ามาก เพราะฉะนั้นจึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในจิตของผู้เห็นได้มากกว่า

๖) ความรู้ระดับสัมโพธิญาณ (Enlightenment) หรือการตรัสรู้ขึ้นมา คือ รู้ว่าตนหลุดพ้นจากสภาวะฝ่ายสังขตะ (วิมุตติญาณทัศนะ) แล้วอยู่ในสภาวะธรรมฝ่ายอสังขตะเสร็จกิจที่ควรทำทุกอย่างแล้ว ประกาศอิสรภาพจากสภาวะธรรมฝ่ายสังขตะเต็มที่แล้ว^{๔๐}

๒.๓.๓ การได้มาซึ่งความเข้าใจทางพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนากล่าวถึงการได้มาซึ่งความรู้ในหลักสัทธรรม ๓ ประการ^{๔๑} ดังนี้

๑) ปริยัติสัทธรรม คือการเรียนรู้พระธรรมวินัย คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อจะได้น้อมนำมาปฏิบัติตาม

๒) ปฏิบัติสัทธรรม สัทธรรมคือสิ่งพึงปฏิบัติ ได้แก่ การลงมือประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยที่ตนได้ศึกษาเล่าเรียนมานั้น เพื่อพิสูจน์ความจริง และเพื่อบรรลุสันติความสงบสุขอัน ได้แก่ มรรค ผล นิพพาน

๓) อธิคมสัทธรรม (ปฎิเวธ) สัทธรรม คือ ผลที่พึงบรรลุ ได้แก่ มรรค ผล นิพพาน ซึ่งเป็นผลแห่งการปฏิบัติ เป็นแก่นแห่งพระพุทธศาสนาที่ตรงพุทธประสงค์อย่างแท้จริง^{๔๒}

ในภิกขุสูตร^{๔๓} กล่าวว่า การที่จะเข้าถึงจุดหมายสูงสุดแห่งพุทธศาสนานั้น ในเบื้องต้นต้องรักษาศีลให้บริสุทธิ์ก่อน จากนั้นจึงทำความเข้าใจให้ตรง แล้วจึงค่อยเจริญสติปัฏฐาน ๔ ซึ่งพระสูตรดังกล่าวได้สอดคล้องกับหลักพระสัทธรรม ๓ ประการที่ว่า ควรมีความรู้ทางภาคทฤษฎีให้พอเกิดแห่งสัมมาทิฐิเกิดขึ้นเสียก่อน จากนั้นจึงค่อยเข้าสู่ภาคปฏิบัติเพื่ออบรมพัฒนาปัญญาที่เกิดขึ้นไปตามลำดับ

^{๔๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐๗-๒๐๘.

^{๔๑} ม.ม. (ไทย) ๑๓/๑๔๕/๑๖๑.

^{๔๒} พระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ญาณสิริ ป.ธ.๙), เพชรในดวงใจ, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (นนทบุรี: สำนักพิมพ์สัมปชัญญะ, ๒๕๕๔), หน้า ๑-๒.

^{๔๓} ส.ม. (บาลี) ๑๙/๓๖๙/๑๒๕-๑๒๖, ส.ม. (ไทย) ๑๙/๓๖๙/๒๑๒.

ส่วนผลจากการปฏิบัติซึ่งได้แก่ปฏิเวธนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความเพียรของแต่ละบุคคล ดังนั้นความเข้าใจทางพระพุทธศาสนานั้น ต้องดำเนินไปตามหลักสัทธิธรรม ๓ ประการดังที่กล่าวมาแล้วนี้

เมื่อได้ทำการทบทวนแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจแล้ว สรุปได้ว่าความรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นไปถึงความจำและระลึกได้ เป็นการแสดงออกซึ่งสมรรถภาพของสมองในด้านความจำ และการระลึกออกมาเป็นหลัก ซึ่งความรู้ในงานวิจัยนี้เทียบได้กับหลักปรีชาญาณในพระพุทธศาสนาที่จะนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการทำงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านหลักวิชาการและหลักความรู้ในทางพระพุทธศาสนา ส่วนความเข้าใจในงานวิจัยนี้ หมายถึง ความรู้ความจำ และความสามารถในการดัดแปลง เพิ่มเติม ขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างขวางออกไปอย่างสมเหตุสมผล สามารถแปลความ สรุปความ และการขยายความในสิ่งที่รู้นั้น เทียบได้กับหลักปรีชาญาณและปฏิบัติในพระพุทธศาสนา

สรุป ความรู้และความเข้าใจ เป็นกระบวนการรับรู้ในเรื่องราวที่เกิดขึ้นต่าง ๆ อย่างมีระบบ และสามารถที่จะรวบรวมหรือแยกแยะในประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างละเอียดและสามารถลำดับขั้นตอนได้อย่างชัดเจน เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการที่จะกระทำในสิ่งต่าง ๆ และความรู้ในระบบต่าง ๆ หรือแนวความคิดต่าง ๆ ที่มีความเป็นระบบ เช่นการเมืองการปกครอง ระบบทำงาน หรือระบบการจัดการ จะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจมาเป็นตัวสำคัญในการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ตารางที่ ๒.๘ ความรู้และความเข้าใจตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2559, หน้า 611)	ปัจจัยแห่งสัมมาทิฐิ มี 2 อย่าง 1. ปัจจัยภายนอก เรียกว่า ปรัตโฆสะ 2. ปัจจัยภายใน เรียกว่า โยนิโสมนสิการ
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2546, หน้า 669-670)	โยนิโสมนสิการ หมายถึง การทำไว้ในใจให้แนบคาย คือ กระบวนการพิจารณาความสอดคล้อง และความสมเหตุสมผลตามความเป็นจริง
พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช) (๒๕๔๘, หน้า ๘๑๔)	ปรัตโฆสะ เป็นบ่อเกิดแห่งความคิดชอบหรือ “สัมมาทิฐิ” ทำให้มีเหตุผล และไม่มกมาย

ตารางที่ ๒.๘ ความรู้และความเข้าใจตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
บุญมี แท่นแก้ว, (๒๕๔๕, หน้า ๑๖)	ความรู้หรือปัญญาในพระพุทธศาสนามีแหล่งที่มา ๓ ประการ ๑) สุตมยปัญญา ปัญญาหรือความรู้เกิดจากการ ๒) จินตามยปัญญา ปัญญาหรือความรู้เกิดจากความคิด ใคร่ครวญ ๓) ภาวนามยปัญญา ความรู้ที่ได้จากการฝึกฝน อบรม ลงมือปฏิบัติ
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2559, หน้า 611)	ความรู้ในระดับโลกียะสามารถเกิดจากแหล่งความรู้ทั้ง ๓ แหล่ง แต่ความรู้ในระดับสูงสุด คือความรู้ระดับโลกุตระนั้น ได้มา จากภาวนามยปัญญา คือ การลงมือปฏิบัติเท่านั้น

๒.๔ แนวคิด เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย

๒.๔.๑ ความหมายของประชาธิปไตย

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความเป็นเอกลักษณ์ในการปกครอง และที่มาของอำนาจ กล่าวคือ อำนาจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมาจากประชาชนโดยตรงผ่านระบบกระบวนการต่างๆ เช่น การที่ประชาชนเลือกตั้งผู้แทนราษฎร และผู้แทนราษฎรเลือกประธานรัฐสภา และนายกรัฐมนตรี ดังนั้น การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจึงมีความเป็นเอกลักษณ์และมีแบบแผนที่ชัดเจนในการนำมาบริหารจัดการประเทศ ตามที่ได้มีนักวิชาการทั้งหลายได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

คำว่า ประชาธิปไตย เป็นศัพท์ที่บัญญัติขึ้นโดยมีรากศัพท์จากภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษใช้คำว่า democracy ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษากรีก คือ “demos” หมายถึงประชาชน “kratia” หมายถึง การปกครอง เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกัน และรวมกันเป็นภาษาอังกฤษ คือ “democracy” แปลว่า ประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองที่ประชาชนส่วนใหญ่ รากศัพท์มาจากคำว่า ประชา + อธิปไตย คือ ประชาชน + อำนาจสูงสุด คือ ประชาชนมีอำนาจสูงสุด รวมทั้งหมายถึง การที่ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ ในด้านต่าง ๆ เช่น มีสิทธิเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็นในการชุมนุม ในทรัพย์สิน ในการเลือกอาชีพ ในการนับถือศาสนา ฯลฯ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ประชาชนที่อยู่ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย จะมีสิทธิ เสรีภาพในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ ประชาธิปไตยยังเกี่ยวข้องโดยตรงกับสิทธิ เสรีภาพ ซึ่งหมายถึง หน้าที่ ความรับผิดชอบ ระเบียบและวินัย ประชาธิปไตย ไม่ได้หมายถึง สิทธิ เสรีภาพ ที่ไร้ขอบเขต แต่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย และต้อง

ควบคู่กับหน้าที่ความรับผิดชอบ ระเบียบและวินัย หน้าที่ของประชาชน ภายใต้ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ หน้าที่ในการเป็นพลเมืองที่ดี^{๔๔} พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของคำว่า ประชาธิปไตย ไว้ว่า “ประชาธิปไตย หมายถึง ระบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่, การถือเสียงข้างมากเป็นใหญ่”^{๔๕}

ประชาธิปไตยในแนวคิดของ Joseph Schumpeter เป็นระบบการเมืองที่มีการเลือกตั้งอย่างเสรี ซึ่งได้สร้างระบบการตรวจสอบได้ ผู้ปกครองมาจากการลงคะแนนของมวลชน ในปัจจุบันบริบทที่เราสนใจมักอยู่ที่ประชาธิปไตยโดยทางการเมือง รวมถึงการแข่งขันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และประชาธิปไตยในทัศนะของ Robert A. Dahl คือ ระบอบการเมืองหนึ่งที่ทางรัฐบาลต้องตอบสนองความชอบของประชาชน ที่ถือว่าความเท่าเทียมของการเมืองเป็นสิ่งสำคัญของประชาธิปไตย ประชาชนต้องมีโอกาสในการกำหนดความพอใจของเขา นั่นคือต้องประกันว่าประชาชนมีเสรีภาพที่จะรวมตัวกัน มีเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งสิทธิในการลงคะแนน มีแหล่งทางเลือกของข้อมูลมีเสรีภาพ มีการเลือกตั้งที่ยุติธรรม ผู้นำทางการเมืองมีสิทธิในการแข่งขันเพื่อการเลือกตั้ง และสถาบันในการดำเนินการตามนโยบายที่มาจากการเลือกตั้งและการแสดงออกของประชาชน ดังนั้น ในความคิดของ Dahl ประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือเพื่อการมีอิสรภาพซึ่งมีหลายมิติ กล่าวคือเป็นเรื่องของ

- ๑) การแข่งขัน ซึ่งเป็นการแข่งขันระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่ม
 - ๒) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกผู้นำและนักการเมือง อย่างน้อยโดยการเลือกตั้งที่ยุติธรรมที่ไม่มีการละเว้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
 - ๓) เสรีภาพของประชาชน และเสรีภาพของการเมืองเป็นเสรีภาพในการแสดงออก ประชาสัมพันธ์ทางสื่อรวมตัวเป็นกลุ่ม เมื่อแน่ใจว่ามีการแข่งขันและมีการมีส่วนร่วมที่ตรงไปตรงมา
- ประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการปกครองที่อำนาจการปกครองของรัฐบาลมาจากความยินยอมของประชาชนส่วนใหญ่ การยินยอมนี้แสดงออกโดยการดำเนินการให้ประชาชนได้รับและใช้อำนาจโดยสม่ำเสมอ มีการเลือกตั้งที่เป็นการแข่งขันโดยผู้ที่เป็นใหญ่ ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการเลือกตั้ง^{๔๖}

^{๔๔} สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย, ๒๕๕๗, หน้า ๙.

^{๔๕} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔, หน้า ๗๐๓.

^{๔๖} บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๓-๖.

คำว่า “ประชาธิปไตย” มีต้นกำเนิดจากภาษากรีก ดูเหมือนชาวกรีกจะเป็นพวกแรกที่ใช้คำนี้ ความหมายดั้งเดิมของประชาธิปไตย ที่รู้จักกันในหมู่ชาวกรีกโบราณเมื่อประมาณ ๒,๐๐๐ กว่าปี หมายถึงการปกครองโดยหมู่ชนหรือประชาชน การปกครองแบบนี้ตรงกับคำภาษาอังกฤษ คือ democracy ซึ่งมีรากศัพท์เดิมจาก demos ซึ่งแปลว่าประชาชนสำหรับภาษาไทย คำว่า “ประชาธิปไตย” อาจจะแยกได้เป็น ๒ คำ คือ ประชา ซึ่งหมายถึง ประชาชน และคำว่า อธิปไตย ซึ่งแปลว่าอำนาจสูงสุดของแผ่นดิน เมื่อรวมกันขึ้นจึง หมายถึง การปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชนหรือมาจากประชาชน ประชาธิปไตยจึงมีความหมาย ทั้งในรูปแบบและหลักของการปกครอง รวมตลอดถึงการดำรงชีวิตร่วมกันของมนุษย์ ในแง่ของการปกครองนั้น มุ่งถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะเข้าร่วมกำหนดนโยบายต่าง ๆ อันเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม ส่วนในแง่ของการดำเนินชีวิตนั้น หมายถึงการยอมรับเสรีภาพ ความสำคัญและประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยมีเหตุผลเป็นเครื่องนำทางเพื่อความผาสุกร่วมกัน ความหมายของประชาธิปไตยที่ใช้กันในภายหลังนั้น อาจจะแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ ความหมายแคบ หมายถึง การที่ประชาชนมีอำนาจปกครองตนเอง ส่วนในความหมายที่กว้างประชาธิปไตยเป็นวิถีชีวิตแบบหนึ่งซึ่งมีแบบแผนแห่งพฤติกรรมในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม^{๔๗}

ประชาธิปไตยแยกออกเป็นประชา กับ อธิปไตย แปลว่า ประชาชนเป็นใหญ่ เป็นคำที่ถอดได้ใกล้เคียงกับคำอังกฤษมาก คือคำอังกฤษที่ว่า Democracy นั้น มาจากภาษากรีกว่า Demokratia อีกต่อหนึ่ง ภาษากรีกคำนี้แยกได้ดังนี้ Demos = ประชาชน Kratia = อำนาจ เมื่อแปลรวมกันตรงกับคำอังกฤษว่า People’ Power คำนิยามของประชาธิปไตยอย่างสั้นๆ มีอยู่ว่า “ประชาธิปไตย คือ รูปการปกครองที่ประชาชนทรงอำนาจสูงสุด และใช้อำนำนั้นทางผู้แทนของตน” (Democracy is a form of government in which the people retain supremacy and exercise their power through representatives.)^{๔๘} ประชาธิปไตยเป็นรูปการปกครอง ซึ่งเป็นไปตามหลักการใช้อำนาจประชาธิปไตยปวงชน (Popular Sovereignty) ความเสมอภาคทางการเมือง (Political Equality) การปรึกษากับประชาชน (Popular Consultation) และการปกครองโดย กฎเสียงข้างมาก (Majority Rule)^{๔๙}

^{๔๗} จรูญ สุภาพ, **หลักรัฐศาสตร์**, ฉบับปรับปรุงแก้ไขใหม่ ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๒๒), หน้า ๕๒-๕๓.

^{๔๘} สุชีพ ปุญญานุภาพ, **คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๓๔-๓๖.

^{๔๙} Austin Ranney, **The Governing of Men**, (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1962), p. 172.

ประชาธิปไตย คือ วิธีการในการการแจกจ่ายอำนาจพร้อมทั้งใช้มันอย่างชอบธรรม ประชาธิปไตยสนใจกับคำพูดเพื่อใช้โน้มน้าวชักจูง การใช้ทักษะในเชิงวาทศิลป์โดยปราศจากการใช้กำลังอำนาจและกำลังทรัพย์มาบีบบังคับ หากจะกล่าวในอีกนัยหนึ่งนั้นประชาธิปไตยคือการกระจายอำนาจทางการเมืองผ่านการถกเถียง และการลงคะแนน (arguing and voting) บุคคลที่จะเข้าร่วมในกระบวนการสนทนา ถกเถียงจะต้องทั้งอาวุธ ทรัพย์สิน และยศฐานบรรดาศักดิ์ต่าง ๆ เอาไว้นอกห้อง มีคุณค่าอยู่ในตัวของมันเอง (embodies intrinsic value) อย่างเช่น ความเสมอภาค^{๕๐} ประชาธิปไตย หมายถึง ระบบการเมืองที่เปิดโอกาสโดยใช้วิธีการปกติธรรมดาทางรัฐธรรมนูญที่จะให้มีการเปลี่ยนตัวผู้ปกครองได้ อีกทั้งยังเป็นกลไกทางสังคมที่ช่วยให้มีการแก้ไขปัญหาในสังคมอันเกิดจากการตัดสินใจที่ขัดแย้งกันระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจึงเท่ากับเปิดโอกาสให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้ใช้อิทธิพลของตนเข้ามามีกำหนดการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะโดยการเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั่นเอง^{๕๑}

สรุปได้ว่า ประชาธิปไตย เป็นระบอบการปกครองอีกทางหนึ่งในการเป็นตัวเลือกที่นำหลักการไปใช้หรือปรับใช้ในการปกครองในประเทศของตนเอง ประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชนที่มาจากมาจากประชาชน ประชาชนสามารถเลือกสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของตนเองได้

ตารางที่ ๒.๙ ความหมายของประชาธิปไตย

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (๒๕๕๗, หน้า ๙)	ประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองที่ประชาชนส่วนใหญ่ รากศัพท์มาจากคำว่า ประชา+อธิปไตย คือ ประชาชน+อำนาจสูงสุด คือ ประชาชนมีอำนาจสูงสุด
ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๖, หน้า ๗๐๓)	ประชาธิปไตย ไว้ว่า “ประชาธิปไตย หมายถึง ระบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่, การถือเสียงข้างมากเป็นใหญ่
บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (๒๕๕๘, หน้า ๓-๖)	ประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการปกครองที่อำนาจการปกครองของรัฐบาลมาจากความยินยอมของประชาชนส่วนใหญ่

^{๕๐} Michael Walzer, *Politics and Passion: toward a More Egalitarian Liberalism*, (New Haven: Yale University Press, 2004), pp. 304-305.

^{๕๑} Seymour Martin Lipset, “Son=me Social Requisites of Democracy”, in Roy Macridis and Bernard Brown, Eds, *Comparative Politics: Notes & Headings*, 4th edition, (Illinois: The Dorsey Press, 1972), p.124.

ตารางที่ ๒.๙ ความหมายของประชาธิปไตย (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
จรรยา สุภาพ (๒๕๒๒, หน้า ๕๒-๕๓)	ประชาธิปไตย แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ ความหมายแคบ หมายถึง การที่ประชาชนมีอำนาจปกครองตนเอง ความหมายที่กว้างประชาธิปไตยเป็นวิถีชีวิตแบบหนึ่งซึ่งมี แบบแผนแห่งพฤติกรรมในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและ วัฒนธรรม
สุชีพ ปุญญานุภาพ (๒๕๔๑, หน้า ๓๔-๓๖)	ประชาธิปไตย คือรูปการปกครองที่ประชาชนทรงอำนาจ สูงสุด และใช้อำนาจนั้นทางผู้แทนของตน
Austin Ranney (1962, p. 172)	ประชาธิปไตยเป็นรูปการปกครอง ซึ่งเป็นไปตามหลักการใช้อำนาจประชาธิปไตยพวงชน) ความเสมอภาคทางการเมือง การปรึกษากับประชาชน และการปกครองโดย กฎเสียงข้างมาก
Michael Walzer, (2004, pp. 304-305)	ประชาธิปไตย คือ วิถีทางในการการแจกจ่ายอำนาจพร้อม ทั้งใช้มันอย่างชอบธรรม
Seymour Martin Lipset (1972, p.124)	ประชาธิปไตย หมายถึง ระบบการเมืองที่เปิดโอกาสโดยใช้ วิถีทางปกติธรรมดาทางรัฐธรรมนูญ ที่จะให้มีการเปลี่ยนตัว ผู้ปกครองได้

๒.๔.๒ หลักการและลักษณะของประชาธิปไตย

หลักประชาธิปไตยซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างเป็นสากลมากกล่าวให้เห็นในภาพรวม คำว่า “ประชาธิปไตย” นั้นเป็นคำที่มีนิยามกว้างมากพิจารณาไปได้ในหลายมุมมองความคิดเห็น หากจะต้องนิยามจำเพาะเจาะจงลงไปให้ชัดเจนเห็นถึงรูปธรรมคงเป็นการยากยิ่งกับโลกในยุคดิจิทัล โลกในยุคโลกาภิวัตน์ ที่ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แต่เนื่องจากเป็นหลักการใหญ่ที่สำคัญที่จะต้องใช้เวลาสำหรับการศึกษามากพอสมควร จึงพิจารณาได้จากมาตรฐานสากลที่คล้ายคลึงกับระบอบประชาธิปไตยในบ้านเมืองเรา เพื่อวางกรอบของหลักการปกครองในประชาธิปไตยของประเทศไทยก็ทำให้พอเข้าใจได้^{๕๒} ดังนี้

^{๕๒} อมร รักษาสัตย์ และคณะ, ประชาธิปไตย อุดมการณ์ หลักการ และแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๓-๘.

ประชาธิปไตยในสังคมโลกมีหลักการที่สำคัญอยู่ ๔ ประการ คือ

๑. อำนาจอธิปไตยของปวงชน (Sovereignty of the People) หมายถึงการที่ประชาชนมีโอกาสในการแสดงออกทางการเมือง มีกิจกรรมทางการเมืองในระดับต่างๆ รวมทั้งเลือกผู้แทนไปบริหารจัดการประเทศเพื่อบำบัดทุกข์ และบำรุงสุขอย่างอิสระ และเสรี

๒. สิทธิและเสรีภาพ (Right and Liberty) สิทธิและเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยหมายถึงประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้ รวมทั้งโอกาสที่สามารถเลือกทำหรือไม่ทำตามความปรารถนาโดยปราศจากการบังคับขู่เข็ญ

๓. ความเสมอภาค (Equality) หมายถึงความเท่าเทียมกันทางกฎหมายโดยไม่เลือกปฏิบัติหรือสองมาตรฐาน

๔. ภราดรภาพ (Fraternity) หมายถึง การเคารพในเหตุผลซึ่งกันและกันที่ดี รวมทั้งเคารพในความเชื่อ หรือ สิทธิที่แตกต่างกัน, ความคิดเห็นหรือแนวคิดและทฤษฎีที่ต่างกันจะไม่นำไปสู่สิ่งที่เรียกว่า “ความขัดแย้ง” (Conflict)^{๕๓}

และหลักเกณฑ์สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยมี ๔ ประการ ดังนี้

๑. อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน กล่าวคือ ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจในการออกกฎหมาย บริหารและตุลาการ ทั้งนี้ ในการใช้อำนาจนั้นอาจกระทำโดยตรง เช่น การชุมนุมของชาวเอเธนส์โบราณเพื่อร่วมกันตัดสินใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือโดยวิธีอ้อม โดยประชาชนใช้อำนาจในการออกกฎหมายผ่านทางสภาผู้แทนราษฎร ใช้อำนาจบริหารผ่านทางฝ่ายบริหาร และใช้อำนาจตุลาการผ่านทางศาล การใช้อำนาจของประชาชนโดยวิธีอ้อม ซึ่งประเทศต่าง ๆ เกือบทั้งหมดในปัจจุบันซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นหลักการที่ฝ่ายปกครองจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใต้การปกครองหรือประชาชน

๒. หลักความเสมอภาคของบุคคล กล่าวคือถือว่าบุคคลมีฐานะทางสังคมเท่าเทียมกันทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงในเรื่องฐานะของบุคคลไม่ว่าชาติวุฒิหรือคุณวุฒิของบุคคลนั้น ๆ จะเป็นอย่างไร โดยเฉพาะความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางการเมือง ซึ่งหมายความว่า ประชาชนพลเมืองทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายการปกครองประเทศ โดยยึดหลักการสำคัญว่า “คนเดียวมียสิทธิลงคะแนนได้เสียงเดียว” และโอกาสเท่าเทียมกันเช่นว่านี้ จะต้องประกอบด้วยเสรีภาพไม่ถูกบังคับหรือกำหนดให้เลือกการมีสิทธิตามกฎหมายของประชาชนพลเมืองในการออกเสียงเลือกตั้งของประเทศสหภาพโซเวียต ซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์เป็นผู้กำหนดตัวเลือกมาให้ ก็ไม่เรียกว่ามีความเสมอภาคกันทางการเมือง

^{๕๓} วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น, แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๔), หน้า ๔๙.

๓. การยึดถือเจตนารมณ์ของปวงชน หลักการนี้ยืนยันอำนาจของประชาชนในข้อแรก กล่าวคือ ถือว่าในการที่จะพิสูจน์ให้เห็นโดยแน่ชัดว่าผู้ปกครองเป็นเพียงตัวแทนที่ใช้อำนาจแทนปวงชน ไม่ใช่ใช้อำนาจของตนเอง รัฐบาลจะต้องดำเนินการหรือจัดกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามเจตนารมณ์ของปวงชน โดยวิธีการปฏิบัติเพื่อย้ำหลักการนี้ ได้แก่ การบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญให้ประชาชนเลือกตั้งรัฐบาลเป็นครั้งคราว หรือการกำหนดให้มีกลไกทางสถาบันบางอย่างเช่น การเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล บทบัญญัติคุ้มครองสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและอภิปรายเพื่อก่อประชามติ หรือวิธีการให้ประชาชนร่างกฎหมายโดยตรง เป็นต้น

๔. การยึดถือหลักการปกครองโดยเสียงข้างมาก และเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อยเนื่องจากในสังคมหนึ่ง ๆ นั้นมีสมาชิกจำนวนมาก ย่อมเป็นธรรมดาที่ทุกคนจะมีความเห็นพ้องหรือมีเจตนารมณ์อย่างเดียวกันไม่ได้ทั้งหมด การใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนจะเป็นไปได้ จะต้องใช้หลักการของเสียงข้างมาก และการเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ เป็นกรรมวิธีทางปฏิบัติของหลักเกณฑ์นี้ แต่เพราะเราไม่มีทางที่จะแน่ใจได้ว่า คนกลุ่มใหญ่จะใช้วิจารณญาณของเขาไปในทางที่ถูกที่ควร ๆ ได้ทุก ๆ คราว คนกลุ่มใหญ่ก็อาจถูกอิทธิพลของอารมณ์ได้ในบางโอกาส หรือเกิดความเชื่อมั่นในอำนาจ ซึ่งเป็นไปได้อย่างมาก และเคยปรากฏมาหลายครั้งด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการป้องกันมิให้มีการกดขี่ข่มเหงคนกลุ่มน้อยเกิดขึ้นซึ่งจะก่อให้เกิดระบบเผด็จการของคนส่วนใหญ่นั่นเอง^{๔๔}

การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยไว้ว่า ประชาธิปไตย หมายถึง ระบบการเมืองการบริหารที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการควบคุมตรวจสอบ โดยการเลือกตั้งตัวแทนของตนให้เข้าไปทำหน้าที่แทนตนเองผ่านทางกระบวนการเลือกตั้ง จากความหมายข้างต้น ประชาธิปไตยมีเนื้อหาที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่

๑. ประชาธิปไตยของประชาชน หมายถึง ความเป็นเจ้าของอัน ได้แก่ ประชาชนสามารถทำให้รัฐบาล ปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของตนได้ สามารถดำเนินการเพื่อให้มีรัฐบาลที่เป็นไปตามเจตจำนงของตนได้ รวมทั้งสามารถเปลี่ยนแปลงรัฐบาลให้เป็นตามที่ต้องการได้ เช่น การเลือกตั้ง การทำประชามติ การทำประชาพิจารณ์ การแสดงออกตามสื่อต่าง ๆ เป็นต้น ความรักและความห่วงใยในการเมืองและการบริหารตามระบอบประชาธิปไตย โดยการติดตามและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล การถือว่าการบริหารบ้านเมืองเป็นธุระของตน ไม่บอกปิดโดยใช้คำว่าธุระไม่ใช่ และผลักดันให้เป็นธุระของรัฐบาล

^{๔๔} ทินพันธุ์ นาคะตะ, ประชาธิปไตย ความหมายปัจจัยเอื้ออำนวยและการสร้างจิตใจ, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๓), หน้า ๙-๑๐.

๒. ประชาธิปไตยโดยประชาชน ซึ่งจะหมายถึง กระบวนการอันได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงได้แก่ การเข้าร่วมประชุมพร้อมกันทั้งหมดเพื่อตัดสินใจในเรื่องที่มีความสำคัญต่อบ้านเมืองหรือท้องถิ่นของตน สำหรับวิธีการที่สามารถนำมาใช้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรง คือ การออกเสียงประชามติ ซึ่งประเทศไทยสามารถนำวิธีนี้มาใช้กับกิจการในท้องถิ่น เพราะจะมีประชาชนเป็นจำนวนน้อย และประชาชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่คล้ายคลึงกัน รวมทั้งมีมาตรฐานการครองชีพที่ไม่แตกต่างกันมาก การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยอ้อมหรือประชาธิปไตยแบบตัวแทนได้แก่ การเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศแทนตนเอง ซึ่งลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยแบบตัวแทนมีดังนี้

๒.๑ มีพรรคการเมืองเสนอนโยบายให้ประชาชนเลือก

๒.๒ มีการเลือกตั้ง

๒.๓ มีการใช้สิทธิออกเสียงโดยประชาชน

๒.๔ มีรัฐบาลที่มาจากเสียงส่วนใหญ่ของผู้แทนราษฎรในสภาเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศ และมีฝ่ายค้านที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล

๓. ประชาธิปไตยเพื่อประชาชน คือ เป้าหมายหรือประโยชน์ที่ประชาชนจะต้องได้รับ กล่าว คือ รัฐบาลที่เข้าไปบริหารประเทศ ต้องมีเป้าหมายเพื่อความผาสุกของประชาชน และสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ประเทศไทยโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ไม่ใช่เข้าไปเพื่อกอบโกยหรือแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง^{๕๕} และระบอบประชาธิปไตยมีหลักการที่สำคัญ ๕ ประการ คือ

๑. หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนนั้น ประชาชนแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจ ที่มีตามกระบวนการเลือกตั้งอย่างอิสระจริงและทั่วถึง ในการให้ได้มาซึ่งตัวผู้ปกครองและผู้แทนของตน รวมทั้งประชาชนมีอำนาจในการคัดค้านและถอดถอนผู้ปกครองและผู้แทน ที่มีท่าทีทำให้ประชาชนเห็นว่ามิได้บริหารประเทศในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เช่น มีพฤติกรรมฉ้อราษฎร์บังหลวง

๒. หลักเสรีภาพ ประชาชนทุกคนมีความสามารถในการจะกระทำ หรือดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บุคคลนั้นต้องการ ตราบเท่าที่การกระทำของเขานั้นไม่ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม และความมั่นคงของประเทศชาติ

^{๕๕} วรทิพย์ มีมาก และ ชีวินทร์ ฉายาขวลิต, **หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง, ๒๕๔๗), หน้า ๔๖.

๓. หลักความเสมอภาค การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากร และคุณค่าต่าง ๆ ของสังคม ที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกกีดกันด้วยสาเหตุแห่งความแตกต่างทางชั้นวรรณะ ทางสังคม ชชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือด้วยสาเหตุอื่น

๔. หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม การให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน การแสดงออก การดำรงชีพ ฯลฯ อย่างเสมอหน้ากัน โดยผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจใด ๆ ลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ และไม่สามารถใช้อำนาจอยู่เหนือกฎหมายหรือเหนือกว่าประชาชนคนอื่น ๆ ได้

๕. หลักเสียงข้างมาก (Majority Rule) ควบคู่ไปกับการเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย (Minority Rights) การตัดสินใจใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนหม่มาก ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนเข้าสู่ระบบการเมือง การตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายตุลาการ ย่อมต้องถือเอาเสียงข้างมากที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ตัดสินใจเลือก โดยถือว่าเสียงข้างมากเป็นตัวแทนที่สะท้อนความต้องการ/ข้อเรียกร้องของประชาชนหม่มาก หลักการนี้ต้องควบคู่ไปกับการเคารพและคุ้มครองเสียงข้างน้อยด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันว่า ฝ่ายเสียงข้างมากจะไม่ใช้วิธีพวกมากลากไป ตามผลประโยชน์ความเห็นหรือกระแสนิยมของพวกตนอย่างสุดโต่ง แต่ต้อง ดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งหมด เพื่อสร้างสังคมที่ประชาชนเสียงข้างน้อย รวมทั้งชนกลุ่มน้อย ผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข^{๕๖}

หลักการของประชาธิปไตย ประชาธิปไตยเป็นการปกครองแบบเสรี อำนาจเป็นของประชาชน ใช้อำนาจผ่านองค์กรสำคัญ คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ ปกครองโดย เสียงส่วนใหญ่ และโดยเคารพในเสียงส่วนน้อย ส่วนเผด็จการเป็นการปกครองโดยบุคคล หรือกลุ่มบุคคล คณะบุคคล ซึ่งประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการปกครอง ประชาชนอยู่ภายใต้การปกครองโดยเด็ดขาด ไม่มีสิทธิคัดค้านและไม่สามารถเลือกผู้ปกครองได้ อับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln) อดีตประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวถึงการปกครองระบอบประชาธิปไตยไว้ว่า “ประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” ประชาธิปไตยเริ่มมาจากนครรัฐเอเธนส์พัฒนาโดยลำดับมีทฤษฎีและการปฏิบัติมากมายซึ่งสรุปองค์ประกอบหลักการของประชาธิปไตยได้ ดังนี้^{๕๗}

^{๕๖} วิทยากร เชียงกุล, **หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.Witayakornrondub.wordpress.com/2007/06/democratic> [๘ เมษายน ๒๕๖๒].

^{๕๗} Lyman Towwrr Sargen, **Contemporary Polilical Ideologies: A Comparative Analysis**, (New York: The Dorsey Press, 1984), pp. 32-54.

๑. การมีส่วนร่วมของพลเมือง (Citizen involvement) ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีสิทธิในการเข้าร่วมตัดสินใจปัญหาของรัฐและพิทักษ์ผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน การแสดงออกของประชาชนโดยผ่านกระบวนการหลายทางห้องประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้ง การทำประชามติการทำประชาพิจารณ์ การถอดถอนตัวแทน เป็นต้น โดยสำนักมาตรฐานการศึกษา ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนาต่างๆไว้ ๕ ขั้นตอน^{๔๘} ดังนี้

๑. ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจนกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

๒. ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

๓. ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงานประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

๔. ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

๕. ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

๒. ความเสมอภาค (Equality) ทั้งความเสมอภาคด้านการเมือง เช่น การเลือกตั้ง การรับสมัครเลือกตั้ง ความเสมอภาคทางกฎหมาย ซึ่งประชาชนทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน เสมอภาคโดยออกในโอกาสดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และเสมอภาคในทางเศรษฐกิจ

๓. อิสรภาพและเสรีภาพ (Freedom and liberty) ซึ่งรวมถึงสิทธิ (Rights) จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ถือเป็นหน้าที่หลักของระบอบประชาธิปไตย และเป็นหัวใจของทฤษฎีประชาธิปไตย เช่น สิทธิในการเลือกตั้ง สิทธิในการพูด การพิมพ์โฆษณา การกระทำตามระบบการเมือง และกฎหมาย ฯลฯ เป็นต้น

^{๔๘} คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและมหาดไทย, ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน, (กรุงเทพมหานคร: เอส. อาร์. พรินติ้ง, ๒๕๔๖), หน้า ๑๑๖.

๔. ระบบของการเป็นตัวแทน (System of representation) ประชาธิปไตยทางตรงจะใช้ได้เมื่อประเทศมีขนาดเล็ก นักปรัชญาประชาธิปไตยจึงเสนอให้มีระบบตัวแทนเป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทนซึ่งปัจจุบันใช้กันอย่างกว้างขวางทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น

5. ระบบเลือกตั้ง (Electoral system) มีความสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตยไม่น้อยกว่าการเป็นตัวแทน เพราะเป็นวิธีหลักที่ทำให้มั่นใจว่าการปกครองจะสนองตอบต่อประชาชนในสังคมขนาดใหญ่ และซับซ้อน ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดจากการเลือกตั้งอาจไม่ใช่คนดีที่สุดในแง่คุณธรรม แต่เป็นคนที่ได้คะแนนมากที่สุดเท่านั้น ส่วนปัญหาการเลือกตั้งคือการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่มาใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือมาใช้สิทธิจากแรงจูงใจอื่น ๆ โดยเฉพาะมีผลประโยชน์มาเกี่ยวข้องเป็นผลให้หลักการประชาธิปไตยผิดความจริงไปการเลือกตั้งมีความสำคัญต่อประชาธิปไตย เพราะนอกจากกำหนดรัฐบาลแล้วยังเป็นวิธีการมีส่วนร่วมหลักของสังคมสมัยใหม่คนทั่วไปออกเสียงในคูหา จึงต้องการได้รับการประกันว่านับเสียงของเค้าจริง ๆ การเลือกตั้งของเค้าจะมีความหมายเป็นทางเลือกที่เขาเลือกอย่างอิสระและเท่าเทียมกับเสียงของผู้อื่นเช่นกัน

อย่างไรก็ตามแม้นักปรัชญาจะยอมรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่มีประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเห็นได้ชัด แต่ผู้นำอังกฤษ วินสตัน เชอร์ชิล (Winston Churchill) ได้กล่าวไว้ว่า “ประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่เลวร้ายที่สุด ยกเว้นระบบการเมืองอื่น ๆ ทั้งหมดที่เคยนำมาใช้แล้ว” นั่นคือประชาธิปไตยที่ยังมีจุดอ่อนอยู่นั่นเอง^{๕๙}

การปกครองระบอบประชาธิปไตย ตามที่อดีตรัฐบุรุษอับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln) แห่งสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวไว้ ดังนี้ ว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีลักษณะดังนี้

การเป็นของประชาชน คำนียามในพจนานุกรมภาษาอังกฤษคำว่า Democracy แปลว่าการปกครองของประชาชน แต่ในความหมายที่ครอบคลุมกว่า การเป็นของประชาชนไม่ได้หมายความว่าเพียงถึงการปกครองอย่างเดียว หากยังหมายความถึงอำนาจอธิปไตยในแผ่นดิน ทรัพยากร แผ่นดิน มหาสมุทร น่านฟ้า ตลอดจนผลประโยชน์ทั้งหลายที่พึงมี ล้วนนับเป็นของประชาชนล้วนทุกคน ทั้งบุคคลในปัจจุบัน และที่จะเกิดมาในอนาคต อย่างไรก็ตามการเป็นเจ้าของยังหมายรวมถึงความรับผิดชอบและมีส่วนเสียง เพื่อปกป้องให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยทั่วกัน เป็นที่มาของการมีส่วนร่วมในการปกครอง

โดยประชาชน เป็นวิธีการปกครองระบอบประชาธิปไตย เมื่อแผ่นดินเป็นของประชาชน ความเป็นธรรมตลอดจนความร่มเย็นจะเกิดขึ้นในแผ่นดินได้ เมื่อการบริหารจัดการผลประโยชน์ทั้งหลายอยู่ในการดูแลของ (โดย) ประชาชนทุกคน เป็นที่มาของความสำคัญในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน อย่างไรก็ตามโดยที่ประชาชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมการบริหารจัดการ

^{๕๙} ปรีชา เรืองจันทร์, การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม Politics, Economy and Society, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๖๐), หน้า ๔๖-๔๗.

ทุกคนได้ จึงได้เกิดสถาบัน องค์กร ตลอดจนตัวแทนต่าง ๆ ที่เข้ามาทำหน้าที่แทน การมีส่วนร่วมของประชาชนให้สมเจตนารมณ์ เช่น สมาชิกสภาผู้เป็นตัวแทนของประชาชน พรรคการเมืองผู้เป็นตัวแทนของกลุ่มความคิดเห็นและกลุ่มผลประโยชน์ ตลอดจนสมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเรื่องอื่น ๆ อีกมากมาย

เพื่อประชาชน เป็นวิธีการในระบอบประชาธิปไตย ที่จะประกันว่าความเสมอภาคและความเป็นธรรมจะเกิดขึ้นได้ สมตามปณิธานของระบบนั้น การบริหารแผ่นดินจะต้องมีเป้าหมายที่ให้ผลประโยชน์ของแผ่นดินเป็นไปเพื่อประชาชน คือ ตกถึงมือประชาชนโดยเสมอภาคเท่าเทียมกันทุกคนไม่เฉพาะเพียงแต่บางคน หรือเพียงแต่ตกอยู่แก่คนข้างมาก ในสังคมประชาธิปไตยที่ยึดถือใน เรื่องความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ในเรื่องความเป็นธรรม ตลอดจนเรื่องความสมเหตุสมผลนั้นผลประโยชน์ของแผ่นดินตกถึงมือประชาชนทุกคนอย่างแท้จริง^{๖๐}

๒.๔.๓ ประเภทของประชาธิปไตย

จากหลักการของประชาธิปไตยที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นว่าหลักการที่สำคัญอย่างมา ในการดำรงชีพหรือสถานะในสังคม ไม่ว่าจะเป็นหลักการของประชาธิปไตย ที่มี หลักการอำนาจ อธิปไตยหลักสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค หลักการใช้นิติธรรม หลักการใช้เหตุผล และภราดรภาพ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าหลักการที่กล่าวมานั้นสามารถจำแนกขอบข่ายสำคัญออกเป็นออกเป็น ๒ อย่าง คือ ประชาธิปไตยโดยตรง และประชาธิปไตยโดยอ้อม

๑. ประชาธิปไตยแบบโดยตรง (Direct Democracy) หรือ แบบบริสุทธิ์ (Pure Democracy) ได้แก่ การที่ราษฎรสามารถแสดงความเห็นในที่ประชุมสาธารณะ โดยไม่ต้องผ่านตัวแทน หรือมติของที่ประชุม

อีกนัยหนึ่ง ประชาธิปไตยแบบโดยตรง (Direct Democracy) คือ การที่ประชาชน มีส่วนร่วมในการปกครองโดยตรง ประชาชนใช้อำนาจปกครองกันเองเลือกเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยตนเอง เหมาะสำหรับประเทศเล็ก ๆ และประชากรไม่มากนัก เช่น นครรัฐกรีก ในสมัยโบราณ ซึ่งสามารถจะเรียกประชุมประชาชนทุกคนได้และลงมติโดยการชুমือหรือโดยวิธีอื่น เช่น การนำก้อนหินไปใส่ในภาชนะบรรจุช้วยหรือขวา หรือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย จำนวนก้อนหินคือคะแนนเสียง ซึ่งถือว่าเป็นประชาธิปไตยโดยตรง ตัวอย่างกระบวนการประชาธิปไตยโดยตรงก็อาจมีกรณีที่มีการเรียกประชุมบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีจำนวนไม่มาก เช่น ประมาณ ๑๐๐-๒๐๐ คน มีการอภิปรายถกเถียง จากนั้นก็ลงคะแนนเสียงเพื่อหาข้อยุติ ก็ถือได้ว่าเป็นประชาธิปไตยโดยตรง แต่ถ้าเป็นชุมชนขนาดใหญ่ เช่น จังหวัด หรือประเทศชาติ การใช้ระบบประชาธิปไตยโดยตรงคงกระทำกันไม่ได้ ต้องใช้ระบบ

^{๖๐} อมร รักษาสัตย์, การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๑๘-๑๑๙.

ประชาธิปไตยโดยการเลือกตั้งตัวแทน^{๖๑} เช่นการเลือกตั้ง ส.ส. การเลือกตั้ง ส.ว. การเลือกตั้ง อบจ. ฯลฯ

๒. ประชาธิปไตยแบบโดยอ้อม (Indirect Democracy) หรือแบบมีผู้แทนราษฎร (Representative Democracy) ได้แก่ การปกครองแบบมีผู้แทนคือการที่ราษฎรปฏิบัติโดยการเลือกสรรบุคคลที่มีศักยภาพทางด้านความรู้และจริยธรรมเข้าไปบริหารและตัดสินใจแทนตน ซึ่งจะอยู่ในวาระ ๒ ปี ๔ ปี หรือ ๕ ปี

ประชาธิปไตยแบบโดยอ้อมนั้น อาจเรียกได้อีกอย่างว่า ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน หมายถึง การที่ประชาชนเลือกตั้งตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่ปกครองประเทศแทนประชาชน จะไปทำหน้าที่ใช้อำนาจอธิปไตยทางด้านนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนนี้แบ่งรูปแบบของรัฐบาลออกเป็น ๓ ระบบ คือ

๒.๑ แบบรัฐสภา (Parliamentary form)

โดยมีหลักการสำคัญ คือ ไม่แยกอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ (Legislative) กับฝ่ายบริหารรัฐสภา (ฝ่ายนิติบัญญัติ) กับคณะรัฐมนตรี (ฝ่ายบริหาร) สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดรัฐสภามีหน้าที่ออกกฎหมายและมีฐานะอำนาจความสำคัญเหนือกว่าคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีจะเข้าดำรงตำแหน่งได้ต่อเมื่อได้รับความไว้วางใจจากรัฐสภา แต่คณะรัฐมนตรีอาจ ยุบสภาได้ การปกครองแบบรัฐสภานั้น อาจจะมีผู้นำของรัฐหรือประเทศ เป็นประธานสูงสุดที่เรียกว่าประมุขซึ่งมี ๒ ประเภท ได้แก่

พระมหากษัตริย์เป็นประมุขและประธานาธิบดีเป็นประมุข ไม่มีบทบาททาง การเมือง มีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารประเทศที่ปกครองแบบรัฐสภาที่กล่าวมานั้น เช่น ประเทศ อังกฤษ เดนมาร์ก ไทย อินเดีย ญี่ปุ่น ฯลฯ

๒.๒ แบบประธานาธิบดี (Presidential form) มีหลักการสำคัญ คือ

๑. เป็นการใช้ระบบการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ (รัฐสภา) ฝ่ายบริหาร (ประธานาธิบดี) ฝ่ายตุลาการ (ศาล)

๒. แต่ละฝ่ายมีอำนาจและความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของตนแต่มีอำนาจในการยับยั้งและถ่วงดุลอำนาจเพื่อให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้อำนาจเกินขอบเขต

๓. รัฐสภาและประธานาธิบดีได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนและอยู่ในตำแหน่งจนครบวาระ ตัวอย่าง ประเทศสหรัฐอเมริกา บราซิล อุรุกวัย

^{๖๑} ลิขิต ธีรเวคิน, ประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒.

๒.๓ แบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี (Semi-parliamentary or semi-presidential forms)

ประชาธิปไตยแบบนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าประชาธิปไตยแบบมีกลุ่มหลากหลายหรือแบบพหุนิยม (Pluralism) ได้แก่ ระบบประชาธิปไตยที่มีผู้แทนและมีการแบ่งเป็น ๒ ระบบ คือระบบรัฐสภา (Parliamentary System) และระบบประธานาธิบดี (Presidential System)^{๖๒}

ตารางที่ ๒.๑๐ หลักการและลักษณะของประชาธิปไตย

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วิสุทธิ์ โพิธแทน (๒๕๕๔, หน้า ๔๙)	ประชาธิปไตยมีหลักการที่สำคัญอยู่ ๔ ประการ คือ ๑. อำนาจอธิปไตยของปวงชน ๒. สิทธิและเสรีภาพ ๓. ความเสมอภาค ๔. ภารดรภาพ
ทินพันธ์ นาคะตะ (๒๕๑๗, หน้า ๙-๑๐)	หลักเกณฑ์สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยมี ๔ ประการ ดังนี้ ๑. อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ๒. หลักความเสมอภาคของบุคคล ๓. การยึดถือเจตนารมณ์ของปวงชน ๔. การยึดถือหลักการปกครองโดยเสียงข้างมาก และเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย
วิทยากร เชียงกุล (๒๕๖๓, ออนไลน์)	ระบอบประชาธิปไตยมีหลักการที่สำคัญ ๕ ประการ คือ ๑. หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ๒. หลักเสรีภาพ ๓. หลักความเสมอภาค ๔. หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม ๕. หลักเสียงข้างมาก

^{๖๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐.

ตารางที่ ๒.๑๐ หลักการและลักษณะของประชาธิปไตย (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ลิขิต ธีรเวคิน, (๒๕๔๖, หน้า ๑๒)	หลักการของประชาธิปไตย ที่มี หลักการอำนาจอธิปไตยหลัก สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค หลักการใช้นิติธรรม หลักการใช้เหตุผล และภราดรภาพ สามารถขยายสำคัญออกเป็นออกเป็น ๒ อย่าง คือ ประชาธิปไตยโดยตรง และประชาธิปไตยโดยอ้อม และสามารถแบ่งรูปแบบของรัฐบาลออกเป็น ๓ ระบบ ๑. แบบรัฐสภา (Parliamentary form) ๒. แบบประธานาธิบดี (Presidential form) ๓. แบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี

๒.๔.๔ แนวคิด เกี่ยวกับหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน

นิยามความหมายเกี่ยวกับ “อำนาจอธิปไตย” ได้มีนักวิชาการ นักปรัชญา หลายคนได้ให้คำจำกัดความต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

อำนาจอธิปไตย ในประชาธิปไตยนั้นถือว่าเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศหรืออำนาจอธิปไตยนั้นเป็นของประชาชนทุกคนร่วมกันและประชาชน ผู้เป็นเจ้าของอำนาจเป็นผู้ร่วมกันใช้อำนาจนี้ไม่ว่าจะโดยตรงหรือ โดยอ้อม เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเอง^{๖๓} อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเมื่อประเทศมีอำนาจอธิปไตยประเทศจึงมีอำนาจเหนือบุคคลทุกคน และสมาคมทุกสมาคมในดินแดนนั้น ๆ โดยไม่มีข้อยกเว้น ประเทศมีอำนาจสูงสุดในกิจการภายในและภายนอกโดยมีรัฐบาลเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยในนามของประเทศดำเนินกิจการทั้งหลายได้อย่างเต็มที่^{๖๔} ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจในการออกกฎหมาย บริหารและตุลาการ ทั้งนี้ ในการใช้อำนาจนั้นอาจกระทำโดยตรง เช่น การชุมนุมของชาวเอเธนส์โบราณเพื่อร่วมกันตัดสินใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือโดยวิธีอ้อม โดยประชาชนใช้อำนาจในการออกกฎหมายผ่านทางสภาผู้แทนราษฎร ใช้อำนาจบริหารผ่านทางฝ่ายบริหาร และใช้อำนาจตุลาการผ่านทางศาล การใช้อำนาจของประชาชนโดยวิธี

^{๖๓} สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย, หน้า ๑๑-๑๒.

^{๖๔} โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, **หลักรัฐศาสตร์**, ภาควิชาการราชบัณฑิตยสถาน สำนักธรรมศาสตร์ และการเมือง ภาควิชารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์คณะสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, (มปป.), (อัดสำเนา).

อ้อม ซึ่งประเทศต่าง ๆ เกือบทั้งหมดในปัจจุบันซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นหลักการที่ฝ่ายปกครองจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใต้การปกครองหรือประชาชน^{๖๕}

ในระบอบประชาธิปไตยนั้น อำนาจอธิปไตยเป็นความคิดเห็นของประชาชนในการออกเสียงเลือกตั้ง ฉะนั้นในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงถือว่าอำนาจอธิปไตยทางการเมืองมีความสำคัญมากเพราะเป็นการแสดงออกที่อำนาจอธิปไตยทางการเมืองของประชาชนนั่นก็คือการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชน เพื่อเลือกผู้แทนของตนไปใช้อำนาจอธิปไตยทางกฎหมายโดยผ่านทางรัฐสภา และผู้แทนราษฎรนี้โดยรวมกันขึ้นเป็นสภานิติบัญญัติซึ่งมีหน้าที่ในการออกกฎหมายใช้บังคับภายในประเทศได้เป็นการทั่วไป^{๖๖}

อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศ สำหรับประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ระบุเอาไว้อย่างชัดเจนใน มาตรา ๓ ว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ”^{๖๗} โดยแบ่งเป็น อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการศาล

สรุปว่า หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน เป็นหลักการที่ให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยภายในรัฐ ในการตัดสินใจในการให้ได้ว่าซึ่งตัวผู้ปกครองและผู้แทนของตน รวมทั้งประชาชนมีอำนาจในการคัดค้านและถอดถอนผู้ปกครองและผู้แทน ผ่านกระบวนการทางการเมือง เช่น การลงประชามติ การเลือกตั้ง เป็นต้น

ตารางที่ ๒.๑๑ หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิด
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (๒๕๕๙, หน้า ๑๑-๑๒)	อำนาจอธิปไตย ถือว่าเป็นอำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศหรือ อำนาจอธิปไตยนั้นเป็นของประชาชนทุกคนร่วมกัน และประชาชน
โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, (๒๕๕๙, หน้า ๓๖-๓๘)	อำนาจอธิปไตย เป็นอำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศ เมื่อประเทศมีอำนาจอธิปไตยประเทศจึงมีอำนาจเหนือบุคคลทุกคน และสมาคมทุกสมาคมในดินแดนนั้น ๆ โดยไม่มีข้อยกเว้น

^{๖๕} วิทยากร เชียงกุล, หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.Witayakornadub.wordpress.com/> /2007/06/democratic [๘ เมษายน ๒๕๖๒].

^{๖๖} อ้างแล้ว, (หมายถึง หลักรัฐศาสตร์, หน้า ๕๑.)

^{๖๗} ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐”, หมวด ๑ บททั่วไป, ราชกิจจานุเบกษา ๑๓๔ (๖ เมษายน ๒๕๖๐): ๓.

ตารางที่ ๒.๑๑ หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิด
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ออนไลน์, ๒๕๖๐)	อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ โดยแบ่งเป็น อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการศาล

๒.๔.๕ แนวคิด เกี่ยวกับหลักสิทธิเสรีภาพ

คำว่า สิทธิเสรีภาพ หมายถึง บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งการใช้สิทธิเสรีภาพต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่นและต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนภายใต้กฎหมายที่ตราและบัญญัติไว้ ซึ่งมีรายละเอียดแบ่งออกเป็น ๒ ศัพท์ คือ สิทธิ + เสรีภาพ ดังนี้

๑. สิทธิ (Rights) นิยามความหมายคำว่า “สิทธิ” (Right) มีนักวิชาการ นักปรัชญาชาวไทยหลายคนได้ให้คำจำกัดความต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายคำว่า สิทธิ ไว้ว่า อำนาจที่กระทำการใด ๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย^{๖๘} สิทธิเป็นการก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นในอันที่จะต้องปฏิบัติตามประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้รวมถึงมีหน้าที่ ที่จะไม่รบกวนต่อสิทธิหรือหน้าที่ที่จะกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้เป็นไปตามสิทธิทั้งนี้แล้วแต่ประเภทของสิทธินั้น ๆ ด้วย^{๖๙}

คำว่า “สิทธิ” ว่าเป็นอำนาจที่ระบบกฎหมายให้ไว้แก่บุคคลอย่างเป็นรูปธรรมในอันที่จะเรียกร้องให้บุคคลอื่นกระทำการ งดเว้นกระทำการ หรือยอมให้กระทำการโดยไม่เข้าขัดขวางเพื่อประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิ^{๗๐} สิทธิ แบ่งความหมายเป็น ๒ ประเภท คือ สิทธิตามความหมายทั่วไปและสิทธิตามกฎหมายมหาชน สิทธิตามความหมายทั่วไป หมายถึง อำนาจที่กฎหมายรับรองคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะเรียกร้องให้บุคคลอื่นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งสิทธิจึงก่อให้เกิดหน้าที่ก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นด้วย สำหรับสิทธิตามกฎหมายมหาชน หมายถึง อำนาจตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดได้บัญญัติให้การรับรองคุ้มครองแก่ปัจเจกบุคคลในอันที่จะกระทำการใดหรือไม่กระทำ

^{๖๘} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, ๒๕๕๖), หน้า ๓๔๗.

^{๖๙} หยุต แสงอุทัย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพริก, ๒๕๓๕), หน้า ๒๒๔.

^{๗๐} วรเจตน์ ภาคีรัตน์, คำสอนว่าด้วยรัฐและหลักกฎหมายมหาชน, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (แก้ไข เพิ่มเติม), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๕๗), หน้า ๒๒๓.

การใด การให้อำนาจแก่ปัจเจกบุคคลได้ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องต่อองค์กรของรัฐมิให้แทรกแซงภายในขอบเขตสิทธิของตน ในบางกรณีการรับรองดังกล่าวได้ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องให้รัฐดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง^{๗๑} สิทธิ ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้ กฎหมายในที่นี้ คือ รัฐธรรมนูญ เมื่อกล่าวถึงสิทธิในรัฐธรรมนูญจึงหมายถึงสิทธิในทางมหาชน (public rights) ซึ่งมีหลักเกณฑ์คลุมถึงสิทธิในทางเอกชน (private rights) เช่น สิทธิในทางครอบครัว สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในการรับมรดก และคลุมไปถึงสิทธิที่กว้างกว่า เช่น สิทธิเลือกตั้งสิทธิในชีวิตร่างกาย^{๗๒}

๒. เสรีภาพ (Liberty) ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของคำว่า “เสรีภาพ” เอาไว้ว่าความสามารถที่จะกระทำการใด ๆ ได้ตามที่ตนปรารถนาโดยไม่มีอุปสรรคขัดขวาง เช่น เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการนับถือศาสนา ฯลฯ หรือ ความมีสิทธิที่จะทำอะไรก็ได้โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น^{๗๓}

เสรีภาพ หมายถึง อิสระภาพความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งมีหลายนัย คือ ๑) สภาพที่บุคคลมีสิทธิที่จะทำการใด ๆ ตามที่ตนปรารถนาโดยไม่มีอุปสรรคขัดขวาง เช่น เสรีในการพูด ในการเขียน ในการนับถือศาสนา ในลัทธิการเมือง ๒) สภาพที่เป็นอิสระจากสิ่งอื่นไม่พึ่งปรารถนา เช่น อิสระจากความอดอยากอดตาย (freedom from want), เป็นอิสระจากโรคภัยไข้เจ็บ (freedom from disease) ๓) สภาพที่พ้นจากอุปสรรคขัดขวางไม่ให้บุคคลพัฒนาตนเองไปสู่สภาวะที่สมบูรณ์ของความเป็นมนุษย์ เช่น ในทางพระพุทธศาสนาถือว่า เมื่อจิตหลุดพ้นจากกิเลสตัณหาเข้าสู่ภาวะนิพพาน เสรีภาพตามนัยนี้ทางพระพุทธศาสนา เรียกว่า วิมุตติ หรือความหลุดพ้น (Liberation)”^{๗๔} เสรีภาพในความหมายของคนทั่วไปหมายถึงความเป็นอิสระ ไม่มีอะไรมาจำกัดกั้นจำกัด เสรีภาพที่สูงขึ้นมาอีกหมายถึง ความมีสิทธิที่จะทำอะไรก็ได้โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นหรือว่าพูดได้ทำได้ภายใต้เงื่อนไขข้อกำหนด หรือความคุ้มครองของกฎหมาย พูดง่าย ๆ ว่าเสรีภาพในขอบเขต เสรีภาพที่สูงขึ้นไปอีกเป็นเสรีภาพที่มีความหมายในทางธรรมเป็นเสรีภาพที่มีดุลยภาพหรือความสมดุลเกิดขึ้น กล่าวคือมองว่าตนเองมีเสรีภาพ โดยสัมพันธ์กับเสรีภาพของผู้อื่น”^{๗๕}

^{๗๑} บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๕๘), หน้า ๕๐-๕๑.

^{๗๒} วิษณุ เครืองาม, กฎหมายรัฐธรรมนูญ, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์, ๒๕๓๐), หน้า ๖๔๑.

^{๗๓} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔, หน้า ๑๒๕๖.

^{๗๔} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาอังกฤษ-ไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๐), หน้า ๓๙.

^{๗๕} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), การสร้างสรรค์ประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๓๘), หน้า ๗-๙.

สิทธิและเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติไว้ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ตั้งแต่ มาตรา ๒๕ – มาตรา ๔๙ ยกมาเป็นสังเขป ดังนี้

มาตรา ๒๕ การใช้อำนาจโดยองค์การของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๖ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญที่รับรองไว้โดยชัดแจ้งโดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ... ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้^{๗๖}

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม^{๗๗} นอกจากนี้ยังอาจจำแนกเสรีภาพออกได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้ คือ

๑) เสรีภาพในการพูด การพิมพ์ และการโฆษณา รัฐประชาธิปไตยโดยทั่วไปอนุญาตให้มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียน ตราบเท่าที่ความที่นำมาเผยแพร่ นั้นไม่หยาบคายลามก หมิ่นประมาท หรือละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น...

๒) เสรีภาพในการนับถือศาสนา ศาสนาเป็นเรื่องของความเชื่อคนแต่ละคนย่อมมีสิทธิโดยสมบูรณ์ที่จะเลือกนับถือศาสนาหรือศรัทธาในศาสนาหนึ่งศาสนาใด....อย่างไรก็ดีในบางประเทศที่เคารพเสรีภาพสูง เช่น สหรัฐอเมริกา การหลีกเลี่ยงกฎหมายของประเทศเพราะขัดต่อหลักการของศาสนาได้รับการยอมรับว่าไม่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายไม่ต้องรับโทษแต่อย่างใด

๓) เสรีภาพในการสมาคมหรือรวมกลุ่ม บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการที่จะรวมกลุ่มกันซึ่งอาจจัดตั้งในรูปสมาคมเพื่อวัตถุประสงค์ใดที่ไม่ขัดต่อกฎหมายก็ได้ อย่างไรก็ตามกลุ่มหรือสมาคมที่

^{๗๖} ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐”, หมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย, ราชกิจจานุเบกษา ๑๓๔ (๖ เมษายน ๒๕๖๐): ๘.

^{๗๗} วิชัย สังข์ประไพ, กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕), หน้า ๒๕๖-๒๕๗.

จัดตั้งขึ้นนั้นต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์แห่งกฎหมายและไม่เป็นอันตรายหรืออุปสรรคต่อผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม

๔) สิทธิในทรัพย์สิน บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะมีทรัพย์สินสมบัติเป็นของตนเอง รัฐจะต้องทำหน้าที่ป้องกันภัยอันจะเกิดต่อทรัพย์สินของประชาชนภายในรัฐด้วย

๕) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย หากบุคคลใดตกเป็นผู้ต้องหาไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่งหรืออาญา (Civil or Criminal Cases บุคคลนั้นมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อหาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงตลอดถึงการได้รับทราบสิทธิที่จะสามารถกระทำได้ เช่น ขอพบทนายความเพื่อรับคำปรึกษา หรือผลการให้การ ที่สำคัญที่สุดคือ บุคคลจะต้องไม่ถูกลงโทษถึงแก่ชีวิต เสียอิสรภาพ หรือเสียทรัพย์สินโดยปราศจากการพิจารณาตามขบวนการแห่งกฎหมาย

๖) สิทธิส่วนบุคคล สิทธิมูลฐานที่ถือเป็นสิทธิส่วนบุคคลมีหลายประการ เช่น เสรีภาพในร่างกาย การไปไหนมาไหน การเลือกประกอบอาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้การสมรส การหย่าร้าง ความสัมพันธ์ในครอบครัว เหล่านี้ล้วนเป็นสิทธิส่วนบุคคลทั้งสิ้น บุคคลทุกคนย่อมมีเสรีภาพตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม ในบางวาระเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินที่เป็นภัยต่อความสงบและความมั่นคงของรัฐหรือในยามศึกสงคราม รัฐอาจจะละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลได้ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายการศึก (Martial Law) หรือประกาศภาวะฉุกเฉิน (Emergency) โดยถือว่า การละเมิดนั้นกระทำไปโดยความจำเป็นเพื่อผลประโยชน์ของรัฐหรือสังคมโดยรวม

ตารางที่ ๒.๑๒ เกี่ยวกับหลักสิทธิเสรีภาพ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๔๔, หน้า ๓๔๗)	สิทธิ หมายความว่า อำนาจที่กระทำการใด ๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย
วรเจตน์ ภาคีรัตน์ (๒๕๕๗, หน้า ๒๒๓)	สิทธิ เป็นอำนาจที่ระบบกฎหมายให้ไว้แก่บุคคลอย่างเป็นรูปธรรมในอันที่จะเรียกร้องให้บุคคลอื่นกระทำการ งดเว้นกระทำการ หรือยอมให้กระทำการโดยไม่เข้าขัดขวางเพื่อประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิ

ตารางที่ ๒.๑๒ เกี่ยวกับหลักสิทธิเสรีภาพ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
บรรเจิด สิงคะเนติ (๒๕๕๘, หน้า ๕๐-๕๑)	สิทธิ แบ่งความหมายเป็น ๒ ประเภท คือ ๑. สิทธิตามความหมายทั่วไป หมายถึง อำนาจที่กฎหมายรับรองคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะเรียกร้องให้บุคคลอื่นกระทำการอย่างใดอย่าง ๒. สิทธิตามกฎหมายมหาชน หมายถึง อำนาจตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดได้บัญญัติให้การรับรองคุ้มครองแก่ปัจเจกบุคคลในอันที่จะกระทำการใดหรือไม่กระทำการใด
วิชญ์ เครืองาม (๒๕๓๐, หน้า ๖๔๑)	สิทธิในรัฐธรรมนูญ หมายถึง สิทธิในทางมหาชน ซึ่งมีหลักเกณฑ์คลุมถึงสิทธิในทางเอกชน
ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๖, หน้า ๑๒๕๖)	เสรีภาพ คือ ความสามารถที่จะกระทำการใด ๆ ได้ตามที่ตนปรารถนาโดยไม่มีอุปสรรคขัดขวาง เช่น เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการนับถือศาสนา ฯลฯ
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (๒๕๓๘, หน้า ๗-๙)	เสรีภาพที่มีความหมายในทางพุทธศาสนา เป็นเสรีภาพที่มีดุลยภาพหรือความสมดุลเกิดขึ้น กล่าวคือ มองว่าตนเองนี้มีเสรีภาพ โดยสัมพันธ์กับเสรีภาพของผู้อื่น
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ออนไลน์, ๒๕๖๐)	ประชาชนต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญที่รับรองไว้โดยชัดเจน คำวินิจฉัยของศาลย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ทั้งชายและหญิง
วิชัย สังประไพ, (๒๕๔๕, หน้า ๒๕๖-๒๕๗)	เสรีภาพออกได้เป็นข้อๆ ดังนี้ ๑) เสรีภาพในการพูด การพิมพ์ และการโฆษณา ๒) เสรีภาพในการนับถือศาสนา ๓) เสรีภาพในการสมาคมหรือรวมกลุ่ม ๔) สิทธิในทรัพย์สิน ๕) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ๖) สิทธิส่วนบุคคล

๒.๔.๖ แนวคิด เกี่ยวกับหลักความเสมอภาค

นิยามความหมายเกี่ยวกับ “ความเสมอภาค” ได้มีนักวิชาการ นักปรัชญา ได้ให้คำจำกัดความต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

ความเสมอภาค (Equality) นับว่าเป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะระบอบประชาธิปไตยถือว่าคนทุกคนมีความเท่าเทียมกันเป็นส่วนหนึ่งของรัฐเหมือนกัน อีกทั้งเป็นขอบเขต และเป็นเครื่องสมานอีกด้วย การที่จะใช้เสรีภาพต้องมีขอบเขต คือ ความเสมอภาค ที่ไม่ล่วงล้ำก้ำเกิน ไม่ละเมิดต่อผู้อื่นและมีโอกาสที่จะใช้เสรีภาพอย่างเท่าเทียมกัน พร้อมกันนั้นความเสมอภาคไม่ใช่เป็นเพียงขอบเขต แต่ที่สำคัญคือเป็นเครื่องสมานด้วย สมานอย่างไร ก็คือความสม่าเสมอกันในการที่จะร่วมกันแก้ปัญหาและร่วมสร้างสรรค์ ซึ่งตรงกับคำว่าเสมอในสุขและทุกข์ ในภาษาเก่าที่ใช้คำว่า มีสุขและทุกข์เสมอกัน แปลอย่างสมัยปัจจุบันว่า ร่วมสุขร่วมทุกข์ การร่วมสุขร่วมทุกข์นั้นเป็นความเสมอภาคที่สำคัญ และเป็นความเสมอภาคเชิงสมานและความเสมอภาคในแง่ก็คือ ความมีสมานฉันท์ ความเสมอภาคนี้ถ้ามองไม่ดีก็ทำให้เกิดการแก่งแย่งชิงกันโดยคอยระแวงและจ้องกัน ความเสมอภาคแบบนี้ เป็นความเสมอภาคแบบแบ่งแยกและแก่งแย่ง แต่ความเสมอภาคเชิงสมานคือ เสมอในทุกๆ และสุข ร่วมสุขร่วมทุกข์ ร่วมในการสร้างสรรค์และแก้ปัญหา เสมอโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง เสมอโดยไม่ดูถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม เสมอโดยไม่เอาไรต์เอาเปรียบกัน เสมอแบบนี้เป็นการเสมอแบบสมาน^{๗๘}

ความเสมอภาค หมายถึง ประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกันโดยกฎหมาย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ความเสมอภาคทางการเมือง คือ ทุกคนมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายกำหนด และทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้อย่างเท่าเทียมกัน

๒. ความเสมอภาคทางโอกาส คือ ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา การรักษาพยาบาล การประกอบอาชีพการงาน และการรับบริการจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน^{๗๙}

คนไทยสมัยก่อนให้ความสำคัญของคำว่า เสมอภาคนี้มาก กล่าวคือว่า เสมอภาคในเชิงสร้างสรรค์ แต่ปัจจุบัน คนไทยตีความของคำนี้ไปในทางที่ไม่ค่อยจะสร้างสรรค์ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว^{๘๐} สำหรับความเสมอภาคนั้น หมายความว่าพลเมืองจะต้องมีความเท่าเทียมกันในการมีเสรีภาพใต้กฎหมาย กล่าวคือกฎหมายของบ้านเมืองจะต้องวางหลักการและวิธีการในเรื่องเสรีภาพของ

^{๗๘} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), กระบวนการเรียนเพื่อพัฒนาคนสู่ประชาธิปไตย, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๓), หน้า ๑๗-๑๘.

^{๗๙} ศูนย์ศึกษาประชาธิปไตย, ประชาธิปไตยจะก้าวไกล หากคนไทยมีส่วนร่วม, (สำนักวิจัยและวิชาการ สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ๒๕๖๒), หน้า ๑๒.

^{๘๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘.

พลเมือง โดยความเท่าเทียมกัน โดยจะต้องไม่มีการแบ่งชนชั้นฐานะทางเศรษฐกิจการเมืองสังคมแต่อย่างใดนั่นเอง^{๕๑} ความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตย คือ ความเสมอภาคทางการเมือง เช่น ฐานะความเป็นมนุษย์มีเกียรติยศ ศักดิ์ศรี เท่ากัน เสมอภาคภายใต้กฎหมายเดียวกัน ความเสมอภาคทางโอกาส เช่นการดำรงชีพ การดำเนินธุรกิจ หรือการพักผ่อนหย่อนใจ การใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทน เป็นต้น^{๕๒} ผู้วิจัยเห็นว่า ความเสมอภาค เป็นคำควรจะต้องให้ความสำคัญและนำมาปฏิบัติในสังคมและมวลมนุษยชาติให้ยิ่งมากขึ้น เพราะเป็นถือว่าเป็นหลักการที่สำคัญสูงสุดอย่างหนึ่งของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

สรุปว่า ความเสมอภาค คือ การที่ประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกันโดยกฎหมาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ๑) ความเสมอภาคทางการเมือง คือ ทุกคนมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายที่กำหนดไว้ และทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้อย่างเท่าเทียมกัน ๒) ความเสมอภาคทางโอกาส คือ ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา การรักษาพยาบาล การประกอบอาชีพการงาน และการรับบริการจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกในสังคม

ตารางที่ ๒.๑๓ เกี่ยวกับหลักความเสมอภาค

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), (๒๕๔๓, หน้า ๑๗-๑๘)	ความเสมอภาค เป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะระบอบประชาธิปไตยถือว่าคนทุกคนมีความเท่าเทียมกันเป็นส่วนหนึ่งของรัฐเหมือนกัน
ศูนย์ศึกษาประชาธิปไตย, (๒๕๖๒, หน้า ๑๒)	ความเสมอภาค หมายถึง ประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกันโดยกฎหมาย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ ๑. ความเสมอภาคทางการเมือง คือ ทุกคนมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายกำหนด และทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้อย่างเท่าเทียมกัน ๒. ความเสมอภาคทางโอกาส คือ ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา การรักษาพยาบาล การประกอบอาชีพการงาน และการรับบริการจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน
ปรีชา เรืองจันทร์, (๒๕๖๐, หน้า ๕๖)	กฎหมายบ้านเมืองจะวางหลักการ และวิธีการในเรื่องเสรีภาพของพลเมือง โดยความเท่าเทียมกัน โดยจะต้องไม่มีการแบ่งชนชั้นฐานะทางเศรษฐกิจการเมืองสังคมแต่อย่างใดอย่างหนึ่ง

^{๕๑} ปรีชา เรืองจันทร์, การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม Politics, Economy and Society, หน้า ๕๖.

^{๕๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๕.

๒.๔.๗ แนวคิด เกี่ยวกับหลักภราดรภาพ

นิยามความหมายเกี่ยวกับ “หลักภราดรภาพ” ได้มีนักวิชาการ นักปรัชญา หลายคนได้ให้คำจำกัดความต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

ภราดรภาพ คือ ความเป็นฉันพี่น้องกัน^{๘๓} เป็นหลักปฏิบัติเพื่อเสรีภาพที่แท้จริง อันจะนำไปสู่ประชาธิปไตย คือ เสรีภาพ มีโอกาสที่คนจะนำศักยภาพของตน ออกมาใช้ได้ภายใต้เงื่อนไขและกติกา เช่น ความรู้ ความสามารถ เพื่อสร้างสรรค์สังคม ความเสมอภาค คือ การมีโอกาสเท่าๆ กัน โดยเฉพาะการร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมกันแก้ปัญหา คือ รากฐานของความสามัคคี เรียกว่า สมานสุขทุกขตา คือ มีความสุขทุกข์เสมอกัน ร่วมทุกข์ร่วมสุขไม่ดูหมิ่นดูแคลนกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ความเป็นพี่น้อง เกิดความสามัคคี และการมีเอกภาพ^{๘๔} ภราดรภาพ หรือความสามัคคี เอกภาพ หรือ เอกภาพ ความเป็นพี่เป็นน้องกัน ความประสานรวมเข้ากันได้ หรือการรวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเป็นฐานและเป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้การใช้เสรีภาพและความเสมอภาค เกิดผลออกมา และสัมฤทธิ์ผล^{๘๕}

พุทธปรัชญาเกี่ยวกับการรับสงฆ์เข้าสู่สังฆมณฑลอันเป็นหลักการอย่างหนึ่งที่เป็นภราดรภาพ (ความเป็นพี่น้องกัน) ก็มีหลายแห่งด้วยกันในพระคัมภีร์ของพระพุทธศาสนา (ป.อ.ปยุตโต) มองว่า “ความจริง ในสายวัฒนธรรมของเราก็มีถ้อยคำที่ใช้กันมา ในทางพระพุทธศาสนาท่านใช้คำว่า สามัคคี และคำว่า เอกภาพ ที่เราใช้เป็น เอกภาพ สามัคคีหรือเอกภาพนั้นแหละเป็นความหมายที่ต้องการของ ภราดรภาพ ดังนั้น เราจะไม่ใช่คำว่าภราดรภาพก็ได้ แต่ใช้คำว่า เอกภาพหรือใช้คำว่า สามัคคี แทน หรืออีกคำหนึ่งที่ใช้ในภาษาบาลีว่า สังคหะ คือ ความประสานรวมเข้ากันได้ หรือรวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน”^{๘๖} เหตุที่มนุษย์ควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมณ์แห่งภราดรภาพ ก็เพราะว่ามนุษย์แต่ละคนต่างก็เกิดมาเท่าเทียมกันในเกียรติศักดิ์และสิทธิ หรืออาจอธิบายอีกในหนึ่งว่า เขามีสิทธิ ที่จะได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เกิดมาเท่าเทียมกับเราเหมือนกับที่เรามีสิทธิ ที่จะได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เกิดมาเท่าเทียมกับเขา ฉะนั้นแนวคิดแบบนี้ถือว่ามนุษย์แต่ละคนเป็นภราดรกันบนพื้นฐานแห่งสิทธิ^{๘๗}

^{๘๓} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔, หน้า ๘๖๕.

^{๘๔} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), มองสันติภาพโลกผ่านภูมิหลังอารยธรรมโลกาภิวัตน์, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๒), หน้า ๒๗-๒๘.

^{๘๕} ธนภณ สมหวัง, ๖๘ ปี พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) พินิจธรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย, มติชนรายวัน, วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๐, (กรุงเทพมหานคร: มติชน), หน้า ๗.

^{๘๖} บุญธรรม พูนทรัพย์, ศีลธรรมกับสิทธิมนุษยชนในพุทธปรัชญาเถรวาท, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓), หน้า ๒๓.

^{๘๗} ชะวัชชัย ภาติณฐ์, สิทธิมนุษยชนกับหลักการแห่งพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็มทีเรดดิ้ง, ๒๕๔๖), หน้า ๓๒.

ภราดรภาพ (Fraternity) หมายถึง ความสมานฉันท์เหมือนญาติ ความเป็นพี่เป็นน้อง เหมือนหนึ่งว่าคนในสังคมเป็นเครือญาติกัน สังคมประชาธิปไตยต้องเป็นสังคมที่ปรองดองสามัคคี แตกต่างได้แต่ต้องไม่แตกแยก^{๘๘}

สรุปว่า ภราดรภาพ คือ การที่ประชาชนในชาติมีความรักความสามัคคีกัน มีความผูกพันกันฉันพี่น้อง ไม่มีการแบ่งแยก มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เห็นอกเห็นใจกัน ไม่เอาัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานอันจะนำไปสู่ประชาธิปไตยที่จริงจึงถาวรการมีภราดรภาพจะเป็นการรวบรวมความสามัคคีของประชาชนคนในชาติ เปรียบได้กับความเป็นพี่น้องท้องเดียวกัน

ตารางที่ ๒.๑๓ เกี่ยวกับหลักภราดรภาพ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), (๒๕๔๓, หน้า ๘๖๕)	ภราดรภาพ คือ ความเป็นฉันพี่น้องกัน
พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), (๒๕๔๒, หน้า ๒๗-๒๙)	ภราดรภาพ คือ รากฐานของความสามัคคี เรียกว่า สมานสุขทุกขตา คือ มีความสุขทุกข์เสมอกัน ร่วมทุกข์ร่วมสุขไม่ดูหมิ่นดูแคลนกัน ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน ความเป็นพี่น้อง เกิดความสามัคคี และการมีเอกภาพ
ธนภณ สมหวัง, (๒๕๕๐, หน้า ๗)	ภราดรภาพ หรือความสามัคคี เอกภาพหรือ เอกภาพหมายความว่า เป็นพี่เป็นน้องกัน ความประสานรวมเข้ากันได้ หรือการรวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเป็นฐานที่เอื้อให้การใช้เสรีภาพและความเสมอภาค เกิดผลออกงามและสัมฤทธิ์ผล
ชะวั้งชัย ภาติณฐ์, (๒๕๔๖, หน้า ๓๒)	มนุษย์แต่ละคนต่างก็เกิดมาเท่าเทียมกันในเกียรติศักดิ์และสิทธิ หรืออาจอธิบายอีกในหนึ่งว่าเรามีสิทธิ ที่จะได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เกิดมาเท่าเทียมกับเราเหมือนกับที่เราสิทธิ ที่จะได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เกิดมาเท่าเทียมกับเขา ฉะนั้นแนวคิดแบบนี้ถือว่ามนุษย์แต่ละคนเป็นภราดรกันบนพื้นฐานแห่งสิทธิ
ปรีชา เรืองจันทร์, (๒๕๖๐, หน้า ๔๖)	ภราดรภาพ หมายถึง ความสมานฉันท์เหมือนญาติ ความเป็นพี่เป็นน้องเหมือนหนึ่งว่าคนในสังคมเป็นเครือญาติกัน สังคมประชาธิปไตยต้องเป็นสังคมที่ปรองดองสามัคคี แตกต่างได้แต่ต้องไม่แตกแยก

^{๘๘} ปรีชา เรืองจันทร์, การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม Politics, Economy and Society, หน้า ๔๖.

๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๕.๑ ประวัติและข้อมูลสภาพทั่วไป

เทศบาลตำบลท่าคันโท เดิมเป็นสุขาภิบาลท่าคันโท จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๙๗ ตอนที่ ๑๑๔ ฉบับพิเศษ หน้า ๑๑๗๙ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๓ ต่อมาได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลท่าคันโท เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นเทศบาลชั้น ๗ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากตัวจังหวัดกาฬสินธุ์ ประมาณ ๑๐๙ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๕๑.๒ ตารางกิโลเมตร เทศบาลตำบลท่าคันโท มีพื้นที่ทั้งหมด ๕,๙๓๗.๔๑ ไร่ ใช้เพื่อการเพาะปลูกประมาณ ๔,๐๐๐ ไร่ หรือร้อยละ ๖๗.๓๗ ของพื้นที่ทั้งหมด ที่เหลือเป็นพื้นที่จำแนกไม่ได้ ประกอบด้วย หมู่ที่ ๑, หมู่ที่ ๒, หมู่ที่ ๓, หมู่ที่ ๔, หมู่ที่ ๕, หมู่ที่ ๖, หมู่ที่ ๗, หมู่ที่ ๘ และหมู่ที่ ๙ ของตำบลท่าคันโท และหมู่ที่ ๑, หมู่ที่ ๒, หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๑๒ ของตำบลนาตาล อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์^{๘๙} ปัจจุบัน มีนายธีระพล ยันตะบุศย์ เป็นนายกเทศมนตรีตำบลท่าคันโท และนายปิณฑษ์ บัวไชยา เป็นปลัดเทศบาลตำบลท่าคันโท

แผนภาพที่ ๒.๑ ตราสัญลักษณ์ เทศบาลตำบลท่าคันโท

^{๘๙} เทศบาลตำบลท่าคันโท, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://thakhantho.go.th/public/>
[26 สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒].

วิสัยทัศน์ เทศบาลตำบลท่าคันโท

ท่าคันโทเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน คืบสู่วิถีธรรมชาติ ความสะดวก สุกงวอะ สิ่งแวดล้อม การศึกษาเป็นเลิศ เกิดอัตลักษณ์วัฒนธรรมองค์กร น้อมคำสอนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สองเมืองพลเมืองมีสุข ท่าคันโท-ศรีธาตุ

๒.๕.๒ เขตพื้นที่การปกครอง

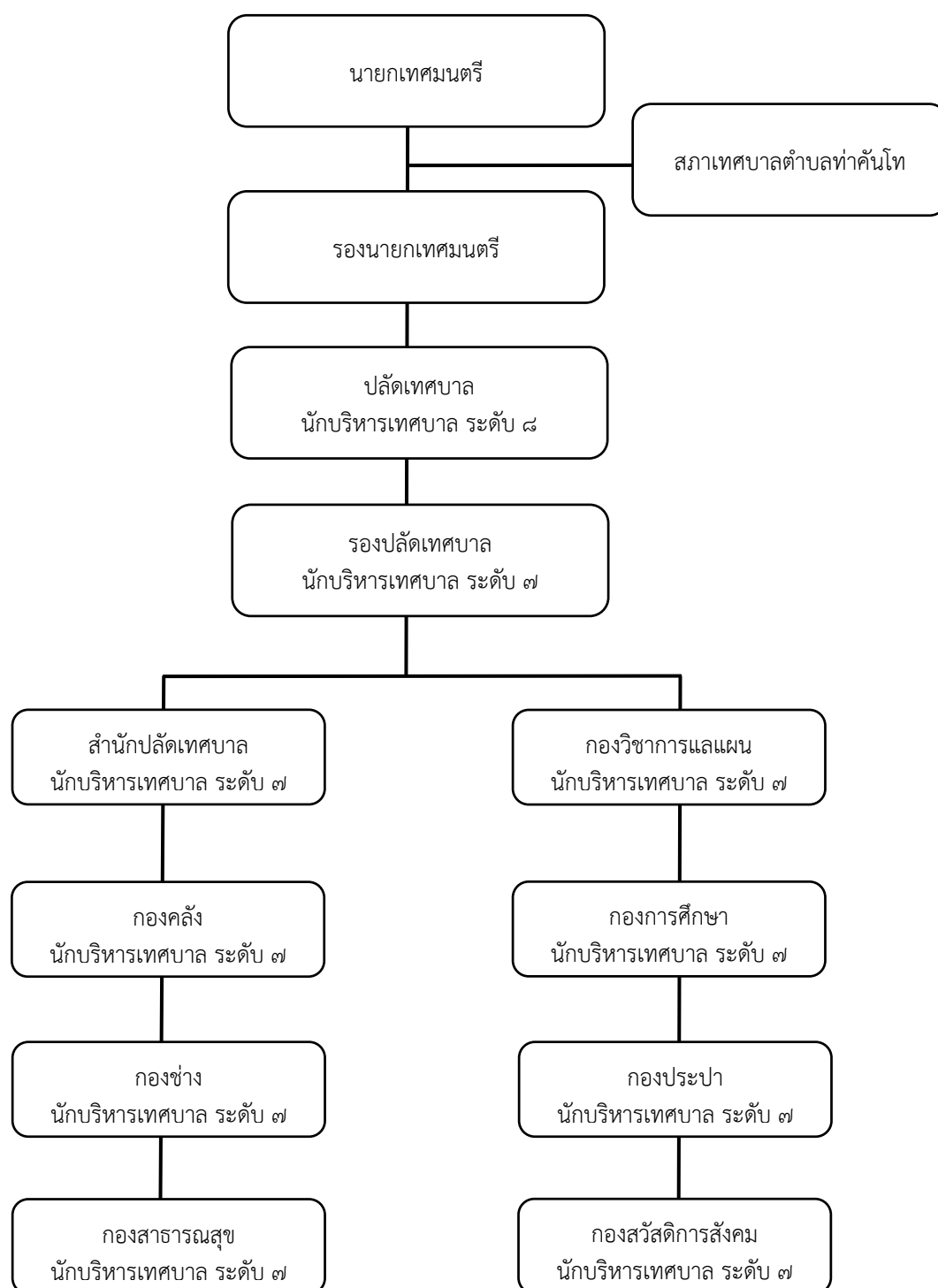
เทศบาลตำบลท่าคันโท อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการแบ่งเขตพื้นที่การปกครอง ออกเป็น ๒ ตำบล ๑๓ ชุมชน ได้แก่

ตารางที่ ๒.๑๔ ตารางแสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้^{๙๐}

ตำบล	ชุมชน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร		รวม ประชากร
			ชาย	หญิง	
ตำบลท่าคันโท	ชุมชน หมู่ที่ ๑	๑๙๑	๓๓๓	๓๗๐	๗๐๓
	ชุมชน หมู่ที่ ๒	๑๕๓	๒๖๒	๒๔๙	๕๑๑
	ชุมชน หมู่ที่ ๓	๘๔	๑๕๑	๑๓๔	๒๘๕
	ชุมชน หมู่ที่ ๔	๑๗๒	๒๙๖	๒๗๓	๕๖๙
	ชุมชน หมู่ที่ ๕	๑๒๔	๒๓๒	๒๔๑	๔๗๓
	ชุมชน หมู่ที่ ๖	๑๔๓	๒๕๐	๒๖๒	๕๑๒
	ชุมชน หมู่ที่ ๗	๑๘๘	๓๑๙	๓๒๔	๖๔๓
	ชุมชน หมู่ที่ ๘	๑๒๓	๒๒๘	๒๒๕	๔๕๓
	ชุมชน หมู่ที่ ๙	๘๐	๑๓๙	๑๔๓	๒๘๒
ตำบลนาตาล	ชุมชน หมู่ที่ ๑	๓๓๓	๔๗๓	๔๗๔	๙๔๗
	ชุมชน หมู่ที่ ๒	๑๑๘	๒๑๔	๒๑๘	๔๓๒
	ชุมชน หมู่ที่ ๓	๒๑๔	๓๘๔	๔๓๑	๘๑๕
	ชุมชน หมู่ที่ ๑๒	๑๘๒	๓๑๗	๓๒๓	๖๔๐
รวม		๘๔๗	๓,๕๙๘	๓,๖๖๗	๗,๒๖๕

^{๙๐} งานทะเบียนราษฎร์ : สำนักงานเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ (ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๒). (อัตสำเนา).

๒.๕.๓ โครงสร้างการบริหารงานเทศบาล ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๒ โครงสร้างการบริหารงาน เทศบาลตำบลท่าคันโท^{๔๑}

^{๔๑} เทศบาลตำบลท่าคันโท, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://thakhantho.go.th/public/>
[๒๖ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๒].

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

คงฤทธิ กุลวงษ์^{๑๒} ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองบ่อ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านข้อมูลข่าวสาร กล่าวคือ ประชาชนมีความ สนใจในข้อมูลข่าวสาร ทางการเมืองน้อย ด้านแสดงความคิดเห็น กล่าวคือ ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ทางการเมืองน้อย ด้านการตัดสินใจ กล่าวคือ ประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับผู้นำ และการมีส่วนร่วมในการรับผล ประโยชน์ทางการเมืองน้อย และด้านการติดตามตรวจสอบ กล่าวคือประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบนโยบายของพรรคการเมือง และนักการเมืองน้อย^{๑๒}

พิสิษฐ์ วงศ์รัตน์ศิลป์ ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศชาย ช่วงอายุอยู่ระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท มีระดับความคิดเห็นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ทุกๆ ด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและกระบวนการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ด้านการติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนทางการเมือง ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองด้านการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย ด้านการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังประชาธิปไตย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของพรรคการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารการเมือง และด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งส่วนบุคคลมีความคิดเห็นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ผลการทดสอบพบว่า ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันมีความคิดเห็นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติ ๑ ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการเปรียบเทียบระหว่างลักษณะ ๐.๐๕^{๑๓}

^{๑๒} คงฤทธิ กุลวงษ์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม”, รายงานการวิจัย, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓, (กันยายน – ธันวาคม, ๒๕๖๑): ๑๐๙.

^{๑๓} พิสิษฐ์ วงศ์รัตน์ศิลป์, “ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี”, รายงานการวิจัย, วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑, (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๐):

พระขรรค์ชัย สุวฑฺฒโน (เจริญศิลป์) ได้วิจัยเรื่อง “การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามทัศนคติของประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า

๑. ประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครมีทัศนคติต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รองลงมา คือ ด้านปัญหาและแนวทางการเสริมสร้างทัศนคติที่ถูกต้อง ๆ และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง ๆ และด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองการปกครอง

๒. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้ง ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่สำคัญคือ ๑) ด้านทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยฯ ประชาชน ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงควรให้ความรู้ที่ถูกต้อง โดยใช้สื่อประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ๒) ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการปกครอง ฯ ควรสร้างสื่อที่ถูกต้องในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ๓) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของผู้แทนของตนด้วยการแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่น ๆ ด้วย ๔) ควรจัดรับข้อแสดงความคิดเห็นในชุมชนต่าง ๆ แล้วนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชนต่อไป^{๙๔}

พระบุญแรง อุดตฤทธิโต ได้วิจัยเรื่อง “การปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามทัศนคติของพระสงฆ์ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัย พบว่า

๑) พระสงฆ์ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง ๒ ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านทัศนคติทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมากตามลำดับ

^{๙๔} พระขรรค์ชัย สุวฑฺฒโน (เจริญศิลป์), “การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามทัศนคติของประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙).

๒) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พระสงฆ์ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีที่มี อายุพรรษา วุฒิกการศึกษาทางโลก และภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้านความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้านทัศนคติทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และโดยรวมทั้ง ๒ ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่พระสงฆ์อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ที่มีวุฒิกการศึกษาทางธรรมต่างกันมีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้านความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และโดยรวมทั้ง ๒ ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่สำคัญคือ ๑) ด้านความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ พระสงฆ์ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงควรให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยใช้สื่อประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ๒) ด้านทัศนคติทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ ทัศนคติที่คิดว่าประชาธิปไตยคือการเลือกตั้ง เมื่อได้ตัวแทนของตนเข้าไปทำหน้าที่แล้วประชาชนก็หมดหน้าที่ จึงควรสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ไม่ใช่เพียงแค่การเลือกตั้งเท่านั้น แต่หน้าที่อื่น ๆ ของประชาชนคือการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของตัวแทนของตนด้วยการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่น ๆ ด้วย^{๔๕}

พรภิรมณ์ ศรีทองคำ ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปรทางด้านอาชีพ และรายได้ มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนตัวแปรทางด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการกลมเกลียวทางการเมือง ไม่มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย^{๔๖}

^{๔๕} พระบุญเรือง อดตรฤทธิโต (เสา), “การปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามทัศนคติของพระสงฆ์อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

^{๔๖} พรภิรมณ์ ศรีทองคำ, “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้างอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี”, *รายงานการวิจัย*, วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒, (กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๕๘): ๓๓.

สุภาพร วัฒนารณเกียรติ ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัย พบว่า

๑) ประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เมื่อเรียงค่าเฉลี่ยตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านกระบวนการเลือกตั้ง มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๒) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชน ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ในส่วน ที่มี อายุต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของ ประชาชน ตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ๓ ประเด็นดังนี้ ๑) ด้านอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย มีผู้เสนอแนะมากที่สุดคือ อุดมการณ์ทางประชาธิปไตยของประชาชนถูกรบงำ โดยนักการเมืองและสื่อต่าง ๆ ดังนั้น นักการเมืองต้องมีความซื่อสัตย์ในอุดมการณ์ที่มีต่อประชาชน และสื่อต้องมีจรรยาบรรณในการทำหน้าที่ของตน ๒) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือความรุนแรงในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากเกินไปจนเกิดความขัดแย้ง ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ประชาชนทุกคน ทุกกลุ่มรู้จักสามัคคี และปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๓) ด้านกระบวนการเลือกตั้ง มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือมีการซื้อสิทธิ ขายเสียง ทำให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนไม่ได้บุคคลที่ดีเข้ามา ดังนั้น รัฐต้องดำเนินการให้ความรู้และจัดให้การเลือกตั้งเป็นกระบวนการตัดสินใจที่อิสระ ไม่ได้รับการชักจูง จ้างวาน หรือเห็นแก่สินจ้างรางวัลใด ๆ^{๙๗}

พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิชิรัมย์ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

^{๙๗} สุภาพร วัฒนารณเกียรติ, “ทัศนคติของประชาชนตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

ด้านหลักสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล รองลงมาคือ ด้านการเสมอภาค และน้อยที่สุดคือ ด้านปกครองตามลำดับ

พฤติกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการเลือกตั้ง รองลงมาคือ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย และน้อยที่สุดคือ พฤติกรรมทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ตามลำดับ

การเปรียบเทียบการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี ที่ประชาชนมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมแตกต่างกัน

ความแตกต่างระหว่างการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี ด้านการปกครองตนเอง พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองการปกครอง ในด้านอุดมการณ์ ด้านการปกครอง ด้านวิถีชีวิตและด้านการเลือกตั้ง แตกต่างกันด้านความเสมอภาค พบว่าประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในด้านอุดมการณ์

ด้านการปกครอง ด้านวิถีชีวิต และด้านการเลือกตั้ง แตกต่างกัน, ด้านสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล พบว่าประชาชน มีพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในด้านอุดมการณ์ ด้านการปกครอง ด้านวิถีชีวิต และด้านการเลือกตั้งแตกต่างกัน^{๔๘}

บุหงา ทาระพันธ์ ได้วิจัยเรื่อง “ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปีการศึกษา ๒๕๕๙” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนช่วงชั้นปีที่ ๔ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ มีความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีการร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับมาก เปรียบเทียบกับนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในด้านความเข้าใจเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยด้านการนำ เรื่องระบอบประชาธิปไตยไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน เปรียบเทียบนักเรียนชายและนักเรียนหญิงด้านการร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า นักเรียนชายมีระดับการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยมากกว่านักเรียนหญิง ส่วนปัญหาและแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนพบว่า นักเรียนเสนอปัญหา

^{๔๘} พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิจิรัมย์, “การพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี”, รายงานการวิจัย, JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE, Vol.9 No.2, (July – December 2015): ๕๐-๕๑.

ประชาธิปไตยในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๖๖ และเสนอแนวทางส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๑๑^{๙๙}

ชุดิเดช สุวรรณมณี ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า

๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐมส่วนมากไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ภายในปี ๒๕๔๙-๒๕๕๖) จำนวน ๓๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๙๐ และโดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือด้านการเป็นผู้ชักนำผู้อื่น สนทนาด้านการเมือง มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมีค่าแปลผลอยู่ในระดับน้อยตามลำดับ

๒. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ๔ ประเด็น ดังนี้

- ๑) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีผู้เสนอแนะมากที่สุดคือ เจ้าบ้านควรตรวจสอบรายชื่อบุคคลที่อยู่ในทะเบียนบ้านของตน เพื่อให้จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งถูกต้องตรงกับความเป็นจริง
- ๒) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเปิดเวทีสาธารณะให้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้เข้าร่วมแสดงประชนชาติ และแสดงความคิดเห็นทางการเมือง
- ๓) ด้านการเป็นผู้ชักนำผู้อื่นสนทนาด้านการเมืองมีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือปัจจุบันเกิดการแบ่งแยกทางการเมือง ทำให้การพูดคุยเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองและปัญหาสังคมกับเพื่อน ๆ หรือบุคคลอื่นทำได้ยาก ดังนั้น ประชาชนควรใช้การพูดคุย สนทนากันอย่างเป็นมิตร และ

^{๙๙} บุหงา ทาระพันธ์, “ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนโยธินพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปีการศึกษา ๒๕๔๙”, สารนิพนธ์ ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

๔) ด้านการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ ประชาชนควรให้ความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ โดยการรณรงค์ในการเลือกตั้ง เช่น การติดโปสเตอร์แจกเอกสาร แผ่นพับ^{๑๐๐}

พระมหาสำราญ นนทพุทธิ (ทะสุนย์) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่า

๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับได้ ดังนี้ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง มีระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการไปใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือ ด้านการแสดงประชามติและประชาพิจารณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

๒. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศและอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

๓. ปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ประชาชนส่วนมากได้รับข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร และประชาชนไม่มีศูนย์ข้อมูลข่าวสารระดับหมู่บ้าน ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและประชาชนไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมือง ประชาชนไม่ตระหนักและใช้ความสำคัญในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในการวางแผนโครงการหรือกิจกรรมของชุมชนเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของการบริหารเทศบาลตำบลน้อยมาก เนื่องจากเทศบาลได้ทำการประชาพิจารณ์น้อยในการแสดงความคิดเห็น^{๑๐๑}

^{๑๐๐} ชูติเดช สุวรรณมณี, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

^{๑๐๑} พระมหาสำราญ นนทพุทธิ (ทะสุนย์), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙).

พระมหาเศกฐวุฒิ จารุณโม (ปญญศักดิ์) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ๔ ด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล อยู่ในระดับมาก และด้านการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก

ประชาชนในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕^{๑๐๒}

พระกิตติ ทีปวิโส (เล่าผิวพันธ์) ได้วิจัยเรื่อง “ความเข้าใจที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีความเข้าใจต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน มากที่สุด คือความเสมอภาค อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านสิทธิและเสรีภาพ อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุด คือ รูปแบบการปกครองรัฐประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบสมมติฐาน พบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่มีระดับชั้นการศึกษาต่างกัน มีความเข้าใจต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศ อายุ และสาขาวิชาการศึกษาต่างกัน มีความเข้าใจต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๑๐๓}

^{๑๐๒} พระมหาเศกฐวุฒิ จารุณโม (ปญญศักดิ์), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

^{๑๐๓} พระกิตติ ทีปวิโส (เล่าผิวพันธ์), “ความเข้าใจที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี”, **วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ ดังนี้ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจะมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งรวมถึงบทบาท และพฤติกรรมต่างๆ ด้านการเมือง ความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน การสื่อสารและความสนใจทางการเมืองของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในทางการเมือง หมายถึงการที่บุคคลได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากสื่อดังต่อไปนี้ คือโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจในรูปแบบที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ และแรงจูงใจของบุคคลจึงทำให้บุคคลจำเป็นต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้พิจารณาแยกแยะถึงคุณประโยชน์ของข่าวสารที่ได้รับ โดยจะส่งผลให้ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองการปกครอง ในด้านอุดมการณ์ด้านการปกครอง ด้านวิถีชีวิตและด้านการเลือกตั้ง มีความเสมอภาค อุดมการณ์ทางประชาธิปไตยของประชาชนถูกครอบงำโดยนักการเมืองและสื่อต่าง ๆ ดังนั้น นักการเมืองต้องมีความสื่อสัตย์ในอุดมการณ์ที่มีต่อประชาชน และสื่อต้องมีจรรยาบรรณในการทำหน้าที่ของตน ส่งเสริมให้ประชาชนทุกคน ทุกกลุ่มรู้จักสามัคคี รัฐต้องดำเนินการให้ความรู้ และจัดให้มีการเลือกตั้งเป็นกระบวนการตัดสินใจที่อิสระ ไม่ได้รับการชักจูง จ้างวาน หรือเห็นแก่สินจ้างรางวัลใด ๆ

ตารางที่ ๒.๑๕ ตารางงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นักวิจัย	ผลการวิจัย
คงฤทธิ กุลวงษ์ (รายงานการวิจัย, ๒๕๖๑)	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ๑. ด้านข้อมูลข่าวสาร กล่าวคือ ประชาชนมีความสนใจในข้อมูลข่าวสาร ทางการเมืองน้อย ๒. ด้านแสดงความคิดเห็น กล่าวคือ ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ทางการเมืองน้อย ๓. ด้านการตัดสินใจ กล่าวคือ ประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับผู้นำ และการมีส่วนร่วมในการรับผล ประโยชน์ทางการเมืองน้อย ๔. ด้านการติดตามตรวจสอบ กล่าวคือประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบนโยบายของพรรคการเมือง และนักการเมืองน้อย

ตารางที่ ๒.๑๕ ตารางงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พิสิษฐ์ วงศารัตน์ศิลป์ (รายงานการวิจัย, ๒๕๖๐)	ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัด นนทบุรี ๑. ด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ๒. ด้านการติดตามการปฏิบัติหน้าที่ ๓. ด้านการแลกเปลี่ยน ๔. ด้านการเสริมสร้างวัฒนธรรม ๕. ด้านการจัดกิจกรรม ๖. ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วม ๗. ด้านการติดตามข่าวสารการเมือง ๘. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่อนคำ อำเภอร่อนคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ๑. ด้านปัญหาและแนวทางการเสริมสร้างทัศนคติที่ถูกต้อง ๒. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง ๓. ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองการปกครอง
พระขรรค์ชัย สุวฑฺฒ เจริญศิลป์ (วิทยานิพนธ์, ๒๕๕๙)	

ตารางที่ ๒.๑๕ ตารางงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พระบุญเรือง อุตตรฤทธิโต (วิทยานิพนธ์, ๒๕๕๘)	การปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามทัศนคติ ของพระสงฆ์ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ๑. ด้านความรู้ความเข้าใจ มีการให้ความรู้ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยใช้ สื่อประเภทต่าง ๆ ๒. ด้านทัศนคติทางการเมืองการปกครองฯ จัดการ สร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยไม่ใช่เพียงแค่การเลือกตั้งเท่านั้น
พรภิรมณ์ ศรีทองคำ (รายงานการวิจัย, ๒๕๕๘)	ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ ประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัด สุพรรณบุรี ๑. ประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี มีทัศนคติทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตยในระดับสูง ๒. การกล่อมเกลາทางการเมือง แสดงให้เห็นว่า ประชาชนได้รับการกล่อมเกลາทางการเมืองอยู่ในระดับ ปานกลาง
สุภาพร วัฒนารณเกียรติ (สารนิพนธ์, ๒๕๕๘)	ทัศนคติการปกครองระบอบประชาธิปไตยประชาชน ตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ๑. ด้านอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย ๒. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ๓. ด้านกระบวนการเลือกตั้ง

ตารางที่ ๒.๑๕ ตารางงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิชิรัมย์ (รายงานการวิจัย, ๒๕๕๘)	การพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี ๑. ประชาชนมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจใน ด้านหลักสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล ด้านการเสมอภาค และด้านปกครอง ๒. ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมือง ในด้านการเลือกตั้ง ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ด้านพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย
บุหงา ทาระพันธ์ (สารนิพนธ์, ๒๕๕๐)	ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนโยธินวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปีการศึกษา ๒๕๕๐ ๑. นักเรียนมีความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีการร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับมาก ๒. โดยในทางการเมืองนักเรียนชายมีการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยมากกว่านักเรียนหญิง
ชุตติเดช สุวรรณมณี (วิทยานิพนธ์, ๒๕๕๘)	การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ๑. การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ๒. การเป็นผู้ชักนำผู้อื่นสนทนาด้านการเมือง ๓. การรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

ตารางที่ ๒.๑๕ ตารางงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พระมหาสำราญ นนทพุทธิ (ทะสุนย์) (วิทยานิพนธ์, ๒๕๕๙)	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ๑. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ส่วนมากได้รับข้อมูลข่าวสารไม่ถึงถึงเท่าที่ควร ๒. ด้านการไปใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ๓. ด้านการแสดงประชามติและประชาพิจารณ์
พระมหาเศกฐวุฒิ จารุธมโม (บุญญศักดิ์) (วิทยานิพนธ์, ๒๕๕๗)	การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ๑. ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ๒. ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ๓. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ๔. ด้านการจัดการขยะมูลฝอย
พระกิตติ ทีปวิโส (เล่าผิวพันธ์) (วิทยานิพนธ์, ๒๕๕๕)	ความเข้าใจที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในเขต อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ๑. ด้านความเสมอภาค ๒. ด้านสิทธิและเสรีภาพ ๓. ด้านรูปแบบการปกครองรัฐประชาธิปไตย

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง จะมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งรวมถึงบทบาท และพฤติกรรมต่างๆ ด้านการเมือง ความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน การสื่อสารและความสนใจทางการเมืองของ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในทางการเมือง หมายถึงการที่บุคคลได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากสื่อดังต่อไปนี้ คือโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจในรูปแบบที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ และแรงจูงใจของบุคคลจึงทำให้บุคคลจำเป็นต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่าง

สม่าเสมอ เพื่อจะได้พิจารณาแยกแยะถึงคุณประโยชน์ของข่าวสารที่ได้รับ โดยจะส่งผลให้ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองการปกครอง ในด้านอุดมการณ์ ด้านการปกครอง ด้านวิถีชีวิตและด้านการเลือกตั้ง มีความเสมอภาค อุดมการณ์ทางประชาธิปไตยของประชาชนถูกครอบงำโดยนักการเมืองและสื่อต่าง ๆ ดังนั้น นักการเมืองต้องมีความสื่อสัตย์ในอุดมการณ์ที่มีต่อประชาชน และสื่อต้องมีจรรยาบรรณในการทำหน้าที่ของตน ส่งเสริมให้ประชาชนทุกคน ทุกกลุ่มรู้จักสามัคคี รัฐต้องดำเนินการให้ความรู้ และจัดให้มีการเลือกตั้งเป็นกระบวนการตัดสินใจที่อิสระ ไม่ได้รับการชักจูง จ้างวาน หรือเห็นแก่สินจ้างรางวัลใด ๆ

และจากการที่ได้ศึกษาแนวคิดสรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจากแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตามทัศนะของ Bloom ซึ่งหมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน มิใช่เป็นผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติหรือสัญชาตญาณ หรือวุฒิภาวะ หรือเกิดขึ้นจากอุบัติเหตุ หรือความบังเอิญต่าง ๆ โดยพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นจะต้องเปลี่ยนไปอย่างค่อนข้างถาวร จึงจะถือว่าเกิดการเรียนรู้ขึ้น หากการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเพียงชั่วคราวจะยังไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้ โดยสรุปแล้วการนำเอาแนวคิดทฤษฎี ของ Bloom มาใช้นั้นสรุปได้ความความสำคัญและวัตถุประสงค์ในการวิจัยในครั้งนี้ ใน ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านความรู้ ซึ่งเป็นความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ใน ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ด้านสิทธิเสรีภาพ ด้านความเสมอภาค ด้านนิติธรรม ด้านเสียงข้างมาก โดยใช้ที่มาของความรู้ความเข้าใจในทางพระพุทธศาสนาตามหลักปัญญา ๓ มาพิจารณาองค์ความรู้

๒. ด้านความเข้าใจ ได้แก่ ความเข้าใจในความรู้ทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ใน ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ด้านสิทธิเสรีภาพ ด้านความเสมอภาค ด้านนิติธรรม ด้านเสียงข้างมาก โดยใช้ที่มาของความรู้ความเข้าใจในทางพระพุทธศาสนาตามหลักปัญญา ๓ มาพิจารณาองค์ความรู้

๓. ด้านการนำไปปรับใช้ ได้แก่ การนำเอาองค์ความรู้และความเข้าใจในทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย นำมาประยุกต์แล้วนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์โดยรวม โดยการใช้ความรู้ความเข้าใจมาเป็นวิธีการคิด สรุป หรือขยายตีแผ่ให้มีความเข้าใจในหลักการของระบอบประชาธิปไตยให้ยิ่งขึ้น ตามหลักปัญญา ๓

๔. ด้านการวิเคราะห์ เป็นการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ใน ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ด้านสิทธิเสรีภาพ

ด้านความเสมอภาค ด้านนิติธรรม ด้านเสียงข้างมาก โดยใช้ที่มาของความรู้ความเข้าใจในทางพระพุทธศาสนาตามหลักปัญญา ๓ มาพิจารณาองค์ความรู้

หลักปัญญา ๓ เป็นหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่จะได้นำมาประกอบในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตามที่ได้ศึกษามาข้างต้นความรู้ในทางพระพุทธศาสนามีแหล่งที่มา ๓ ประการประกอบด้วย

๑. **สุตมยปัญญา** คือ ความรู้ที่เกิดจากการฟัง

๒. **จินตามยปัญญา** คือ ความรู้ที่เกิดจากการคิดพิจารณา

๓. **ภาวนามยปัญญา** คือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ หรือการปฏิบัติ

ในการวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นในการศึกษาศึกษาความรู้ความเข้าใจในหลักการที่สำคัญระบอบประชาธิปไตยตามทฤษฎีของ Bloom ตามหลักการสำคัญที่คล้ายแนวคิดคล้ายตามวิสุทธิโพธิแทน^{๑๐๔} ที่ได้ให้ทัศนะไว้ ๔ ด้าน คือ

๑. **ด้านอำนาจอธิปไตย** เป็นหลักที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยภายในรัฐ ในการตัดสินใจในการให้ได้ว่าซึ่งตัวผู้ปกครองและผู้แทนของตน รวมทั้งประชาชนมีอำนาจในการคัดค้านและถอดถอนผู้ปกครองและผู้แทน

๒. **ด้านสิทธิเสรีภาพ** การมีอิสระอิสรภาพความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งการใช้สิทธิเสรีภาพต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่นและต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนภายใต้กฎหมาย

๓. **ด้านความเสมอภาค** การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงการตอบสนองจากรัฐได้อย่างเสมอภาค

๔. **ด้านภราดรภาพ** หมายถึง การยอมรับซึ่งกันและกัน มีความเคารพซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีความรักและปรารถนาดีต่อกันเปรียบประดุจญาติพี่น้อง ไม่มีการแบ่งแยก

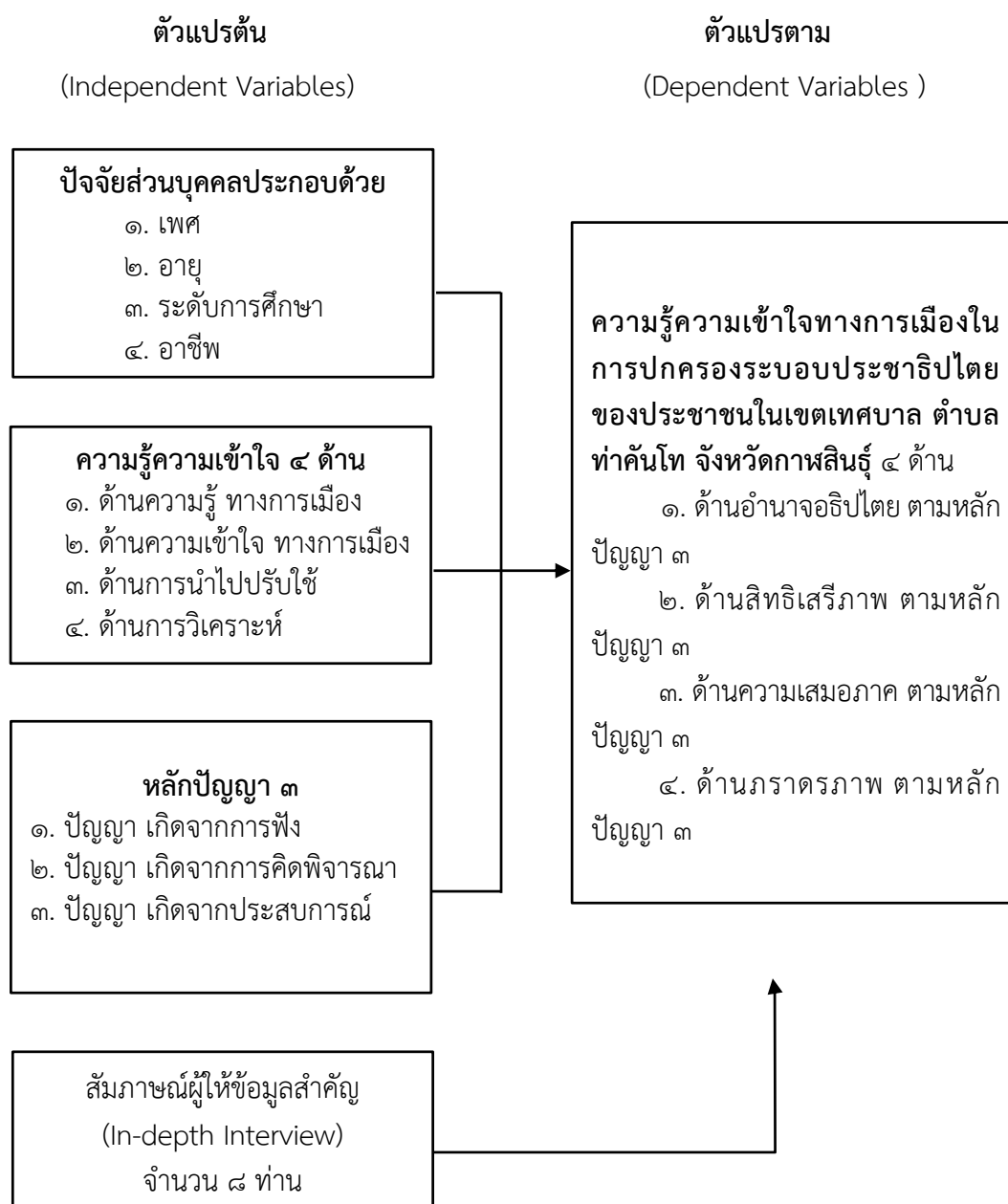
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนแนวคิดและผลงานที่เกี่ยวข้องนำมาจัดทำเป็นกรอบแนวคิด ตามทฤษฎีของ Bloom^{๑๐๕} ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปปรับใช้ และด้านการวิเคราะห์ ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ๔ ด้าน^{๑๐๖} ด้านอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ด้านสิทธิเสรีภาพ ด้านความเสมอภาค ด้านภราดรภาพ ตามหลักปัญญา ๓ ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

^{๑๐๔} อ่างแล้ว, (หมายถึง เรื่อง แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย, หน้า ๔๙)

^{๑๐๕} อ่างแล้ว, (หมายถึง เรื่อง เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย, หน้า ๘๒-๘๖).

^{๑๐๖} อ่างแล้ว, (หมายถึง เรื่อง แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย, หน้า ๔๙).

แผนภาพที่ ๒.๓ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓ การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวม

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลและวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยใช้แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากตัวแทนประชาชน จำนวน ๘ คน เป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูล

๓.๒ การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ เป็นผู้ที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง จำนวน ๒ ตำบล ๑๓ ชุมชน

รวมทั้งสิ้น จำนวน ๗,๒๖๕ คน^๑ ส่วนขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการคำนวณสูตร Taro Yamane^๒ ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕ ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	ขนาดของประชากร
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

ตามสูตรแทนค่า

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

$$n = \frac{7,265}{1 + 7,265 (0.05)^2}$$

$$n = \frac{7,265}{1 + 7,265 (0.0025)}$$

$$n = 378.97$$

$$n = 379$$

ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๗๙ คน ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในแต่ละชุมชนตามสัดส่วนของประชากร ดังนี้

^๑ งานทะเบียนราษฎร์ : สำนักงานเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ (ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๒). (อัดสำเนา).

^๒ คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, สถิติเบื้องต้นและการวิจัย: Basic Statistics and Research, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๒๒๘.

ตารางที่ ๓.๑ ตารางแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง^๓

ตำบล	ชุมชน	จำนวนประชากร (คน)	ประชากรตัวอย่าง (คน)
ตำบลท่าคันโท	ชุมชน หมู่ที่ ๑	๗๐๓	๓๐
	ชุมชน หมู่ที่ ๒	๕๑๑	๒๙
	ชุมชน หมู่ที่ ๓	๒๘๕	๒๖
	ชุมชน หมู่ที่ ๔	๕๖๙	๒๙
	ชุมชน หมู่ที่ ๕	๔๗๓	๒๙
	ชุมชน หมู่ที่ ๖	๕๑๒	๒๙
	ชุมชน หมู่ที่ ๗	๖๔๓	๒๙
	ชุมชน หมู่ที่ ๘	๔๕๓	๒๙
	ชุมชน หมู่ที่ ๙	๒๘๒	๒๘
ตำบลนาตาล	ชุมชน หมู่ที่ ๑	๙๔๗	๓๐
	ชุมชน หมู่ที่ ๒	๔๓๒	๒๙
	ชุมชน หมู่ที่ ๓	๘๑๕	๓๐
	ชุมชน หมู่ที่ ๑๒	๖๔๐	๓๐
รวม		๗,๒๖๕	๓๗๙

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้

๒. กำหนดกรอบเนื้อหา ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

^๓ งานทะเบียนราษฎร์: สำนักงานเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ (ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๒). (อัดสำเนา).

๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๔. สร้างเครื่องมือในการวิจัย

๕. นำเสนอร่างเครื่องมือที่สร้างขึ้นในการวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญในการสร้างเครื่องมือ อันประกอบด้วย

๑. ศ. ดร.จํานงค์ อติวัฒนสิทธิ์	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. รศ. ดร.ประณต นันทียกุล	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. รศ. ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. ผศ. ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. อ.ดร.กาญจนา คำจตุ	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และสอดคล้องกันระหว่างคำถามกับนิยามปฏิบัติการอันเป็นการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา เพื่อนำข้อคิดเห็น และข้อวิจารณ์ต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไขแล้วอีกครั้งให้สมบูรณ์ และนำแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (Index Objective Congruence : IOC) ซึ่งแต่ละข้อได้ค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๗ ขึ้นไปทุกข้อ

๖. นำข้อคำถามต่าง ๆ ที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดเป็นชุดแบบสอบถามแล้วนำไปทดลองศึกษา (pretest) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐ ชุด ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

- ๖.๑) เพื่อหาความยากง่าย หรือความพอดีของแบบสอบถาม
- ๖.๒) เพื่อหาลักษณะที่สามารถจำแนกหรือแบ่งลักษณะเด่นและด้อยของกลุ่มตัวอย่าง
- ๖.๓) เพื่อดูความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม
- ๖.๔) เพื่อดูความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

๗. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปให้กลุ่มประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน ตอบแบบสอบถามแล้วนำมาหาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ ๐.๘๕๖

๘. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วมาจัดพิมพ์แบบสอบถาม ในการวิจัยฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

๒. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบปัจจัยที่กำหนด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ของประชากรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๔ ข้อ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยลักษณะแบบสอบถามให้ผู้ตอบคำถามเลือกตอบในลักษณะประเมินค่า เป็น ๓ ระดับ คือ ใช่ ไม่ใช่ และไม่แน่ใจ คือ ซึ่งมีคำถามอยู่จำนวน ๒๐ ข้อ

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวนคำถามในส่วนนี้มีทั้งหมด ๒๐ ข้อโดยมีลักษณะคำถามทั้งหมดเป็นแบบมาตรวัดแบบรวมคะแนน (Summated Rating Scale) ของเรนลิส ลิเคิร์ต หรือเรียกว่า มาตรวัดแบบ ลิเคิร์ต (Likerttype)^๔ แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ ดังนี้

๕ หมายถึง มีความเข้าใจในระดับ มากที่สุด

๔ หมายถึง มีความเข้าใจในระดับ มาก

๓ หมายถึง มีความเข้าใจในระดับ ปานกลาง

๒ หมายถึง มีความเข้าใจในระดับ น้อย

๑ หมายถึง มีความเข้าใจในระดับ น้อยที่สุด

^๔ สุจิตรา บุญรัตพันธุ์, *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับประศาสนศาสตร์*, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๐.

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) ให้เลือกตอบแบบเสรี คำถามในส่วนนี้มีทั้งหมด ๓ ข้อ

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้บริหารเทศบาลตำบลท่าคันโท เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการตอบแบบสอบถามจากประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

๒. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามจำนวน ๓๗๙ ฉบับ แจกกับประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมด ๑๓ ชุมชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและเก็บแบบสอบถามคืนแล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง และได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน ๓๗๙ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

๓. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และพรรณนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ และพรรณนาสถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความ

แปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

การแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยเกณฑ์^๕ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย

๔.๒๑ – ๕.๐๐ หมายถึง อยู่ในระดับ มากที่สุด

๓.๔๑ – ๔.๒๐ หมายถึง อยู่ในระดับ มาก

๒.๖๑ – ๓.๔๐ หมายถึง อยู่ในระดับ ปานกลาง

๑.๘๑ – ๒.๖๐ หมายถึง อยู่ในระดับ น้อย

๑.๐๐ – ๑.๘๐ หมายถึง อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) สำหรับข้อความปลายเปิดผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลได้กำหนดตามกรอบของการวิจัยจากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามกรอบที่ได้กำหนดเอาไว้แล้วทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency)

๓.๓ การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๓.๑ กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๒ ตำบล ๑๓ ชุมชน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๗,๒๖๕ คน^๖ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยวิธีการการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน ๘ คน ดังนี้

๑) นายธีระพล ยันตะบุศย์	นายกเทศมนตรี
๒) นายวรพจน์ แสนสัมฤทธิ์	ประธานสภา เทศบาลตำบลท่าคันโท
๓) นายปัญญา น้อยนิล	กำนันตำบลท่าคันโท
๔) นายบุญมี วงษ์พล	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕ ตำบลท่าคันโท
๕) นายฐิติวัฒน์ มาสูงเนิน	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลท่าคันโท

^๕ ชูติระ ระเบียบ และคณะ, *ระเบียบวิธีวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

^๖ ระบบสถิติทางทะเบียน กรมการปกครอง, *รายงานสถิติจำนวนประชากร และบ้าน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑* [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/> [๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒].

๖) นายดวงใจ สารบุญ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ ตำบลนาตาล
๗) นางสุมาลี มุลปลา	ประชาชนชุมชน หมู่ ๘ ตำบลท่าคันโท
๘) นายพงษ์พันธ์ แก้วศิลา	ประชาชนชุมชน หมู่ ๕ ตำบลท่าคันโท

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑. นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ
๒. นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มาปรับแก้ไขเพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ต่อไป

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) สำหรับเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน ๘ คน

ประเด็นเนื้อหาของการสัมภาษณ์ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ การพัฒนารูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรายด้าน ได้แก่ ๑.หลักอำนาจ อธิปไตย ๒.หลักสิทธิและเสรีภาพ ๓.หลักเสมอภาค ๔.หลักภราดรภาพ และปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ ในพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล โดยนำแบบสัมภาษณ์ จำนวน ๘ ตัวอย่าง โดยสัมภาษณ์จากตัวแทนประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมด ๘ ตัวอย่าง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองแล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์

๒. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผล

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In-Depth Interview) เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

๑. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียง และบันทึกเป็นข้อความ
๒. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็น และเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

๓. วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

๔. สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” ผู้วิจัยได้จัดลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด ๓๗๙ ฉบับ ได้รับกลับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุดจำนวน ๓๗๙ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยกำหนดการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของประชาชน

๔.๔ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

๔.๕ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๔.๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

๔.๗ องค์ความรู้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัยในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สัญลักษณ์แทนสถิติต่าง ๆ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ T (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F-distribution)
d.f.	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

๔.๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๗๙ จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ ด้วยการแสดงความถี่ และร้อยละ มีรายละเอียดดังแสดงในตาราง ที่ ๔.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

(n=๓๗๙)

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม			
เพศ	จำนวน	ร้อยละ	
ชาย	๒๒๙	๖๐.๔๒	
หญิง	๑๕๐	๓๙.๕๘	
รวม	๓๗๙	๑๐๐.๐๐	
อายุ			
๑๘ – ๓๐ ปี	๑๑๒	๒๙.๕๕	
๓๑ – ๔๐ ปี	๑๒๐	๓๑.๖๗	
๔๑ – ๕๐ ปี	๗๑	๑๘.๗๓	
๕๑ ปีขึ้นไป	๗๖	๒๐.๐๕	
รวม	๓๗๙	๑๐๐.๐๐	
การศึกษา			
ประถมศึกษา	๒๒๐	๕๘.๐๕	
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	๑๒๐	๓๑.๖๖	
ปริญญาตรี	๓๐	๗.๙๒	
สูงกว่าปริญญาตรี	๙	๒.๓๗	
รวม	๓๗๙	๑๐๐.๐๐	
อาชีพ			
รับราชการ/พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ	๓๗	๙.๗๖	
เกษตรกร	๖๘	๑๗.๙๕	
ค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว	๑๐๒	๒๖.๙๑	
รับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป	๑๐๗	๒๘.๒๓	
อื่นๆ	๖๕	๑๗.๑๕	
รวม	๓๗๙	๑๐๐.๐๐	

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” จำแนกได้ ดังนี้

เพศ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๓๗๙ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๒๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๔๒ และเพศหญิง ๑๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๕๘

อายุ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๓๗๙ คน ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุระหว่าง ๓๑- ๔๐ ปี จำนวน ๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖๖ ระหว่าง ๑๘-๓๐ ปี จำนวน ๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๕ มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๕ และมีอายุระหว่าง ๔๑- ๕๐ ปี จำนวน ๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๗๓

การศึกษา จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๓๗๙ คน ส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน ๒๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๐๕ ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน ๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖๖ ระดับปริญญาตรี จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๙๒ และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๗

อาชีพ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๓๗๙ คน ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอาชีพ อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป จำนวน ๑๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๒๓ อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว จำนวน ๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙๑ อาชีพเกษตรกร จำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๙๔ อาชีพอื่นๆ จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑๕ และรับราชการ/พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๖

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาเป็นรายด้าน รายข้อ และภาพรวม

ตารางที่ ๔.๒ ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
(n=๓๗๙)

ที่	การปกครองในระบอบประชาธิปไตย	มีความรู้ความเข้าใจ	
		จำนวน	ร้อยละ
๑	หลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย คือ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน	๓๗๙	๑๐๐.๐๐
๒	การบริหารอำนาจในทางการเมืองของประเทศต้องได้รับการยินยอมจากประชาชน	๓๕๙	๙๔.๗๒
๓	การเลือกผู้แทนในสังคมประชาธิปไตยประชาชนจะต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างอิสระ เสรี	๓๔๑	๘๙.๙๗
๔	รัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตย ย่อมให้อำนาจกับประชาชนในการตัดสินใจความต้องการของประชาชน	๓๓๘	๘๙.๑๘
๕	การทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับกฎหมาย นโยบาย และโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล ไม่จำเป็นต้องได้รับเสียงข้างมาก	๑๒๖	๓๓.๒๕
๖	ทุกคนย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกันทั้งชาย และหญิง	๓๖๒	๙๕.๕๑
๗	ประชาชนย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการคิด และการแสดงออกทางการเมือง	๓๖๐	๙๔.๙๙
๘	การออกไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เป็นสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลมากกว่าเป็นหน้าที่ของความเป็นพลเมืองในประเทศ	๓๔๒	๙๐.๒๔
๙	การปฏิบัติตามมติของเสียงส่วนใหญ่ เป็นหลักการที่สำคัญในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย	๓๔๔	๙๐.๗๗

ตารางที่ ๔.๒ ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

(n=๓๗๙)

ที่	การปกครองในระบอบประชาธิปไตย	มีความรู้ความเข้าใจ	
		จำนวน	ร้อยละ
๑๐	ประชาชนมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ตราบเท่าที่ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหาย หรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น	๓๓๘	๘๙.๑๘
๑๑	หลักประชาธิปไตยต้องคำนึงถึงประชาชนเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด	๓๖๓	๙๕.๗๘
๑๒	ในระบอบประชาธิปไตยประชาชนย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเหมือนกัน	๓๕๒	๙๒.๘๘
๑๓	ประชาชนทุกคนมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้ และมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างเท่าเทียมกัน	๓๓๙	๘๙.๔๕
๑๔	การออกนโยบายของรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน	๓๓๙	๘๙.๔๕
๑๕	ประชาชนทุกคนในรัฐมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน	๓๖๒	๙๕.๕๑
๑๖	ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครอง อุดมการณ์ทางการเมือง และวิถีชีวิต	๓๔๗	๙๑.๕๖
๑๗	ประชาชนไม่ว่าจะโง่เขลาหรืออ่อนการศึกษาแค่ไหนจะยังคงไว้ซึ่งความสามารถที่จะใช้เหตุผลเลือกทางเดินที่ถูกต้องให้แก่ตนเองและสังคมได้	๓๔๓	๙๐.๕๐
๑๘	การตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมือง และเปลี่ยนผู้นำทางการเมืองได้ เป็นหน้าที่ของประชาชน	๓๔๘	๙๑.๘๒
๑๙	ในกระบวนการยุติธรรมต้องกระทำอย่างเท่าเทียมกัน	๓๖๔	๙๖.๐๔
๒๐	การปกครองระบอบประชาธิปไตย สามารถแก้ไข ปัญหาต่างๆ ที่สำคัญของประเทศ ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดีที่สุด	๓๕๐	๙๒.๓๕

จากตารางที่ ๔.๒ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๓๗๙ คน เรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” โดยจำแนกได้ ดังนี้

มีความรู้ความเข้าใจ ในข้อที่ว่าหลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย คือ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน จำนวน ๓๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ การบริหารอำนาจในทางการเมืองของประเทศต้องได้รับการยินยอมจากประชาชน จำนวน ๓๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๗๒ การเลือกผู้แทนในสังคมประชาธิปไตยประชาชนจะต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างอิสระ เสรี จำนวน ๓๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๙๗ รัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตย ย่อมให้อำนาจกับประชาชนในการตัดสินใจความต้องการของประชาชน จำนวน ๓๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๑๘ การทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับกฎหมาย นโยบาย และโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล ไม่จำเป็นต้องได้รับเสียงข้างมาก จำนวน ๑๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๒๕ ทุกคนย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกันทั้งชาย และหญิง จำนวน ๓๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๕๑ ประชาชนย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการคิด และการแสดงออกทางการเมือง จำนวน ๓๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๙๙ การออกไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลมากกว่าเป็นหน้าที่ของความเป็นพลเมืองในประเทศ จำนวน ๓๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๒๔ การปฏิบัติตามมติของเสียงส่วนใหญ่ เป็นหลักการที่สำคัญในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย จำนวน ๓๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๗๗ ประชาชนมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ที่ทราบเท่าที่ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหาย หรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น จำนวน ๓๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๑๘ หลักประชาธิปไตยต้องคำนึงถึงประชาชนเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด จำนวน ๓๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๗๘ ในระบอบประชาธิปไตยประชาชนย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเสมอ กัน จำนวน ๓๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๘๘ ประชาชนทุกคนมีสิทธิ์สมัครรับเลือกตั้งได้ และมีสิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างเท่าเทียมกัน จำนวน ๓๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๔๕ การออกนโยบายของรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน จำนวน ๓๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๔๕ ประชาชนทุกคนในรัฐมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน จำนวน ๓๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๕๑ ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครอง อุดมการณ์ทางการเมือง และวิถีชีวิต จำนวน ๓๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๕๖ ประชาชนไม่ว่าจะโง่เขลาหรืออ่อนการศึกษาแค่ไหน จะยังคงไว้ซึ่งความสามารถที่จะใช้เหตุผลเลือกทางเดินที่ถูกต้องให้แก่ตนเองและสังคมได้ จำนวน ๓๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๕๐ การตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมือง และเปลี่ยนผู้นำทางการเมืองได้ เป็นหน้าที่ของประชาชน จำนวน ๓๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๘๒ ในกระบวนการยุติธรรมต้องกระทำอย่างเท่าเทียมกัน จำนวน ๓๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๐๔ การปกครองระบอบประชาธิปไตย สามารถแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่สำคัญของประเทศ ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดีที่สุด จำนวน ๓๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๓๕

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของประชาชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยพิจารณาเป็นรายด้าน รายข้อ และภาพรวม

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม และรายด้าน

(n=๓๗๙)

ที่	การปกครองในระบอบประชาธิปไตย	ระดับความคิดเห็น		แปลค่า
		$\bar{X}$	S.D.	
๑	ด้านอำนาจอธิปไตย	๓.๘๘	๐.๘๓๑	มาก
๒	ด้านสิทธิและเสรีภาพ	๓.๘๕	๐.๘๒๘	มาก
๓	ด้านความเสมอภาค	๓.๘๙	๐.๘๑๗	มาก
๔	ด้านภราดรภาพ	๓.๘๘	๐.๘๔๗	มาก
รวม		๓.๘๘	๐.๘๓๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.831) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ดังนี้ ด้านความเสมอภาค ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.817) ลำดับต่อมา คือ ด้านอำนาจอธิปไตย ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.831) ด้านภราดรภาพ ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.847) และด้านสิทธิและเสรีภาพ ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.828)

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ **ด้านอำนาจอธิปไตย**

(n=๓๗๙)

ที่	ด้านอำนาจอธิปไตย	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑	ท่านคิดว่ารัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ	๔.๒๐	๐.๗๗๐	มาก
๒	ท่านคิดว่าหัวใจที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคน	๔.๐๗	๐.๗๓๓	มาก
๓	ท่านคิดว่า สมาคม หรือการรวมกลุ่มต่าง ๆ ของประชาชน เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน และกลุ่มประชาสังคมอื่น ๆ มีความสำคัญสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	๓.๘๔	๐.๘๑๑	มาก
๔	ท่านคิดว่า การรวมกลุ่ม หรือชุมนุมของประชาชนเป็นแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย	๓.๖๕	๐.๘๕๕	มาก
๕	ท่านคิดว่าประชาชนมีอำนาจในการคัดค้าน และถอดถอนผู้ปกครอง ผู้แทน ที่ตนเองเลือกมาตามกระบวนการเลือกตั้ง	๓.๖๕	๐.๙๘๗	มาก
รวม		๓.๘๘	๐.๘๓๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอำนาจอธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๘, S.D.=๐.๘๓๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ว่าท่านคิดว่ารัฐธรรมนูญ คือ กฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๔.๒๐, S.D.=๐.๗๗๐) รองลงมา คือ ข้อที่ว่าท่านคิดว่าหัวใจที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคน ($\bar{X}$ =๔.๐๗, S.D.=๐.๗๓๓) และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าประชาชนมีอำนาจในการคัดค้าน และถอดถอนผู้ปกครอง ผู้แทน ที่ตนเองเลือกมาตามกระบวนการเลือกตั้ง ($\bar{X}$ =๓.๖๕, S.D.=๐.๙๘๗)

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ **ด้านสิทธิและเสรีภาพ**

(n=๓๗๙)

ที่	ด้านสิทธิและเสรีภาพ	ระดับความคิดเห็น		แปลค่า
		$\bar{X}$	S.D.	
๑	ท่านคิดว่าในระบอบประชาธิปไตยกำหนดสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน	๔.๒๕	๐.๗๓๙	มากที่สุด
๒	ท่านคิดว่าสื่อมวลชนต่างๆ มีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารทางการเมือง โดยไม่ถูกปิดกั้น	๓.๙๙	๐.๗๕๔	มาก
๓	ท่านคิดว่า ประชาชนมีสิทธิ และเสรีภาพร่วมกันแก้ไขปัญหาและตัดสินใจทางการเมืองร่วมกัน	๓.๖๗	๐.๗๘๘	มาก
๔	ท่านคิดว่ารัฐมีการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ ได้อย่างเสมอภาค	๓.๖๔	๐.๙๑๗	มาก
๕	ท่านคิดว่าการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองโดยสงบ เป็นสิทธิของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย	๓.๖๒	๐.๙๔๒	มาก
รวม		๓.๘๕	๐.๘๒๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสิทธิและเสรีภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๕, S.D.= ๐.๘๒๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ว่าท่านคิดว่าในระบอบประชาธิปไตยกำหนดสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๔.๒๕, S.D.=๐.๗๓๙) รองลงมา คือ ข้อที่ว่าท่านคิดว่าสื่อมวลชนต่างๆ มีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารทางการเมือง โดยไม่ถูกปิดกั้น ($\bar{X}$ =๓.๙๙, S.D.= ๐.๗๕๔) และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองโดยสงบ เป็นสิทธิของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ($\bar{X}$ =๓.๖๒, S.D.= ๐.๙๔๒)

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ **ด้านความเสมอภาค**

(n=๓๗๙)

ที่	ด้านความเสมอภาค	ระดับความคิดเห็น		แปลค่า
		$\bar{X}$	S.D.	
๑	ท่านคิดว่ายอมรับมติเสียงข้างมาก และรับฟังเสียงข้างน้อย เป็นหลักการที่สำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย	๓.๙๖	๐.๘๓๑	มาก
๒	ท่านคิดว่าทำให้ความสำคัญกับแนวคิดที่แตกต่าง เป็นหลักสำคัญในระบอบประชาธิปไตย	๓.๘๘	๐.๗๕๘	มาก
๓	ท่านคิดว่าคะแนนเสียงของประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน	๔.๐๕	๐.๘๑๒	มาก
๔	ท่านคิดว่าประชาชนมีโอกาสที่เท่าเทียมกันอย่างแท้จริงในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ	๓.๘๔	๐.๘๑๗	มาก
๕	ท่านคิดว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิเข้ารับการบริการจากรัฐอย่างเท่าเทียมกันทุกชนชั้น	๓.๗๔	๐.๘๖๕	มาก
รวม		๓.๘๙	๐.๘๑๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๙, S.D.= ๐.๘๑๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ว่าท่านคิดว่าคะแนนเสียงของประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๔.๐๕, S.D.= ๐.๘๑๒) รองลงมา คือ ข้อที่ว่าท่านคิดว่ายอมรับมติเสียงข้างมาก และรับฟังเสียงข้างน้อยเป็นหลักการที่สำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X}$ =๓.๙๖, S.D.= ๐.๘๓๑) และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิเข้ารับการบริการจากรัฐอย่างเท่าเทียมกันทุกชนชั้น ($\bar{X}$ =๓.๗๔, S.D.= ๐.๘๖๕)

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ **ด้านภราดรภาพ**

(n=๓๗๙)

ที่	ด้านภราดรภาพ	ระดับความคิดเห็น		แปลค่า
		$\bar{X}$	S.D.	
๑	ท่านคิดว่าสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่ประชาชนพึงได้รับจากรัฐโดยทั่วถึง คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	๓.๘๗	๐.๘๐๘	มาก
๒	ท่านคิดว่าคุณภาพของประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับคุณภาพการศึกษาของประชาชน	๓.๘๓	๐.๘๑๐	มาก
๓	ท่านคิดว่าศักดิ์ศรีของประชาชน ย่อมได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกัน	๔.๐๖	๐.๘๗๗	มาก
๔	ท่านคิดว่าการปฏิบัติตามกฎหมายเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย	๓.๙๑	๐.๘๑๗	มาก
๕	ท่านคิดว่ารัฐบาลที่มีการบริหารประเทศที่โปร่งใส ตรวจสอบได้อย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งสำคัญในระบอบประชาธิปไตย	๓.๗๕	๐.๙๒๑	มาก
รวม		๓.๘๘	๐.๘๔๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านภราดรภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๘, S.D.=๐.๘๔๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ว่าท่านคิดว่าศักดิ์ศรีของประชาชน ย่อมได้รับความคุ้มครอง เท่าเทียมกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๔.๐๖, S.D.= ๐.๘๗๗) รองลงมา คือ ข้อที่ว่าท่านคิดว่าการปฏิบัติตามกฎหมายเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X}$ =๓.๙๑, S.D.= ๐.๘๑๗) และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่ารัฐบาลที่มีการบริหารประเทศที่โปร่งใส ตรวจสอบได้อย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งสำคัญในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X}$ =๓.๗๕, S.D.= ๐.๙๒๑)

๔.๔ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ เพื่อนำไปสู่การทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ

(n=๓๗๙)

ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย ของประชาชนใน เขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์		เพศ				t	Sig.
		ชาย (๒๒๙ คน)		หญิง (๑๕๐ คน)			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑	ด้านอำนาจอธิปไตย	๓.๘๗	๐.๖๕	๓.๙๐	๐.๖๐	- ๐.๓๙๕	๐.๖๙๓
๒	ด้านสิทธิและเสรีภาพ	๓.๙๑	๐.๖๒	๓.๙๑	๐.๕๕	๐.๐๑๗	๐.๙๘๖
๓	ด้านความเสมอภาค	๓.๘๘	๐.๕๙	๓.๙๑	๐.๕๔	- ๐.๔๓๕	๐.๖๖๔
๔	ด้านภราดรภาพ	๓.๘๔	๐.๖๐	๓.๙๔	๐.๖๓	- ๑.๕๘๑	๐.๑๑๕
รวม		๓.๘๘	๐.๔๘	๓.๙๑	๐.๔๕	- ๐.๗๖๘	๐.๔๔๓

จากตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมจำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ($T = - ๐.๗๖๘$, $Sig. = ๐.๔๔๓$) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๒ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จะเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ (Least Significant Difference : LSD.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๙ แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอายุ

(n=๓๗๙)

ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย		แหล่งความแปรปรวน	SS	df	Ms	F	Sig.
1. ด้านอำนาจิปไตย	ระหว่างกลุ่ม		๒.๑๖๘	๓	๐.๗๒๓	๑.๘๓๔	๐.๑๔๑
	ภายในกลุ่ม		๑๔๗.๗๙๔	๓๗๕	๐.๓๙๔		
	รวม		๑๔๙.๙๖๒	๓๗๘			
2. ด้านสิทธิและเสรีภาพ	ระหว่างกลุ่ม		๓.๐๙๗	๓	๑.๐๓๒	๓.๐๑๒*	๐.๐๓๐*
	ภายในกลุ่ม		๑๒๘.๕๑๒	๓๗๕	๐.๓๔๓		
	รวม		๑๓๑.๖๐๙	๓๗๘			
3. ด้านความเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม		๓.๓๖๑	๓	๑.๑๒๐	๓.๕๕๐*	๐.๐๑๕*
	ภายในกลุ่ม		๑๑๘.๓๓๕	๓๗๕	๐.๓๑๖		
	รวม		๑๒๑.๖๙๖	๓๗๘			
4. ด้านภราดรภาพ	ระหว่างกลุ่ม		๒.๘๓๑	๓	๐.๙๔๔	๒.๕๖๓	๐.๐๕๕
	ภายในกลุ่ม		๑๓๘.๐๔๘	๓๗๕	๐.๓๖๘		
	รวม		๑๔๐.๘๗๙	๓๗๘			
รวม	ระหว่างกลุ่ม		๒.๓๒๒	๓	๐.๗๗๔	๓.๕๗๐*	๐.๐๑๕*
	ภายในกลุ่ม		๘๑.๒๘๖	๓๗๕	๐.๒๑๗		
	รวม		๘๓.๖๐๘	๓๗๘			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกันใน ด้านสิทธิและเสรีภาพ ($F = ๓.๐๑๒$, $Sig. = ๐.๐๓๐$) และด้านความเสมอภาค ($F = ๓.๕๕๐$, $Sig. = ๐.๐๑๕$) ส่วนด้านอำนาจอธิปไตย และด้านภราดรภาพ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๐ – ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามระดับความคิดเห็นของประชาชน โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ

($n=๓๗๙$)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ			
		๑๘ – ๓๐ ปี	๓๑ – ๔๐ ปี	๔๑ – ๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๗๘	๓.๙๖	๓.๘๘	๓.๙๗
๑๘ – ๓๐ ปี	๓.๗๘	-	.๑๗*	.๑๐	.๑๙*
๓๑ – ๔๐ ปี	๓.๙๖	-	-	-.๐๘	.๐๑
๔๑ – ๕๐ ปี	๓.๘๘	-	-	-	.๐๙
๕๑ ปีขึ้นไป	๓.๙๗	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๒ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า อายุ ๓๑-๔๐ ปี

ประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามระดับความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามอายุ **ด้านสิทธิและเสรีภาพ**

(n=๓๗๙)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ			
		๑๘ – ๓๐ ปี	๓๑ – ๔๐ ปี	๔๑ – ๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๗๗	๓.๙๗	๓.๙๕	๓.๙๘
๑๘ – ๓๐ ปี	๓.๗๗	-	.๒๐*	.๑๘*	.๒๑*
๓๑ – ๔๐ ปี	๓.๙๗	-	-	-.๐๒	.๐๑
๔๑ – ๕๐ ปี	๓.๙๕	-	-	-	.๐๓
๕๑ ปีขึ้นไป	๓.๙๘	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้านสิทธิและเสรีภาพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๓ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี

ประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า อายุ ๔๑ – ๕๐ ปี

ประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามระดับความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามอายุ **ด้านความเสมอภาค**

(n=๓๗๙)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ			
		๑๘ – ๓๐ ปี	๓๑ – ๔๐ ปี	๔๑ – ๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๗๖	๓.๙๙	๓.๘๘	๓.๙๕
๑๘ – ๓๐ ปี	๓.๗๖	-	.๒๓*	.๑๒	.๑๙*
๓๑ – ๔๐ ปี	๓.๙๙	-	-	-.๑๑	-.๐๔
๔๑ – ๕๐ ปี	๓.๘๘	-	-	-	.๐๗
๕๑ ปีขึ้นไป	๓.๙๕	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้านความเสมอภาค แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๒ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี

ประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๓ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จะเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ (Least Significant Difference : LSD.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=๓๗๙)

ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย		แหล่งความแปรปรวน	SS	df	Ms	F	Sig.
๑. ด้านอำนาจอธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม		๓.๐๐๔	๓	๑.๐๐๑	๒.๕๕๕	๐.๐๕๕
	ภายในกลุ่ม		๑๔๖.๙๕๗	๓๗๕	๐.๓๙๒		
	รวม		๑๔๙.๙๖๒	๓๗๘			
๒. ด้านสิทธิและเสรีภาพ	ระหว่างกลุ่ม		๓.๐๙๘	๓	๑.๐๓๓	๓.๐๑๔	๐.๐๓๐*
	ภายในกลุ่ม		๑๒๘.๕๑๑	๓๗๕	๐.๓๔๓		
	รวม		๑๓๑.๖๐๙	๓๗๘			
๓. ด้านความเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม		๘.๒๒๕	๓	๒.๗๔๒	๙.๐๖๑	๐.๐๐๐*
	ภายในกลุ่ม		๑๑๓.๔๗๑	๓๗๕	๐.๓๐๓		
	รวม		๑๒๑.๖๙๖	๓๗๘			
๔. ด้านภราดรภาพ	ระหว่างกลุ่ม		๕.๗๘๗	๓	๑.๙๒๙	๕.๓๕๔	๐.๐๐๑*
	ภายในกลุ่ม		๑๓๕.๐๙๒	๓๗๕	๐.๓๖		
	รวม		๑๔๐.๘๗๙	๓๗๘			
รวม	ระหว่างกลุ่ม		๔.๒๐๘	๓	๑.๔๐๓	๖.๖๒๔	๐.๐๐๐*
	ภายในกลุ่ม		๗๙.๔๐๑	๓๗๕	๐.๒๑๒		
	รวม		๘๓.๖๐๘	๓๗๘			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ($F = ๖.๖๒๔$, $Sig. = ๐.๐๐๐$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน ใน ด้านสิทธิและเสรีภาพ ($F = ๓.๐๑๔$, $Sig. = ๐.๐๓๐$) ด้านความเสมอภาค ($F = ๙.๐๑๖$, $Sig. = ๐.๐๐๐$) และด้านภราดรภาพ ($F = ๕.๓๕๔$, $Sig. = ๐.๐๐๑$) ส่วนด้านอำนาจอธิปไตย ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๔-๔.๑๗

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม จำแนกตามการศึกษา

($n=๓๗๙$)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา			
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๓.๘๔	๓.๘๙	๔.๒๔	๓.๙๑
ประถมศึกษา	๓.๘๔	-	.๐๔	.๔๐*	.๐๗
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	๓.๘๙	-	-	.๓๖*	.๐๓
ปริญญาตรี	๔.๒๔	-	-	-	-.๓๓
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๙๑	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๒ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีมีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า ระดับปริญญาตรี

ประชาชนที่มีมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า ระดับปริญญาตรี

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสิทธิและเสรีภาพ

(n=๓๗๙)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา			
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๓.๘๕	๓.๙๔	๔.๑๘	๔.๐๓
ประถมศึกษา	๓.๘๕	-	.๐๙	.๓๒*	.๑๘
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	๓.๙๔	-	-	.๒๔*	.๐๙
ปริญญาตรี	๔.๑๘	-	-	-	-.๑๕
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๐๓	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้านสิทธิและเสรีภาพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๒ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีมีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า ระดับปริญญาตรี

ประชาชนที่มีมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า ระดับปริญญาตรี

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ **ด้านความเสมอภาค**

(n=๓๗๙)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา			
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๓.๘๔	๓.๙๓	๔.๓๖	๓.๙๑
ประถมศึกษา	๓.๘๑	-	.๑๒	.๕๕*	.๑๐
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	๓.๙๓	-	-	.๔๓*	-.๐๒
ปริญญาตรี	๔.๓๖	-	-	-	-.๕๕*
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๙๑	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้านความเสมอภาค แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๓ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีมีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า ระดับปริญญาตรี

ประชาชนที่มีมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า ระดับปริญญาตรี

ประชาชนที่มีมีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า ระดับสูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ **ด้านภราดรภาพ**

(n=๓๗๙)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา			
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๓.๘๓	๓.๘๘	๔.๒๙	๓.๙๖
ประถมศึกษา	๓.๘๓	-	.๐๕	.๔๖*	.๑๓
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	๓.๘๘	-	-	.๔๑*	.๐๘
ปริญญาตรี	๔.๒๙	-	-	-	-.๓๓
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๙๖	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้านภราดรภาพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๒ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีมีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า ระดับปริญญาตรี

ประชาชนที่มีมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า ระดับปริญญาตรี

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพได้ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๔ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จะเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ (Least Significant Difference : LSD.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ

(n=๓๗๙)

ความรู้ความเข้าใจทาง						
การเมืองในการ	แหล่งความ	SS	df	Ms	F	Sig.
ปกครองระบอบ	แปรปรวน					
ประชาธิปไตย						
1. ด้านอำนาจอธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๓๐.๐๘๓	๔	๗.๕๒๓	๒๓.๔๗๓	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๑๙.๘๖๙	๓๗๔	๐.๓๒๑		
	รวม	๑๔๙.๙๖๒	๓๗๘			
2. ด้านสิทธิและเสรีภาพ	ระหว่างกลุ่ม	๑๓.๘๕๔	๔	๓.๔๖๓	๑๑.๐๐๐	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๑๗.๗๕๖	๓๗๔	๐.๓๑๕		
	รวม	๑๓๑.๖๐๙	๓๗๘			
3. ด้านความเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม	๑๙.๓๕๖	๔	๔.๘๓๙	๑๗.๖๘๔	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๐๒.๓๔๐	๓๗๔	๐.๒๗๔		
	รวม	๑๒๑.๖๙๖	๓๗๘			
4. ด้านภราดรภาพ	ระหว่างกลุ่ม	๑๗.๒๓๗	๔	๔.๓๐๙	๑๓.๐๓๕	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๒๓.๖๔๑	๓๗๔	๐.๓๓๑		
	รวม	๑๔๐.๘๗๘	๓๗๘			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑๘.๖๖๔	๔	๔.๖๖๖	๒๖.๘๗๐	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๖๔.๙๔๕	๓๗๔	๐.๑๗๔		
	รวม	๘๓.๖๐๘	๓๗๘			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพ พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ($F = ๒๖.๘๗๐$, $Sig. = ๐.๐๐$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกันในทุกด้าน ดังนั้นจึงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๙ – ๔.๒๓

ตารางที่ ๔.๑๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพ

($n=๓๗๙$)

อาชีพ	$\bar{X}$	รับราชการ/ พนักงาน ของรัฐ		อาชีพ ค้าขาย/ ประกอบ อาชีพ ส่วนตัว		อื่นๆ
		๔.๓๙	๓.๗๓	๔.๐๖	๓.๖๘	๓.๘๖
รับราชการ/ พนักงานของรัฐ	๔.๓๙	-	-.๖๖*	-.๓๓*	-.๗๑*	-.๕๓*
เกษตรกร	๓.๗๓	-	-	.๓๓*	-.๐๕	.๑๓
ค้าขาย/ ประกอบอาชีพ ส่วนตัว	๔.๐๖	-	-	-	-.๓๘*	-.๒๐*
รับจ้าง/ ลูกจ้างทั่วไป	๓.๖๘	-	-	-	-	.๑๘*
อื่นๆ	๓.๘๖	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๘ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพเกษตรกร

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพอื่นๆ

ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว

ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป

ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพอื่นๆ

ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า อาชีพอื่นๆ

ตารางที่ ๔.๒๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ ด้านอำนาจอธิปไตย

(n=๓๗๙)

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพ				
		รับราชการ/ พนักงาน ของรัฐ	เกษตรกร	ค้าขาย/ ประกอบ อาชีพ ส่วนตัว	รับจ้าง/ ลูกจ้าง ทั่วไป	อื่นๆ
		๔.๓๖	๓.๖๙	๔.๒๐	๓.๖๒	๓.๗๒
รับราชการ/ พนักงานของรัฐ	๔.๓๖	-	-.๖๗*	-.๑๖	-.๗๓*	-.๖๔*
เกษตรกร	๓.๖๙	-	-	.๕๑*	-.๐๖	.๐๓
ค้าขาย/ ประกอบอาชีพ ส่วนตัว	๔.๒๐	-	-	-	-.๕๗*	-.๔๘*
รับจ้าง/ ลูกจ้างทั่วไป	๓.๖๒	-	-	-	-	.๐๙
อื่นๆ	๓.๗๒	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้านอำนาจอธิปไตย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๖ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพเกษตรกร

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพอื่นๆ

ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว

ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป

ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพอื่นๆ

ตารางที่ ๔.๒๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ ด้านสิทธิและเสรีภาพ

(n=๓๗๙)

อาชีพ	$\bar{X}$	รับราชการ/ พนักงาน ของรัฐ		อาชีพ ค้าขาย/ ประกอบ อาชีพ ส่วนตัว		
		๔.๓๗	๓.๘๑	๓.๙๙	๓.๗๑	๓.๙๕
รับราชการ/ พนักงานของรัฐ	๔.๓๗	-	-.๕๖*	-.๓๘*	-.๖๗*	-.๔๒*
เกษตรกรรม	๓.๘๑	-	-	.๑๘*	-.๑๐	.๑๕
ค้าขาย/ ประกอบอาชีพ ส่วนตัว	๓.๙๙	-	-	-	-.๒๘*	-.๐๔
รับจ้าง/ ลูกจ้างทั่วไป	๓.๗๑	-	-	-	-	.๒๕*
อื่นๆ	๓.๙๕	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยด้านสิทธิและเสรีภาพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๗ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพเกษตรกร

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพอื่นๆ

ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว

ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป

ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า อาชีพอื่นๆ

ตารางที่ ๔.๒๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ ด้านความเสมอภาค

(n=๓๗๙)

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพ				
		รับราชการ/ พนักงาน ของรัฐ	เกษตรกร	ค้าขาย/ ประกอบ อาชีพ ส่วนตัว	รับจ้าง/ ลูกจ้าง ทั่วไป	อื่นๆ
		๔.๔๖	๓.๗๒	๔.๐๑	๓.๗๐	๓.๘๗
รับราชการ/ พนักงานของรัฐ	๔.๔๖	-	-.๗๔*	-.๔๖*	-.๗๖*	-.๔๙*
เกษตรกร	๓.๗๒	-	-	.๒๙*	-.๐๒	.๑๕
ค้าขาย/ ประกอบอาชีพ ส่วนตัว	๔.๐๑	-	-	-	-.๓๑*	-.๑๔
รับจ้าง/ ลูกจ้างทั่วไป	๓.๗๐	-	-	-	-	.๑๗*
อื่นๆ	๓.๘๗	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๒ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้านความเสมอภาค แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๗ คู่ได้แก่

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพเกษตรกร

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพอื่นๆ

ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรกรรม มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว

ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป

ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า อาชีพอื่นๆ

ตารางที่ ๔.๒๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ **ด้านภราดรภาพ**

(n=๓๗๙)

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพ		อาชีพ		
		รับราชการ/ พนักงาน ของรัฐ	เกษตรกรกรรม	ค้าขาย/ ประกอบ อาชีพ ส่วนตัว	รับจ้าง/ ลูกจ้าง ทั่วไป	อื่นๆ
		๔.๓๖	๓.๗๑	๔.๐๓	๓.๖๘	๓.๖๘
รับราชการ/ พนักงานของรัฐ	๔.๓๖	-	-๐.๖๕*	-๐.๓๓*	-๐.๖๘*	-๐.๔๘*
เกษตรกรกรรม	๓.๗๑	-	-	.๓๒*	-๐.๐๓	.๑๘
ค้าขาย/ ประกอบอาชีพ ส่วนตัว	๔.๐๓	-	-	-	-๐.๓๕*	-๐.๑๔
รับจ้าง/ ลูกจ้างทั่วไป	๓.๖๘	-	-	-	-	.๒๑*
อื่นๆ	๓.๖๘	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๓ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้านภราดรภาพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๗ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพเกษตรกร

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป

ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพอื่นๆ

ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว

ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มากกว่า อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป

ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่า อาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๔ การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามสมมติฐานที่ ๑-๔

(n=๓๗๙)

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑.	เพศ	ความรู้ความเข้าใจ	๐.๗๖๘	-	๐.๔๔๓	-	✓
๒.	อายุ	ความรู้ความเข้าใจ	-	๓.๕๗๐*	๐.๐๑๔	✓	-
๓.	การศึกษา	ความรู้ความเข้าใจ	-	๖.๖๒๔	๐.๐๐๐	✓	-
๔.	อาชีพ	ความรู้ความเข้าใจ	-	๒๖.๘๗๐	๐.๐๐๐	✓	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๔ การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามสมมติฐานดังนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธ สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน จึงยอมรับ สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน จึงยอมรับ สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน จึงยอมรับ สมมติฐานการวิจัย

สรุปผลโดยรวม ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกัน การศึกษาต่างกัน อาชีพต่างกัน ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน ตามที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔.๕ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด (Open Ended) ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงประกอบตาราง ดังนี้

๔.๕.๑ ด้านอำนาจอธิปไตย

ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอำนาจอธิปไตย รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๕

ตารางที่ ๔.๒๕ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทาง
การเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล
ท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอำนาจอธิปไตย

ปัญหา อุปสรรค	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. ประชาธิปไตยของไทยความ ต่อเนื่องในกระบวนการพัฒนา ประชาธิปไตย	๑๒	๑. รัฐบาลควรมีนโยบายปลูกฝัง อุดมการณ์ประชาธิปไตย และ คำนึงถึงประโยชน์ของ ประชาชน ในการออกนโยบาย	๙
๒. ขาดการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ในการตรวจสอบ ความโปร่งใสในการบริหารงาน ของผู้นำท้องถิ่นและระดับชาติ	๙	๒. ควรจัดให้มีพื้นที่ส่วนกลางใน ชุมชนที่ให้ประชาชนจะเข้าถึง ได้ง่าย เพื่อแสดงออกทาง การเมือง	๑๕
๓. ขาดการมีส่วนร่วมของ ประชาชนที่แสดงออกถึง การ เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย จน ทำนุถุการเมืองมีการคอร์รัปชั่น และใช้อำนาจไปในทางที่ผิด	๙	๓. ควรจัดการให้มีวิทยากรที่มี ความรู้ความเข้าใจในหลักการ ประชาธิปไตย	๒๐
		๔. จัดให้มีหน่วยงานที่สามารถ เข้าถึงประชาชน เพื่อรับฟังซึ่ง ความต้องการของประชาชน อันเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย	๘
		๕. ควรประชาชนมีส่วนร่วมในการ จัดการปัญหา รับผิดชอบ ชุมชนร่วมกัน	๑๒

๔.๕.๑ ด้านสิทธิและเสรีภาพ

ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสิทธิและเสรีภาพ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๖

ตารางที่ ๔.๒๖ ปัญหา อุปสรรคข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสิทธิและเสรีภาพ

ปัญหา อุปสรรค	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. นักการเมืองในปัจจุบันมีความขัดแย้งทางการเมืองของคนบางกลุ่มที่ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	๑๕	๑. รัฐควรจัดให้ประชาชนได้เข้าถึงการทำงานของภาครัฐ ๒. การออกกฎหมายต้องให้ตรงต่อเจตนารมณ์ หรือความต้องการของ ประชาชน	๖ ๑๒
๒. ประชาชนก็ยังขาดการเอาใจใส่ในเรื่องสิทธิเสรีภาพของตนในสิ่งที่ตนเองพึงกระทำ และได้รับ	๘	๓. ควรจัดให้มีการเสนอข้อมูล และแนะนำประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองต่างๆ ทั้งโดยตรงและทางอ้อม	๒๒
๓. ประชาชนยึดติดกับตัวบุคคลในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เช่น การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๑๗	๔. ควรจัดให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็น หรือการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ๕. ควรรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา และตัดสินใจทางการเมืองร่วมกัน โดยรัฐต้องเป็นตัวขับเคลื่อนความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุด	๖ ๘

๔.๕.๑ ด้านความเสมอภาค

ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านความเสมอภาค รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๗

ตารางที่ ๔.๒๗ ปัญหา อุปสรรคข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านความเสมอภาค

ปัญหา อุปสรรค	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. นักการเมืองมีผลประโยชน์ทับซ้อน	๑๐	๑. รัฐควรจัดการบริการประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกไม่เลือกปฏิบัติ	๑๑
๒. ขาดการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ในสิ่งที่ต้องการ และส่งต่อไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ	๑๕	๒. รัฐควรจัดการให้ความยุติธรรมเสมอภาคกับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นสวัสดิการแห่งรัฐ หรือด้านกระบวนการยุติธรรมในสังคม	๘
๓. ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำไปพัฒนาระบบราชการ หรือการเมืองการปกครองในประเทศ	๑๐	๓. ควรจัดให้มีการประชุมอบรมกันเป็นประจำภายในชุมชน เพื่อรับฟังปัญหา และข้อเสนอแนะจากชาวบ้านในชุมชน	๒๕
		๔. ควรจัดพื้นที่รับข้อแสดงความคิดเห็นในชุมชนต่าง ๆ แล้วนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชนต่อไป	๑๐
		๕. ภาครัฐควรจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองจะเป็นการทำให้ประชาชนได้เพิ่มพูนความรู้แลกเปลี่ยนอุดมการณ์ในชุมชน	๖

๔.๕.๑ ด้านภราดรภาพ

ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านภราดรภาพ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๘

ตารางที่ ๔.๒๘ ปัญหา อุปสรรคข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านภราดรภาพ

ปัญหา อุปสรรค	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. การให้ร้ายซึ่งกันและกันของ นักการเมืองทั้งหลาย	๕	๑. รัฐควรมีมาตรการส่งเสริมความ เป็นประชาธิปไตยให้เข้มแข็งใน ชุมชน และสถานศึกษา	๙
๒. ความไม่แน่นอนทาง การเมืองและทางสังคมไทย เช่น การยึดอำนาจของ ประชาชนอยู่เนือง ๆ	๙	๒. มีการปลูกฝังอุดมการณ์ทาง การเมือง และการเคารพในสิทธิ หน้าที่ของกันและกันในสังคม	๑๓
๓. ขาดการแหล่งการเรียนรู้ใน ชุมชนที่เข้าถึงได้ง่าย และ ใกล้ชิดกับประชาชนในการ สอบถามความรู้	๑๐	๓. จัดตั้งศูนย์แหล่งการเรียนรู้ทำงาน ภายในชุมชน ให้ประชาชนเข้าถึง ได้ง่าย และจัดให้ประชาชนได้มี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและ กัน	๑๑
๔. ปัจจุบันแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ยังขาดการนำเอาความรู้ที่ สามารถเข้าใจง่ายมาเสนอ ต่อประชาชนซึ่งถือว่าเป็น ปัญหาหลักของประชาชน	๘	๔. จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ ของประชาชน เพื่อศักดิ์ศรีของ ความเป็นมนุษย์ ให้เกียรติกัน การเคารพสิทธิผู้อื่น	๑๕

๔.๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

สรุปผลการสัมภาษณ์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๔.๖.๑. ด้านอำนาจอธิปไตย

๑. ในทางการเมืองการปกครองแล้วประชาชนสามารถรับทราบและมีความเข้าใจในส่วนของอำนาจของตน การใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนผ่านกระบวนการผู้แทน เข้าไปใช้อำนาจของประชาชน^๑

๒. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยในทางการเมืองการปกครอง^๒

๓. การตัดสินใจในการจะทำกิจกรรมบริหารราชการของประเทศ โดยอำนาจในรัฐตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะไม่ใช่ของใครคนใดคนหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง^๓

๔. อำนาจอธิปไตยของทุกคนในประเทศซึ่งจะมีกระบวนการในการจัดการอำนาจนั้นตามหลักของกฎหมาย หรือผ่านกระบวนการทางการเมืองเลือกตั้งในส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นการสรรหาผู้แทนเข้ามาจัดการอำนาจของตนเอง^๔

๕. ชาวบ้านทุกคนส่วนมากตระหนักในหลักการในการออกไปใช้สิทธิใช้เสียงของตนในการมีการจัดการประชุม ประชาพิจารณ์ เพื่อเป็นการให้ความสำคัญในการเป็นเจ้าของอำนาจในการจัดการที่แท้จริง^๕

๖. ประชาชนทุกคนในประเทศมีอำนาจอยู่ในตนเองอยู่แล้ว ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยเราปกครองในระบอบที่ประชาชนมีอำนาจภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข^๖ โดยพระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนผ่านอำนาจ ๓ ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ

^๑ สัมภาษณ์ นายปัญญา น้อยนิล, กำนันตำบลท่าคันโท, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๒ สัมภาษณ์ นายพงษ์พันธ์ แก้วศิลา, ประธานกลุ่มเยาวชน จิตอาสารักบ้านเกิด ประชาชนชุมชนหมู่ที่ ๙ ตำบลท่าคันโท, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๓ สัมภาษณ์ นายธีระพล ยันตะบุศย์, นายกเทศมนตรีตำบลท่าคันโท, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๔ สัมภาษณ์ นายบุญมี วงษ์พล, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ ตำบลท่าคันโท, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๕ สัมภาษณ์ นายดวงใจ สารบุญ, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ ตำบลนาตาล, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๖ สัมภาษณ์ นางสาวสุภาลี มูลปลา, ข้าราชการครูชำนาญการพิเศษ ประชาชนชุมชนหมู่ที่ ๗ ตำบลท่าคันโท, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๗. การที่ประชาชนได้ใช้อำนาจของตน นั้นในทางกฎหมายได้ให้สิทธิและหน้าที่ ของประชาชนในชาติ ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองประเทศไว้ โดยในประเทศไทยได้ใช้ระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงกำหนดให้ประชาชนชาวไทยเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครอง^๗

๘. ในหลักการของประชาชนแล้วจะใช้อำนาจของตนในการเรียกร้องและดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนร่วมในชุมชน หรือในประเทศชาติ เป็นสำคัญ^๘

สรุปว่า ด้านอำนาจอธิปไตย ประชาชนนั้นได้ตระหนักในอำนาจอธิปไตยของตนเองอย่างมาก หรือการตัดสินใจในการบริหารราชการของประเทศ โดยอำนาจในรัฐตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะไม่ใช่ของใครคนใดคนหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นอำนาจของทุกคนในประเทศ โดยประชาชนใช้อำนาจผ่านกระบวนการทางการเมืองการเลือกตั้งในส่วนต่างๆ เพื่อเป็นการสรรหาผู้แทนเข้ามาจัดการอำนาจของตนเอง ทำหน้าที่ของตนโดยเฉพาะเข้ามาใช้อำนาจหรือเป็นกระบอกเสียงของตัวประชาชน ประชาชนทุกคนในประเทศมีอำนาจอยู่ในตนเองอยู่แล้ว

ตารางที่ ๔.๒๙ ตารางสรุปความถี่จำนวนผู้ตอบประเด็นตาม ด้านอำนาจอธิปไตย

ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	
	ความถี่	รูปหรือคน
๑. การตระหนักถึงอำนาจของตน	๖	๑,๓,๒,๖,๗,๘
๒. การเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจอธิปไตย	๙	๑,๒,๓,๔,๖,๘
๓. การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๔	๓,๔,๖

๔.๖.๒. ด้านสิทธิและเสรีภาพ

๑. ประชาชนโดยส่วนมากตระหนักในสิทธิและเสรีภาพของตนเองเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นการคิด หรือการที่ประชาชนแสดงออกในทางการเมือง อาทิเช่น การออกไปพิทักษ์สิทธิของตนเองในการเลือกตั้งในรูปแบบต่างๆ^๙

๒. ประชาชนได้ให้ความสำคัญในเรื่องของสิทธิและเสรีภาพเป็นอย่างมาก โดยคำนึงถึงการเข้าไปกระทบสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น^{๑๐} ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น และปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กฎหมายข้อบังคับ^{๑๑}

^๗ สัมภาษณ์ นายวรพจน์ แสนสัมฤทธิ์, ประธานสภาเทศบาลตำบลท่าคันโท, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๘ สัมภาษณ์ นายจิตติวัฒน์ มาสูงเนิน, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙ ตำบลท่าคันโท, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๙ สัมภาษณ์ นายธีระพล ยันตะบุศย์, นายกเทศมนตรีตำบลท่าคันโท, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายบุญมี วงษ์พล, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ ตำบลท่าคันโท, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๓. ประชนทุกคนเมื่อเกิดมาแล้วย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเป็นของตนเอง มีสิทธิเสรีภาพอันเท่าเทียมซึ่งกันและกันทั้งชายและหญิง^{๑๒}

๔. ในทางการเมืองประชนทุกคนมีสิทธิที่จะเลือกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปมีบทบาทในการบริหารประเทศซึ่งขึ้นอยู่กับความนิยมชมชอบและความชอบใจของประชาชนเป็นสำคัญ^{๑๓}

๕. ประชาชนมีสิทธิที่จะคิดหรือมีความคิดเห็นต่างๆ ได้โดยที่ไม่เบียดเบียนบุคคลอื่น^{๑๔}

๖. เมื่อเราทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพแล้ว ใ่ว่าเราจะทำทุกอย่างได้ขึ้นอยู่กับกฎหมายของบ้านเมือง โดยเป็นการกำหนดให้เราใช้สิทธิและเสรีภาพให้ถูกต้องและถูกครรลองคลองธรรม^{๑๕}

สรุปว่า ด้านสิทธิและเสรีภาพ ประชาชนได้โดยส่วนมากตระหนักในสิทธิและเสรีภาพของตนเองเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นการคิด หรือการที่ประชาชนแสดงออกในทางการเมือง อาทิเช่น การออกไปพิทักษ์สิทธิของตนเองในการเลือกตั้งในรูปแบบต่างๆ โดยคำนึงถึงการเข้าไปกระทบสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น และปฏิบัติหน้าที่ของตนภายใต้ข้อบังคับของกฎหมาย และตามหลักการของระบอบประชาธิปไตย และรัฐธรรมนูญได้ให้ไว้

ตารางที่ ๔.๓๐ ตารางสรุปความถี่จำนวนผู้ตอบประเด็นตาม ด้านสิทธิและเสรีภาพ

ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	
	ความถี่	รูปหรือคน
๑. การตระหนักในสิทธิและเสรีภาพของตน	๕	๑,๔,๕,๖,๘
๒. การรักษาสิทธิและเสรีภาพของตน	๖	๑,๒,๔,๖,๗,๘

๔.๖.๓. ด้านความเสมอภาค

๑. การที่ประชาชนทุกคนต้องได้รับการบริหารจัดการและความเป็นอยู่ของประชาชนรัฐได้มีสวัสดิการ และกระจายรายได้ให้ประชาชน^{๑๖}

^{๑๑} สัมภาษณ์ นางสุมาลี มุลปลา, ข้าราชการครูชำนาญการพิเศษ ประชาชนชุมชนหมู่ที่ ๗ ตำบลท่าคันโท, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นายพงษ์พันธ์ แก้วศิลา, ประธานกลุ่มเยาวชน จิตอาสารักบ้านเกิด ประชาชนชุมชนหมู่ที่ ๙ ตำบลท่าคันโท, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ แสนสัมฤทธิ์, ประธานสภาเทศบาลตำบลท่าคันโท, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายฐิติวัฒน์ มาสูงเนิน, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙ ตำบลท่าคันโท, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นายดวงใจ สารบุญ, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ ตำบลนาตาล, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายธีระพล ยันตะบุศย์, นายกเทศมนตรีตำบลท่าคันโท, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๒. ประชาชนมีความเสมอภาคกัน เช่นว่า คนรากหญ้าก็มีกินมีใช้ มีสิทธิเสรีภาพที่จะเข้ารับบริการจากภาครัฐได้อย่างเท่าเทียมกัน ความเสมอภาคนี้ประชาชนเปรียบเสมือนเป็นเรื่องสิทธิและเสรีภาพของตัวเองที่จะต้องรักษาและปฏิบัติ^{๑๗}

๓. การบริการจากภาครัฐมีเท่าเทียมเสมอภาคกัน รัฐคอยให้บริการแก่ประชาชนในเรื่องของการช่วยเหลือ หรือในด้านต่างๆ ที่ประชาชนเดือดร้อน^{๑๘}

๔. ข้าราชการที่มีหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนให้มีสิทธิประโยชน์ในด้านต่างๆ ตามนโยบายแห่งรัฐให้เท่าเทียมกันโดยที่ไม่ลำเอียงจนเกิดความเสมอภาค และมีความเท่าเทียมกัน^{๑๙}

๕. การที่ประชาชนได้เข้ารับการบริการจากภาครัฐ และปกป้องผลประโยชน์ของตนที่จะเข้าไปบริหารจัดการกับอำนาจของตน โดยบางครั้งอาจจะยังไม่เชื่อฟัง บุคคลที่เข้ามาโฆษณาชวนเชื่อ ก็เป็นการรักษาอำนาจของตนมี อย่างเช่นในช่วงการมีการออกเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น^{๒๐}

๖. ความเสมอภาคได้มีการเชื่อมโยงกับการมีสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เมื่อประชาชนเข้าใจในหลักสิทธิและเสรีภาพแล้วย่อมจะต้องคำนึงถึงผลของการกระทำที่จะไม่เข้าไปก้าวก่ายบุคคลคนอื่น และการเข้าถึงการบริการสาธารณะและสวัสดิการสังคมจากภาครัฐ^{๒๑}

๗. ความเสมอภาคสำหรับประชาชนแล้ว การมีอยู่มีกินมีใช้ และใช้ชีวิตด้วยแรงกายแรงใจของตนเองโดยที่ไม่ต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับความขัดแย้งซึ่งจะนำผลมาให้ สังคมมีความวุ่นวายเกิดขึ้นแล้ว เพียงแค่นี้ประชาชนก็ถือว่ามีความเสมอภาคในการชีวิตของตนเองแล้ว^{๒๒}

๘. ตามหลักการแล้วความเสมอภาคนั้น ประชาชนมีความเสมอภาคที่จะนับถือศาสนา การศึกษา การรับรู้ข่าวสารต่างๆ ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการได้รับความคุ้มครองตามหลักของกฎหมายอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน^{๒๓}

สรุปว่า ด้านความเสมอภาค การมีสิทธิเสรีภาพที่จะเข้ารับการบริการจากภาครัฐได้อย่างเท่าเทียมกัน รัฐคอยให้บริการแก่ประชาชนในเรื่องของการช่วยเหลือ หรือในด้านต่างๆ ที่ประชาชนเดือดร้อน ช่วยให้การเข้าถึงการบริการสาธารณะและสวัสดิการสังคม จากภาครัฐ ความเสมอภาคนี้ประชาชนเปรียบเสมือนเป็นเรื่องสิทธิและเสรีภาพของตัวเองที่จะต้องรักษาและปฏิบัติ เช่น ความ

^{๑๗} สัมภาษณ์ นางสุมาลี มูลปลา, ข้าราชการครูชำนาญการพิเศษ ประชาชนชุมชนหมู่ที่ ๗ ตำบลท่าคันโท, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายพงษ์พันธ์ แก้วศิลา, ประธานกลุ่มเยาวชน จิตอาสารักบ้านเกิด ประชาชนชุมชนหมู่ที่ ๙ ตำบลท่าคันโท, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายดวงใจ สารบุญ, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ ตำบลนาตาล, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นายจิตติวัฒน์ มาสูงเนิน, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙ ตำบลท่าคันโท, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๑} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ แสนสัมฤทธิ์, ประธานสภาเทศบาลตำบลท่าคันโท, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๒} สัมภาษณ์ นายบุญมี วงษ์พล, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ ตำบลท่าคันโท, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นายปัญญา น้อยนิล, กำนันตำบลท่าคันโท, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

เสมอภาคในการที่จะนับถือศาสนา การศึกษา การรับรู้ข่าวสาร การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการได้รับความคุ้มครองตามหลักของกฎหมายอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

ตารางที่ ๔.๓๑ ตารางสรุปความถี่จำนวนผู้ตอบประเด็นตาม ด้านความเสมอภาค

ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	
	ความถี่	รูปหรือคน
๑. ความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย	๓	๓,๖,๗
๒. ความเท่าเทียมกันในสังคม	๗	๑,๒,๓,๔,๖,๗,๘
๓. ความเท่าเทียมกันในสิทธิที่จะได้รับ	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘
๔. ความเท่าเทียมกันในรูปแบบอื่น ๆ	๕	๑,๒,๔,๕,๗

๔.๖.๔. ด้านภราดรภาพ

๑. หลักการที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตย แล้วเรื่องของหลักภราดรภาพ นั้นเป็นรากฐานที่สำคัญของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีความเห็นอกเห็นใจกันเปรียบได้กับญาติ^{๒๔}

๒. หลักประชาธิปไตยได้วางหลักการไว้ด้วยว่า มนุษย์สามารถใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจด้วยความรู้ความสามารถ กำหนดวิถีชีวิตและหลักการดำเนินชีวิตของตนเอง โดยปราศจากการชักจูงจากผู้อื่น^{๒๕}

๓. หลักภราดรภาพนั้นกล่าวได้ว่า คุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชนโดยประชาชนได้ตระหนักถึงสิ่งนี้เป็นสำคัญด้วยสิทธิด้วยเสียงของประชาชนเอง^{๒๖}

๔. การมอบอำนาจของตนเองผ่านผู้แทน ปัจจุบันประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท มีอุปนิสัยแบบที่โบราณเรียกว่าใจเขาใจเราด้วยคำนึงถึงหลักสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของกันและกัน นับถือกันตามหลักความสามัคคีกลมเกลียวกัน^{๒๗}

๕. คุณค่าของมนุษย์เรานั้น ประชาชนทั้งหลายไม่ว่าจะอ่อนการศึกษา หรือบุคคลที่ได้รับการศึกษามาพอสมควรแล้วย่อมจะคำนึงถึงหลักการที่จะทรงไว้ซึ่งการใช้เหตุและผล ในการดำเนินชีวิตของตนเองได้ หรือสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้^{๒๘}

^{๒๔} สัมภาษณ์ นายวรพจน์ แสนสัมฤทธิ์, ประธานสภาเทศบาลตำบลท่าคันโท, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๕} สัมภาษณ์ นายธีระพล ยันตะบุศย์, นายกเทศมนตรีตำบลท่าคันโท, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๖} สัมภาษณ์ นายปัญญา น้อยนิล, กำนันตำบลท่าคันโท, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๗} สัมภาษณ์ นายฐิติวัฒน์ มาสูงเนิน, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙ ตำบลท่าคันโท, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๖. ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยจะดำรงตนด้วยหลักการ และเหตุผลของตัวเอง ประชาชนในสังคมมีความสงบสามัคคีไม่มีการแบ่งแยกไม่เอาเปรียบผู้อื่นมีความรักปรารถนาดี มีความเมตตาต่อกัน จะสามารถทำให้ประชาชนชนดำเนินการชีวิตได้ตามเจตนารมณ์ของหลักการของประชาธิปไตย^{๒๙}

๗. ตามหลักภราดรภาพแล้วประชาชนทุกคนไม่ว่าจะในหมู่บ้านหรือสังคม ทุกคนต้องมีความเคารพปรารถนาดีต่อกันไม่สร้างความวุ่นวายให้สังคม มีความรักความปรารถนาดีช่วยกันพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้า ช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก^{๓๐}

๘. ประชาชนผู้ทำหน้าที่พลเมืองที่ดีของสังคมเคารพในกฎหมาย ไม่สร้างความวุ่นวายให้เกิดขึ้นในประเทศไม่มีการแบ่งแยกมีการเอื้อเฟื้อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สังคมไทยก็เกิดความสงบและนำมาสู่ความเจริญได้^{๓๑}

สรุปว่า หลักภราดรภาพ เป็นรากฐานที่ของประชาชนที่มนุษย์สามารถใช้พิจารณาญาณในการตัดสินใจด้วยความรู้ความสามารถ กำหนดวิถีชีวิตและหลักการดำเนินชีวิตของตนเอง โดยปราศจากการชักจูงจากผู้อื่น และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชนโดยประชาชนได้ตระหนักถึงสิ่งนี้เป็นสำคัญด้วยสิทธิ์ด้วยเสียงของประชาชนเอง มีความรักความปรารถนาดีช่วยกันพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้า ช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก นำมาสู่ความเจริญได้ เมื่อประชาชนในสังคมเกิดความสงบสามัคคีไม่มีการแบ่งแยกไม่เอาเปรียบผู้อื่นมีความรักปรารถนาดี มีความเมตตาต่อกัน จะสามารถทำให้ประชาชนชนดำเนินการชีวิตได้ตามเจตนารมณ์ของหลักการของประชาธิปไตย

ตารางที่ ๔.๓๒ ตารางสรุปความถี่จำนวนผู้ตอบประเด็นตาม หลักภราดรภาพ

ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	
	ความถี่	รูปหรือคน
1. การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์		
ซึ่งกันและกัน	๔	๒,๓,๔,๕
2. วิถีชีวิตตามหลักภราดรภาพ	๕	๑,๒,๔,๖,๘
3. ความรู้ความสามารถขอประชาชน	๕	๑,๒,๖,๕,๗

^{๒๘} สัมภาษณ์ นางสุมาลี มุลปลา, ข้าราชการครูชำนาญการพิเศษ ประชาชนชุมชนหมู่ที่ ๗ ตำบลท่าคันโท, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๙} สัมภาษณ์ นายดวงใจ สารบุญ, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ ตำบลนาตาล, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

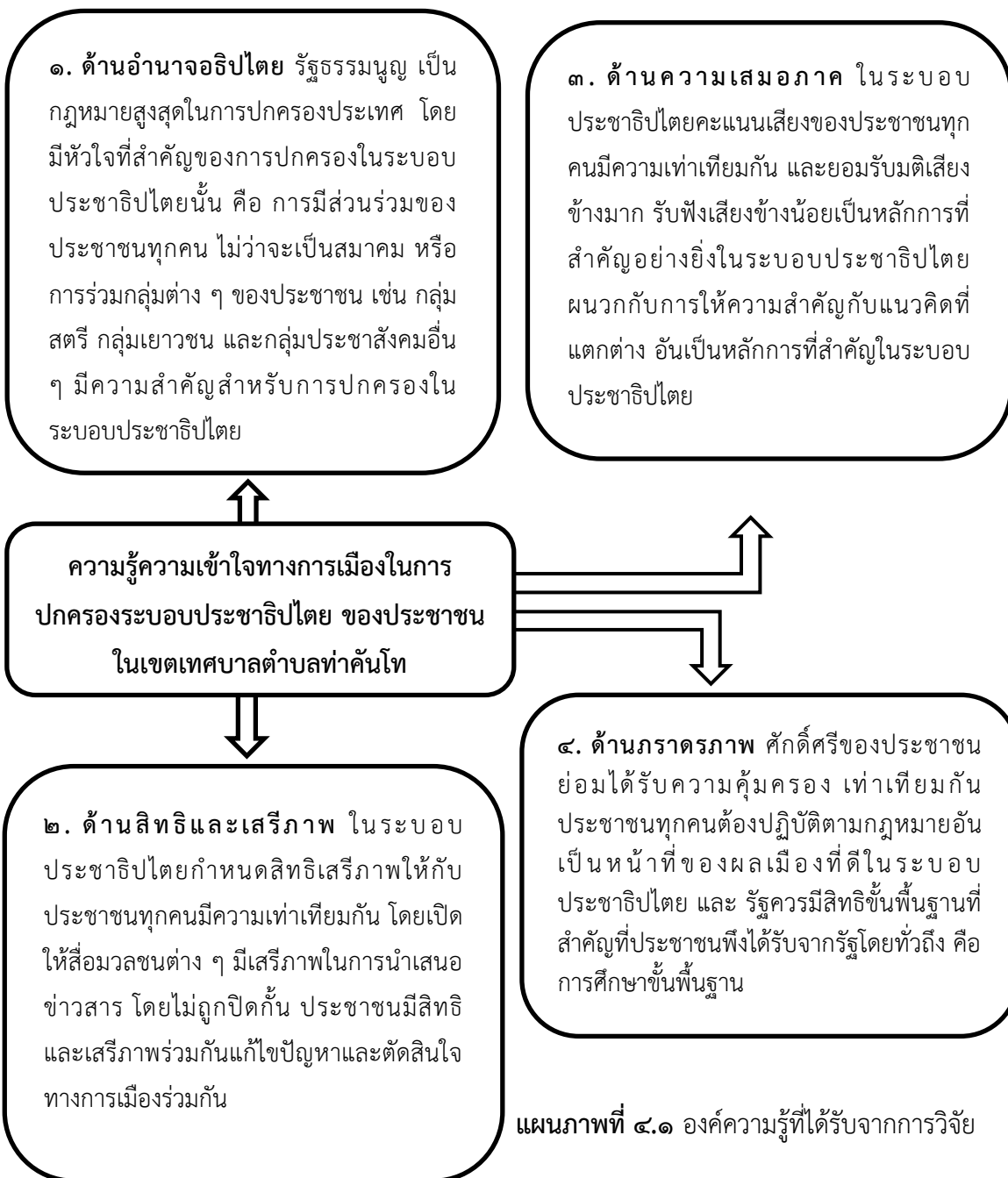
^{๓๐} สัมภาษณ์ นายบุญมี วงษ์พล, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ ตำบลท่าคันโท, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๑} สัมภาษณ์ นายพงษ์พันธ์ แก้วศิลา, ประธานกลุ่มเยาวชน จิตอาสารักบ้านเกิด ประชาชนชุมชนหมู่ที่ ๙ ตำบลท่าคันโท, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๔.๗ องค์ความรู้

องค์ความรู้ในการวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” ซึ่งได้ทำการศึกษาจากเอกสาร ตำรา ผลงานทางวิชาการต่างๆ และลงพื้นที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยสรุปความรู้ที่ได้ดังนี้

๔.๗.๑ องค์ความรู้ที่รับจากการวิจัย ดังนี้

จากแผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ในการวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” ซึ่งได้ทำการศึกษาจากเอกสาร ตำรา ผลงานทางวิชาการต่าง ๆ และลงพื้นที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยสรุปความที่รู้ได้ ดังนี้

๑. ด้านอำนาจอธิปไตย รัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ โดยมีหัวใจที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นสมาคม หรือการรวมกลุ่มต่าง ๆ ของประชาชน เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน และกลุ่มประชาสังคมอื่น ๆ มีความสำคัญสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การตัดสินใจในการบริหารประเทศตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะไม่ใช่ของคนใดคนหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นอำนาจของทุกคนในประเทศโดยประชาชนใช้อำนาจผ่านกระบวนการทางการเมืองการเลือกตั้งในส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นการสรรหาผู้แทนเข้ามาจัดการอำนาจของตนเอง ทำหน้าที่ของตนโดยเฉพาะ เข้ามาใช้อำนาจหรือเป็นกระบอกเสียงของตัวประชาชน

๒. ด้านสิทธิและเสรีภาพ ในระบอบประชาธิปไตยกำหนดสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน โดยเปิดให้สื่อมวลชนต่าง ๆ มีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสาร โดยไม่ถูกปิดกั้น ประชาชนมีสิทธิ และเสรีภาพร่วมกันแก้ไขปัญหาและตัดสินใจทางการเมืองร่วมกัน สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นความคิด หรือการที่ประชาชนแสดงออกในทางการเมือง อาทิเช่น การออกไปพิทักษ์สิทธิของตนเองในการเลือกตั้งในรูปแบบต่าง ๆ โดยไม่กระทบสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น ตามหลักการของระบอบประชาธิปไตย และรัฐธรรมนูญที่ได้บัญญัติไว้

๓. ด้านความเสมอภาค ในระบอบประชาธิปไตยคะแนนเสียงของประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน และยอมรับมติเสียงข้างมาก รับฟังเสียงข้างน้อยเป็นหลักการที่สำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย ผนวกกับการให้ความสำคัญกับแนวคิดที่แตกต่าง อันเป็นหลักการที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพที่จะเข้ารับบริการจากภาครัฐได้อย่างเท่าเทียมกันในด้านต่าง ๆ ความเสมอภาคนี้ประชาชนเปรียบเสมือนเป็นเรื่องสิทธิและเสรีภาพของตัวเองที่จะต้องรักษาและปฏิบัติ เช่น ความเสมอภาคในการที่จะนับถือศาสนา การศึกษา การรับรู้ข่าวสาร การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการได้รับความคุ้มครองตามหลักของกฎหมายอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

๔. ด้านภราดรภาพ ศักดิ์ศรีของประชาชน ย่อมได้รับความคุ้มครอง เท่าเทียมกัน ประชาชนทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎหมายอันเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย และรัฐควรมีสื่อที่ขึ้นพื้นฐานที่สำคัญที่ประชาชนพึงได้รับจากรัฐโดยทั่วถึง คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในหลักภราดรภาพ เป็นรากฐานที่ของประชาชนที่มนุษย์สามารถใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจด้วยความรู้ความสามารถ โดยปราศจากการชักจูงจากผู้อื่น และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชนโดย

ประชาชนได้ตระหนักถึงสิ่งนี้เป็นสำคัญด้วยสิทธิ์ด้วยเสียงของประชาชนเอง ประชาชนในสังคมเกิดมีความสงบสามัคคีไม่มีการแบ่งแยกไม่เอาเปรียบผู้อื่นมีความรักปรารถนาดี มีความเมตตาต่อกัน

๔.๗.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์จากงานวิจัย ในการวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ความรู้ได้ ดังนี้

๑. ด้านอำนาจอธิปไตย อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน โดยอำนาจในรัฐตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะไม่ใช่เป็นของคนใดคนหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นอำนาจของทุกคนในประเทศ โดยประชาชนทุกคนในประเทศมีอำนาจอยู่ในตนเองอยู่แล้วจะใช้อำนาจผ่านกระบวนการทางการเมืองต่างๆ การเลือกตั้ง เป็นต้น เพื่อเป็นการสรรหาผู้แทนเข้ามาจัดการอำนาจของตนเอง ให้ทำหน้าที่เข้ามาใช้อำนาจเป็นกระบอกเสียงเป็นตัวแทนของประชาชน ที่จะยังประโยชน์สูงสุดให้กับสังคมโดยรวม

๒. ด้านสิทธิและเสรีภาพ ประชาชนไม่ว่าจะเป็นการคิด หรือการที่ประชาชนแสดงออกในทางการเมือง อาทิเช่น การออกไปพิทักษ์สิทธิของตนเองในการเลือกตั้งในรูปแบบต่าง ๆ การเข้าร่วมการประชุมเรียกร้อง หรือการการเข้ารับการปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งสิทธิเสรีภาพเหล่านี้จะต้องคำนึงถึงการเข้าไปกระทบสิทธิส่วนบุคคลของคนอื่น ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น และปฏิบัติหน้าที่ของตนภายใต้ข้อบังคับของกฎหมาย และตามหลักการของระบอบประชาธิปไตย และรัฐธรรมนูญได้ให้ไว้ จะเป็นการเคารพสิทธิหน้าที่ เสรีภาพในการกระทำของผู้อื่น และตนเอง

๓. ด้านความเสมอภาค การมีสิทธิที่จะได้รับการบริการจากภาครัฐได้อย่างเท่าเทียมกัน และรัฐคอยให้บริการแก่ประชาชนในเรื่องของการช่วยเหลือ หรือในด้านต่าง ๆ ที่ประชาชนเดือดร้อนช่วยให้การเข้าถึงการบริการสาธารณะและสวัสดิการสังคม จากภาครัฐ ความเสมอภาคนี้ประชาชนเปรียบเสมือนเป็นเรื่องสิทธิและเสรีภาพของตัวเองที่จะต้องรักษาและปฏิบัติ เช่น ความเสมอภาคในการที่จะนับถือศาสนา การศึกษา การรับรู้ข่าวสาร การมีส่วนร่วมทางการเมือง ระบบความยุติธรรม และการได้รับความคุ้มครองตามหลักของกฎหมายอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

๔. ด้านภราดรภาพ เป็นรากฐานที่สำคัญของประชาชนที่จะสามารถใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจด้วยความรู้ความสามารถ กำหนดวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และหลักการดำเนินชีวิตของตนเอง โดยปราศจากการชักจูงจากผู้อื่น และด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชนโดยประชาชนได้ตระหนักถึงสิ่งนี้เป็นสำคัญด้วยสิทธิด้วยเสียงของประชาชนเอง มีความรักความปรารถนาดีช่วยกันพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้า ช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก นำมาสู่ความเจริญได้ เมื่อประชาชนในสังคมเกิดความสงบสามัคคีไม่มีการแบ่งแยกไม่เอาเปรียบผู้อื่นมีความรักปรารถนาดี มีความเมตตาต่อกัน จะสามารถทำให้ประชาชนชนดำเนินการชีวิตได้ตามเจตนารมณ์ของหลักการของประชาธิปไตย

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ

๑. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

๒. เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๓. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

โดยดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ๒ แบบ ดังนี้

๑. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๓๗๙ คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์สถิติแบบสำเร็จรูป

๒. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่รวบรวมข้อมูลโดยใช้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๘ คน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยมีประเด็นจากผลวิเคราะห์ข้อมูลที่จะนำมาสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” สรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑ จากข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๓๗๙ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๒๒๙ คน โดยมีอายุระหว่าง ๓๑- ๔๐ ปี จำนวน ๑๒๐ คน มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน ๒๒๐ คน และมีอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป จำนวน ๑๐๗ คน

๕.๑.๒ ระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชน

ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีความคิดเห็นในด้านความเสมอภาค ลำดับต่อมา คือ ด้านอำนาจอธิปไตย ด้านภราดรภาพ และด้านสิทธิและเสรีภาพ ตามลำดับ ดังนี้

๑. ด้านอำนาจอธิปไตย ตามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ว่าท่านคิดว่ารัฐธรรมนูญ คือ กฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ รองลงมา คือ ข้อที่ว่าท่านคิดว่าหัวใจที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคน และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าประชาชนมีอำนาจในการคัดค้านและถอดถอนผู้ปกครอง ผู้แทน ที่ตนเองเลือกมาตามกระบวนการเลือกตั้ง

๒. ด้านสิทธิและเสรีภาพ ตามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ว่าท่านคิดว่าในระบอบประชาธิปไตยกำหนดสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน รองลงมา คือ ข้อที่ว่าท่านคิดว่าสื่อมวลชนต่างๆ มีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารทางการเมือง โดยไม่ถูกปิด และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองโดยสงบ เป็นสิทธิของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

๓. ด้านความเสมอภาค ตามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ว่าท่านคิดว่าคะแนนเสียงของประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน รองลงมา คือ ข้อที่ว่าท่านคิดว่าಯอมรับมติเสียงข้างมาก และรับฟังเสียงข้างน้อยเป็นหลักการที่สำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิเข้ารับบริการจากรัฐอย่างเท่าเทียมกันทุกชนชั้น

๔. ด้านภราดรภาพ ตามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ว่าท่านคิดว่าศักดิ์ศรีของประชาชน ย่อมได้รับความคุ้มครอง เท่าเทียมกัน รองลงมา คือ ข้อที่ว่าท่านคิดว่าการปฏิบัติตามกฎหมายเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่ารัฐบาลที่มีการบริหารประเทศที่โปร่งใส ตรวจสอบได้อย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งสำคัญในระบอบประชาธิปไตย

๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบเพื่อการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ เพื่อนำไปสู่การทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ ดังนี้

๑. สมมติฐานการวิจัย ข้อที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๒. สมมติฐานการวิจัย ข้อที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน จึงยอมรับ สมมติฐานการวิจัย

๓. สมมติฐานการวิจัย ข้อที่ ๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน จึงยอมรับ สมมติฐานการวิจัย

๔. สมมติฐานการวิจัย ข้อที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพได้ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน จึงยอมรับ สมมติฐานการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๒.๑ จากผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความรู้และเข้าใจหลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย คือ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคเท่าเทียมกันทั้งชายและหญิง โดยการเลือกตัวแทนเข้าไปบริหารประเทศ โดยได้รับการยินยอมจากประชาชน และประชาชนสามารถเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของรัฐ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พิสิษฐ์ วงศ์รัตนศิลป์** ที่ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมือง

นนทบุรี จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่าผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ทุกๆ ด้านอยู่ในระดับมาก^๑ และ **คงฤทธิ์ กุลวงษ์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน^๒

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

๑. ด้านอำนาจอธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในด้านอำนาจอธิปไตย ซึ่งเป็นหัวใจที่สำคัญของการปกครองประเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **บุหงา ทาระพันธ์** ได้วิจัยเรื่อง “ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนโยธินวิทยา อําเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปีการศึกษา ๒๕๕๐” พบว่า ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนช่วงชั้นปีที่ ๔ คือนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ มีความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีการร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับมาก^๓ และ **สุภาพร วัฒนารณเกียรติ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติการปกครองระบอบประชาธิปไตยประชาชนตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน^๔

^๑ พิสิษฐ์ วงศ์รัตน์ศิลป์, “ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี”, รายงานการวิจัย, วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑, (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๐).

^๒ คงฤทธิ์ กุลวงษ์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม”, รายงานการวิจัย, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓, (กันยายน – ธันวาคม, ๒๕๖๑), หน้า ๑๐๙.

^๓ บุหงา ทาระพันธ์, “ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนโยธินวิทยา อําเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปีการศึกษา ๒๕๔๙”, สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

^๔ สุภาพร วัฒนารณเกียรติ, “ทัศนคติของประชาชนตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

๒. ด้านสิทธิและเสรีภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้านในระบอบประชาธิปไตยตามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านสิทธิและเสรีภาพ โดยในระบอบประชาธิปไตยได้กำหนดสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน สื่อมวลชนต่างๆ มีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสาร โดยไม่ถูกปิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหานรงค์ศักดิ์ วิชิรัมย์** ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี” พบว่า ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านหลักสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล อยู่ในระดับมาก^๕ และ**พระมหาเศกฐวุฒิ จารุณโม (ปญญศักดิ์)** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้ง ๔ ด้าน^๖

๓. ด้านความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้านในระบอบประชาธิปไตย ตามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านความเสมอภาค โดยประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน มีการยอมรับมติเสียงข้างมาก และรับฟังเสียงข้างน้อยเป็นหลักการที่สำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระกิตติ ทิพย์โส (เล่าผิวพันธ์)** ได้วิจัยเรื่อง “ความเข้าใจที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีความเข้าใจต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน มากที่สุด คือ ความเสมอภาค อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านสิทธิและเสรีภาพ อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุด คือ

^๕ พระมหานรงค์ศักดิ์ วิชิรัมย์, “การพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี”, รายงานการวิจัย, JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE, Vol.9 No.2, (July – December 2015), หน้า ๕๐-๕๑.

^๖ พระมหาเศกฐวุฒิ จารุณโม (ปญญศักดิ์), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

รูปแบบการปกครองรัฐประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก” และ**พระบุญแรง อุดตรฤชิต** ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามทัศนคติของพระสงฆ์ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัย พบว่า พระสงฆ์ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน^๙

๔. ด้านภราดรภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ในระบอบประชาธิปไตย ตามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านภราดรภาพ โดยประชาชนทุกคนในประเทศมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในตัวเอง ย่อมได้รับความคุ้มครอง เท่าเทียมกัน และการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างยุติธรรม เป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุภาพร วัฒนารณเกียรติ** ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนตำบลท่าข้าม อำเภอสามปราณ จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก^๙ เช่นกัน และ **พรภิรมณ์ ศรีทองคำ** ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง^{๑๐}

^๙ พระกิตติ ทิพย์โส (เล่าผิวพันธ์), “ความเข้าใจที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในเขตอำเภอมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี”, **วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

^๙ พระบุญแรง อุดตรฤชิต (เสา), “การปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามทัศนคติของพระสงฆ์ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

^๙ สุภาพร วัฒนารณเกียรติ, “ทัศนคติของประชาชนตำบลท่าข้าม อำเภอสามปราณ จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

^{๑๐} พรภิรมณ์ ศรีทองคำ, “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี”, **รายงานการวิจัย, วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒, (กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๕๘), หน้า ๓๓.

๕.๒.๒ จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

จากผลการทดสอบสมมติฐาน สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

ประชาชนที่เพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีเพศต่างกันไม่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระขรรค์ชัย สุธุฑโฒ (เจริญศิลป์) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์” พบว่า ประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ มีทัศนคติต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้ง ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกัน^{๑๑}

ประชาชนที่อายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีอายุต่างกันมีผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนขึ้นอยู่กับอายุของประชาชนในการแสวงหาความรู้ความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร วัฒนธนเกียรติ ที่ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติการปกครองระบอบประชาธิปไตยประชาชนตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกัน^{๑๒}

ประชาชนที่การศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีการศึกษาต่างกันมีผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสำราญ นนทพุทธิ (ทะสุนย์) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ

^{๑๑} พระขรรค์ชัย สุธุฑโฒ (เจริญศิลป์), “การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามทัศนคติของประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (คณะสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙).

^{๑๒} สุภาพร วัฒนธนเกียรติ, “ทัศนคติของประชาชนตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (คณะสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

จังหวัดกาฬสินธุ์” พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมแตกต่างกัน^{๑๓}

ประชาชนที่อาชีพต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีอาชีพต่างกันมีผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องด้วยความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนขึ้นอยู่กับอาชีพของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติเดช สุวรรณมณี ที่ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม” พบว่า ประชาชนอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๑๔}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) รัฐบาลควรมีนโยบายปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย ให้ประชาชนได้ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย

๒) รัฐควรมีนโยบายที่สามารถเข้าถึงประชาชนเพื่อเป็นการแสดงความต้องการของประชาชน มีสถานที่ในการแสดงออกทางการเมืองซึ่ง เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

๓) รัฐควรมีแนวทางในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้เข้มแข็งในชุมชน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) จัดกิจกรรมในชุมชนเพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้วยการจัดกิจกรรมให้ประชาชนได้มีการเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่จะทำประชาชนได้ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย

๒) จัดสร้างศูนย์ประสานงานให้ประชาชนได้แสดงออกทางการเมืองซึ่ง เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

^{๑๓} พระมหาสำราญ นนทพุทธิ (ทะสุนย์), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙).

^{๑๔} ชูติเดช สุวรรณมณี, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (คณะสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

๓) ตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน และให้ประชาชนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในสังคมไทย

๒. ควรศึกษาปัจจัยการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนในการแสดงออกและถอดถอนผู้นำทางการเมือง

๓. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย กรณีการร่วมชุมนุมทางการเมืองในสังคมไทย

๔. ควรศึกษาบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมการบริหารราชการของรัฐ

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย:

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

_____. อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

กมล สุภาพนิช. ระบบการเมืองเปรียบเทียบ. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๒

กรมล ท่องธรรมชาติ. หลักประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๑๕

จรรยา สุภาพ. หลักรัฐศาสตร์. ฉบับปรับปรุงแก้ไขใหม่ ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๒๒.

จิระโชค วีระชัย และคณะ. รัฐศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๐.

ฉอาน วุฒิกรมรรักษ์. หลักการรายงานข่าว. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๓.

ชะวักชัย ภาคินธุ์. สิทธิมนุษยชนกับหลักการแห่งพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็มไทรดดิ้ง, ๒๕๔๖.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์ กับการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ, ๒๕๕๑.

ชุตีระ ระบอบ และคณะ. ระเบียบวิธีวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒.

ดำรง ลัทธิพิพัฒน์. เทคโนโลยีแนวพัฒนาชาติ สร้างอำนาจรัฐให้เข้มแข็ง ร่ำรวย ทนโลก. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๒.

ทินพันธ์ นาคะตะ. ประชาธิปไตย ความหมายปัจจัยเอื้ออำนวยและการสร้างจิตใจ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๗.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. สื่อมวลชนกับการพัฒนาทางการเมืองไทย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

บรรเจิด สิงคะเนติ. หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่

๕. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๕๘.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ ๗.

กรุงเทพมหานคร: ศรีอนันต์การพิมพ์, ๒๕๕๓.

บุญธรรม พุนทรัพย์. ศีลธรรมกับสิทธิมนุษยชนในพุทธปรัชญาเถรวาท. กรุงเทพมหานคร:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓.

บุญมี แท่นแก้ว. พุทธปรัชญาเถรวาท. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮาส์, ๒๕๔๕.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร:

ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐.

ปรีชา เรืองจันทร์. การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม Politics, Economy and Society. พิมพ์ครั้งที่ ๒.

พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๖๐.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด.

กรุงเทพมหานคร: วัดราชโอรสาราม, ๒๕๔๘.

พระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ญาณสิทธิ ป.ธ.๙). เพชรในดวงใจ. พิมพ์ครั้งที่ ๘. นนทบุรี:

สำนักพิมพ์สัมปชัญญะ, ๒๕๕๔.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). กระบวนการเรียนเพื่อพัฒนาคนสู่ประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ ๓.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๓.

_____. การสร้างสรรค์ประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๓๘.

_____. พุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

_____. มองสันติภาพโลกผ่านภูมิหลังอารยธรรมโลกาภิวัตน์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๒.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. พิมพ์ครั้งที่ ๔๕.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผลิธรรม, ๒๕๕๙.

ลิขิต ธีรเวคิน. ประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาระบบ

การพิมพ์, ๒๕๔๖.

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. คำสอนว่าด้วยรัฐและหลักกฎหมายมหาชน. พิมพ์ครั้งที่ ๒ (แก้ไข เพิ่มเติม).

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๕๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

วรทิพย์ มีมาก. **หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข**.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง, ๒๕๔๗.

วันดี ทองงอก. **การรายงานข่าวสำหรับสื่อมวลชน**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓.

วิชัย สังข์ประไพ. **กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕.

วิชญ์ เครื่องาม. **กฎหมายรัฐธรรมนูญ**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์,

๒๕๓๐.

วิสุทธิ โพธิ์แทน. **แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๔.

สมศักดิ์ เกียวกิ่งแก้ว. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มินตราการพิมพ์,

๒๕๒๖.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์, ๒๕๓๓.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. **สังคมวิทยาการเมือง: หลักการและการประยุกต์**. กรุงเทพมหานคร:

เจ้าพระยาการพิมพ์, ๒๕๕๗.

สุขุม นวลสกุล. **การเมืองและการปกครองไทย**. กรุงเทพมหานคร: หจก.ป.สัมพันธ์พาณิชย์, ๒๕๕๒.

สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์. **ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับประศาสนศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๔๖.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. **คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรง

พิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

สุนันท์ ศลโกสม. **การประเมินการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและ

จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๔.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. **การโฆษณาหาเสียงกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง**. กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓.

หยุด แสงอุทัย. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายประกาย,

๒๕๓๕.

อนันต์ สมุทวณิช. **ลัทธิการเมือง**. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๗.

อมร รักษาสัตย์. **ประชาธิปไตย อุดมการณ์ หลักการ และแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ**.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

_____. **การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน**. กรุงเทพมหานคร:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์:

- ชุตติเดช สุวรรณมณี. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.
- บุหงา ทาระพันธ์. “ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนโยธินวิทยา อําเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปีการศึกษา ๒๕๕๙”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรการปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- พระกิตติ ทิพย์โส (เล่าผิวพันธ์). “ความเข้าใจที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรการปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- พระขรรค์ชัย สุจุฑาโหม (เจริญศิลป์). “การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามทัศนคติของประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.
- พระบุญแรง อุดตรฤทธิ (เสา). “การปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามทัศนคติของพระสงฆ์อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.
- พระมหาเศกฐวุฒิ จารุธมโม (บุญญศักดิ์). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.
- พระมหาสำราญ นนทพุทธิ (ทะสุนย์). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.
- วัลลภ วิบูลย์กุล. “การรับรู้และพฤติกรรมทางการเมืองของคณะสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ศิพล รื่นใจชน. “ความรู้ ความเข้าใจในสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์
ศึกษากรณีประชาชนหมู่ ๑ ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี”. **วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙.

สุภาพร วัฒนธนเกียรติ. “ทัศนคติของประชาชนตำบลท่าข้าม อำเภอสามปราณ จังหวัดนครปฐม
ที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**.
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหา มกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

อณพลิชฐ ไชยเชษฐ. “การรับสารสนเทศด้านการเมืองของประชาชนชุมชนหนองใหญ่ในเขต
เทศบาลนครขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๓.

(๓) รายงานวิจัย:

คงฤทธิ์ กุลวงษ์. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ
อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม”. **รายงานการวิจัย**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓. (กันยายน – ธันวาคม ๒๕๖๑).

พรภิรมณ์ ศรีทองคำ. “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้าง
อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี”. **รายงานการวิจัย**. วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒. (กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๕๘).

พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิชิรัมย์. “การพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครอง
ของไทยในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี”. **รายงานการวิจัย**. JOURNAL
OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE. Vol.9 No.2. (July–December 2015).

พิสิษฐ์ วงศ์รัตน์ศิลป์. “ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอ
เมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี”. **รายงานการวิจัย**. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์. ปีที่
๗ ฉบับที่ ๑. (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๐).

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการ
ปกครองระบอบประชาธิปไตยศึกษาเปรียบเทียบเขตเมืองกับเขตชนบท. **รายการงานวิจัย**.
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. ๒๕๕๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๔) บทความ:

ธนภณ สมหวัง. ๖๘ ปี พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) พินิจธรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย.

มติชนรายวัน. วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๐. กรุงเทพมหานคร: มติชน.

บุญเรือง บุรณภักดิ์. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย". รายงานการ

วิจัย. วารสารรัฐสภาสาร. ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๑๐. (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๕๒): ๕๕

ประภัสสร ทองยินดี. ประชาธิปไตย: แนวคิดและหลักการเบื้องต้น. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย

อีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. ปีที่ ๕. ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๘): ๒๑.

(๕) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ และเอกสารอื่น ๆ:

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. **หลักรัฐศาสตร์**. ภาควิชาสิทธิราชบัณฑิตยสถานสำนัก ธรรมศาสตร์ และการเมือง

ภาควิชารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

(มปป.). (อัดสำเนา).

เตือนใจ เกตุษา. เอกสารการสอนชุดวิชา การวัดและประเมินผลกลุ่มวิชาเฉพาะ หน่วยที่ ๑-๗

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: น้ำกั้งการพิมพ์, ๒๕๕๒.

(อัดสำเนา).

อุทุมพร จามรมาน. เอกสารการสอนชุดวิชา การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หน่วยที่ ๑-๗. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร: อรุณ

การพิมพ์, ๒๕๕๒. (อัดสำเนา).

(๖) เอกสารไม่ปรากฏผู้แต่ง:

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐. **ราชกิจจานุเบกษา** ๑๓๔ ๖ เมษายน

๒๕๖๐.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ

ทบวงมหาวิทยาลัย. **ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน**. กรุงเทพมหานคร:

เอส. อาร์. พรินตติ้ง, ๒๕๔๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร:
บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด, ๒๕๔๖.

_____. พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์,
๒๕๔๔.

_____. พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาอังกฤษ-ไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร:
ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๐.

ศูนย์ศึกษาประชาธิปไตย. ประชาธิปไตยจะก้าวไกล หากคนไทยมีส่วนร่วม. สำนักวิจัยและวิชาการ
สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ๒๕๖๒.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย,
๒๕๕๗.

(๗) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://pornpen-pen.blogspot.com/2010/11/blog-post.html> [๘ กันยายน ๒๕๖๒].

เทศบาลตำบลท่าคันโท. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://thakhantho.go.th/public/> [๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒].

ระบบสถิติทางการเมืองการปกครอง. รายงานสถิติจำนวนประชากร และบ้าน ประจำปี พ.ศ.
๒๕๖๑. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/>
[๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒].

วิทยากร เชียงกูล. หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.Witayakorndub.wordpress.com/2007/06/democratic> [๘ เมษายน ๒๕๖๒].

บรรณานุกรม (ต่อ)

๒. ภาษาอังกฤษ:

Austin Ranney. **The governing of men**. New York: Holt. Rinehart and Winston. 1962.

Buddhadasa P. Kirthisinghe. **Buddhist Concept Old and New**. Delhi: Sri Satguru Publications,, 1983.

Jame D. Barber. **Citizen Politics: An Introduction to Political Behavior**. Chicago: Markham Publishing, 1965.

Lyaman Towwr Sargen. **Contemporary Polilical ideologies: A Comparative analysis**. New York: The Dorsey Press, 1984.

Michael Walzer. **Politics and Passion: toward a More Egalitarian Liberalism**. New Haven: Yale University Press, 2004.

Seymour Martin Lipset. “Son=me Social Requisites of Democracy”. in Roy Macridis and Bernard Brown. Eds. **Comparative Politics: Notes & Headings**. 4th edition. Illinois: The Dorsey Press, 1972.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๐๓๓

วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ศ.ดร.จันทน์ อติวัฒนสิทธิ์

เนื่องด้วย พระชัยวัฒน์ ฉายา อริณฺขณฺโณ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวិจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ย. ๒๒๖๖ / ๒๕๖๒
ตรวจ แก้ไข ใน ร. ๒๒๖๖
๒๕๖๒
๒๕๖๒
๒๕๖๒
(๕๓๑ ๖๒)

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระชัยวัฒน์ อริณฺขณฺโณ

โทร. ๐๘๖-๐๑๖๔๖๓๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕/๒/ว ๐๓๓

วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน รศ.ดร.ประณต นันทิยะกุล

เนื่องด้วย พระชัยวัฒน์ ฉายา อริณชยธรรมา โณ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวិจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ในห ๖๐๓
๑๖๕/๒
๑๓๑.๖๒

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระชัยวัฒน์ อริณชยธรรมา

โทร. ๐๘๖-๐๑๖๔๖๗๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๖๐๓๓

วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช

เนื่องด้วย พระชัยวัฒน์ ฉายา อริณฺขณฺโณ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุมัติครุภัณฑ์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระชัยวัฒน์ อริณฺขณฺโณ

โทร. ๐๘๖-๐๑๖๔๖๗๔

ดร.สุรพล สุธะพรหม
๑๐ ต.ค. ๖๒

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๓๓

วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุมัติโครงการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสำเนา

เรียน ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

เนื่องด้วย พระชัยวัฒน์ ฉายา อริยุชฌาณานิ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสำเนาในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสำเนา ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

อ.ดร.เต็มศักดิ์
๑๐.๑๐.๒๕๖๒

ผู้ประสานงาน : พระชัยวัฒน์ อริยุชฌาณานิ

โทร. ๐๘๖-๐๑๖๔๖๗๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๑ ๐๓๓

วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุ

เนื่องด้วย พระชัยวัฒน์ ฉายา อริยชยาโณ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

อ.ดร.น. ปรินดาณดิพนธ์
7 พ.ค. 62

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระชัยวัฒน์ อริยชยาโณ

โทร. ๐๘๖-๐๑๖๔๖๗๔

ภาคผนวก ข

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย

**แบบบันทึกผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย
เรื่อง ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์**

ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือ ประกอบด้วย

๑. ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. รศ. ดร.ประณต นันทียกุล	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. รศ. ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. ผศ. ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. ดร.กาญจนา คำจตุ	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำชี้แจง

๑. ระดับการพิจารณา มี ๓ ระดับ ดังนี้
 - +๑ หมายถึง ข้อความครอบคลุมตรงตามเนื้อหาที่จะศึกษา และสามารถนำไปใช้ได้
 - ๐ หมายถึง ข้อความยังไม่ครอบคลุม และยังไม่ตรงตามเนื้อหาที่จะศึกษาต้องทำการแก้ไข
 - ๑ หมายถึง ข้อความไม่ครอบคลุม และตรงตามเนื้อหาที่จะศึกษา และไม่สามารถนำไปใช้ได้
๒. ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบเครื่องมือและให้ระดับการพิจารณาในประเด็นตามแบบทดสอบ และแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

ผลการหาคำดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC)

แบบสอบถาม

เรื่อง ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้วิจัย พระชัยวัฒน์ อริยชัยนาโณ (เสนาชุม)

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตรวจแล้ว
(ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต)
๑๖ ต.ค. ๖๒

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ

☐ ๑) ชาย

☐ ๒) หญิง

๒. อายุ

☐ ๑) ๑๘ - ๓๐ ปี

☐ ๓) ๓๑ - ๔๐ ปี

☐ ๒) ๔๑ - ๕๐ ปี

☐ ๔) ๕๑ ปีขึ้นไป

๓. การศึกษา

☐ ๑) ประถมศึกษา

☐ ๒) มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

☐ ๓) ปริญญาตรี

☐ ๔) สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อาชีพ

☐ ๑) รับราชการ/พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ

☐ ๒) เกษตรกรรม

☐ ๓) ค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว

☐ ๔) รับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป

☐ ๕) อื่นๆ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อ	การปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปลผล
๑. ด้านอำนาจอธิปไตยของปวงชน									
๑	อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน เป็นหลักการที่สำคัญของระบอบ ประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	การบริหารอำนาจในทางการเมือง ของประเทศต้องได้รับการยินยอม จากประชาชน	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๓	การเลือกผู้แทนในสังคม ประชาธิปไตยประชาชนจะต้องไป ใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างอิสระเสรี	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๔	รัฐธรรมนูญในระบอบ ประชาธิปไตย ย่อมให้อำนาจกับ ประชาชนในการตัดสินใจ ต้องการของประชาชน	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๕	การกระทำเกี่ยวกับกฎหมาย นโยบาย และโครงการต่าง ๆ ของ รัฐ จำเป็นต้องได้รับเสียงข้างมาก ของประชาชน	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๒. ด้านสิทธิและเสรีภาพ									
๖	ทุกคนย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเท่า เทียมกันทั้งชาย และหญิง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	ประชาชนย่อมมีสิทธิเสรีภาพใน การแสดงออกทางการเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๘	การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็น หน้าที่ของความเป็นพลเมืองใน ประเทศ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๙	หลักการสำคัญในระบอบ ประชาธิปไตย ต้องปฏิบัติตามมติ ของเสียงส่วนใหญ่	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

(ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณิด)

ข้อ	การปกครองในระบอบประชาธิปไตย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปลผล
๑๐	ประชาชนมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ ตราบเท่าที่ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน เสียหาย หรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓. ด้านความเสมอภาค									
๑๑	หลักประชาธิปไตยต้องคำนึงถึงประชาชนเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๒	ในระบอบประชาธิปไตยประชาชนย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเหมือนกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๓	ประชาชนทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างเท่าเทียมกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๔	นโยบายของรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๕	ประชาชนทุกคนในรัฐมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ทางกฎหมายและความยุติธรรม	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๔. ด้านภราดรภาพ									
๑๖	การเคารพซึ่งกันและกัน ถือเป็นแนวทางของระบอบประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๗	ประชาชนทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และมีสิทธิจะเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตภายใต้กรอบของกฎหมาย	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๘	ประชาชนควรใช้หลักการและเหตุผลในการแก้ไขปัญหา	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๙	ในกระบวนการยุติธรรมต้องกระทำอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๐	การปกครองระบอบประชาธิปไตยสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดีที่สุด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

(ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต)

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อ	การปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปลผล
๑. ด้านอำนาจอธิปไตยของปวงชน									
๑	ท่านคิดว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคน เป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	ท่านคิดว่า สมาคม หรือการรวมกลุ่มต่างๆ ของประชาชนมีความสำคัญสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	ท่านคิดว่า การรวมกลุ่ม หรือชุมนุม ของ ประชาชนเป็นแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	ท่านคิดว่าประชาชนมีอำนาจในการคัดค้าน และถอดถอน ผู้แทนที่ตนเองเลือกมาตามกระบวนการเลือกตั้งได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒. ด้านสิทธิและเสรีภาพ									
๖	ท่านคิดว่าในระบอบประชาธิปไตยได้กำหนดสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	ท่านคิดว่าสื่อมวลชนต่างๆ ควรมีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารโดยไม่ถูกปิดกั้น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๘	ท่านคิดว่า ประชาชนควรมีสิทธิและเสรีภาพร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจทางการเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

(ผศ.ดร.ยุพธนา ปราณิต)

ข้อ	การปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปลผล
๙	ท่านคิดว่ารัฐควรให้ความสะดวก ให้แก่ประชาชน ได้มีส่วนร่วม ทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ ได้ อย่างเท่าเทียม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๐	ท่านคิดว่าการเข้าร่วมชุมนุมทาง การเมือง เป็นสิทธิของประชาชน ตามระบอบประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓. ด้านความเสมอภาค									
๑๑	ท่านคิดว่าการยอมรับความเสี่ยงข้าง มาก และรับฟังเสียงข้างน้อยเป็น หลักการที่สำคัญอย่างยิ่งในระบอบ ประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๒	ท่านคิดว่าการให้ความสำคัญกับ แนวคิดที่แตกต่าง เป็นหลักการ สำคัญในระบอบประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๓	ท่านคิดว่าประชาชนควรมีโอกาสที่ เท่าเทียมกันในการลงคะแนนเสียง เลือกตั้งในระดับต่าง ๆ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๔	ท่านคิดว่ารัฐควรให้ความเสมอ ภาคต่อประชาชน ทั้งทางกฎหมาย และการปฏิบัติ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๕	ท่านคิดว่าประชาชนทุกคนควรมี สิทธิเข้ารับการบริการจากรัฐอย่าง เท่าเทียมกันทุกชนชั้น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔. ด้านภราดรภาพ									
๑๖	ท่านคิดว่าคุณภาพของ ประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับการศึกษา ของประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๗	ท่านคิดว่าความรักความปรารถนา ดีต่อกัน เป็นสิ่งสำคัญในระบอบ ประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๘	ท่านคิดว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ของประชาชน ย่อมได้รับความ คุ้มครอง เท่าเทียมกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

(ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณิต)

ข้อ	การปกครองในระบอบประชาธิปไตย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปลผล
๑๙	ท่านคิดว่าการการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเป็นหนทางที่ดีในระบอบประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๐	ท่านคิดว่าประชาชนในระบอบประชาธิปไตยควรมีความสามัคคีกลมเกลียวกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์”

๑) ท่านคิดว่าปัญหา และแนวทางการพัฒนาการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีอะไรบ้าง

๑) หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน

.....

.....

๒) หลักสิทธิและเสรีภาพ

.....

.....

๓) หลักเสมอภาค

.....

.....

๔) หลักการตรวจภาพ

.....

.....

๙/ **ตรวจแล้ว**

(ผศ.ดร.ยุพธนา ปราณีต)

เจริญพรขอบคุณ สำหรับการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูล

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out)

ที่ ๒๘๐๐๔.๒/๐๙๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ขึ้น 5 ห่อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลสีไทร อำเภอรังษี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 – 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : eps@mcu.ac.th

๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลการวิจัยเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Try out)
เรียน นายกเทศมนตรีตำบลสูงเก่า อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

เนื่องจาก พระชัยวัฒน์ ฉายา อริยุชฌาณโรหิตสปรจจำตนิสิต ๒๕๑๒๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตร
 รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความริ้วความเข้าใจ
 ทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัด
 กาฬสินธุ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาแล้วว่าบุคลากรในสังกัดหน่วยงานของท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการได้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด ทั้งนี้ได้แนบตัวอย่างแบบสอบถามเพื่อประกอบการพิจารณาพร้อมแล้วนี้ ส่วนข้อมูลในการทำวิจัยตรงนี้จะ เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน นายทศพล นนทรี ตำแหน่ง...

- ด้วย น. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

[illegible]

จุดสุกการวิจัยเมื่อ ๓๐๐๐๐๐๐๐

๑๓๒

- ૧૧. ૩૯૫૨૦, ૧૦ પ્રિલ ૨૦૧૦

0.7927

b.w.v. 61a

ขอแสดงความนับถือ

Geo. Thomas

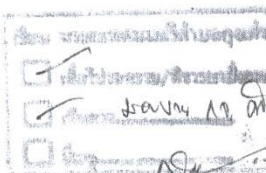
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระชัยวัฒน์ ฉายา อริณชยนาโณ
โทรศัพท์: ๐๘๖-๐๓๖๔๖๗๔

now

b De. 62

ภาคผนวก ง

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
พระชัยวัฒน์ อริยชัยนาโน

Case Processing Summary

	N	%
Cases Valid	๓๐	๑๐๐.๐
Excluded ^a	๐	.๐
Total	๓๐	๑๐๐.๐

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.๘๕๖	๔๐

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
๑๑	๑๐๒.๘๓๓๓	๑๓๓.๘๙๕	.๘๖๐	.๘๕๔
๑๒	๑๐๓.๐๓๓๓	๑๓๒.๔๔๗	.๘๔๐	.๘๕๒
๑๓	๑๐๒.๘๖๖๗	๑๓๕.๓๔๔	.๗๐๗	.๘๕๖
๑๔	๑๐๓.๐๐๐๐	๑๓๖.๖๙๐	.๘๑๔	.๘๕๘
๑๕	๑๐๓.๕๖๖๗	๑๔๑.๒๘๘	.๘๑๑	.๘๖๓
๑๖	๑๐๓.๑๐๐๐	๑๓๗.๖๑๐	.๗๖๓	.๘๕๙
๑๗	๑๐๓.๒๓๓๓	๑๓๕.๒๒๐	.๘๓๐	.๘๕๖
๑๘	๑๐๓.๐๐๐๐	๑๓๕.๓๗๙	.๘๕๓	.๘๕๖
๑๙	๑๐๓.๑๓๓๓	๑๓๗.๙๘๒	.๘๑๗	.๘๖๐
๑๑๐	๑๐๓.๑๐๐๐	๑๓๘.๐๙๓	.๘๒๐	.๘๖๐
๑๑๑	๑๐๓.๐๖๖๗	๑๓๗.๒๓๗	.๘๕๒	.๘๕๘
๑๑๒	๑๐๓.๒๐๐๐	๑๓๗.๐๖๒	.๗๑๙	.๘๕๙
๑๑๓	๑๐๓.๒๐๐๐	๑๓๘.๑๖๖	.๘๔๐	.๘๖๐
๑๑๔	๑๐๓.๒๖๖๗	๑๓๔.๖๑๖	.๘๐๐	.๘๖๐

ตรวจแล้ว

၁၈၆	၈၀၈.၂၀၀၀	၈၈၈.၆၂၈	.၆၆၆	.၆၆၆
၁၈၇	၈၀၈.၈၈၈၈	၈၈၈.၈၈၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၁၈၈	၈၀၈.၀၆၆၈	၈၈၈.၈၈၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၁၈၉	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၈၈၈	.၆၆၆	.၆၆၆
၁၉၀	၈၀၈.၈၈၈၈	၈၈၆.၈၈၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၁၉၁	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၁၉၂	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၁၉၃	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၁၉၄	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၁၉၅	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၁၉၆	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၁၉၇	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၁၉၈	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၁၉၉	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၂၀၀	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၂၀၁	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၂၀၂	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၂၀၃	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၂၀၄	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၂၀၅	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၂၀၆	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၂၀၇	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၂၀၈	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၂၀၉	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆
၂၁၀	၈၀၈.၈၆၆၈	၈၈၈.၆၆၆	.၆၆၆	.၆၆၆

အတည်ပြု

Scale Statistics Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Case
၈၀၈.၆၆၆	၈၈၈.၆၆၆	၈၈၈.၆၆၆	၈၈၈

Reliability

Cronbach's Alpha	N of Item
.၆၆၆	၆၆၆

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๙๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายกเทศมนตรีตำบลท่าคันโท อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชัยวัฒน์ ฉายา อริยุชฌาณโร รักษะจำตวันนิสิต ๒๑๐๑๒๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความรู้ความเข้าใจ
ทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัด
กาฬสินธุ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์
จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

๐๙/๑๑/๖๒
๑๕ พ.ย. ๖๒.

ผู้ประสานงาน: พระชัยวัฒน์ อริยุชฌาณโร
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๖-๐๑๖๔๖๗๔

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามงานวิจัยเรื่อง
ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการศึกษาในระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต เรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์” สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามมี ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา “ศึกษาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์”

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบการเมืองการปกครอง และมีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยแก่ประชาชนในชาติ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านช่วยตอบแบบสอบถามให้ตรงตามความเป็นจริง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(พระชัยวัฒน์ อริยชัยญาณ)

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง
ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงตามสภาพตรงตามความเป็นจริง
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ

☐ ๑) ชาย

☐ ๒) หญิง

๒. อายุ

☐ ๑) ๑๘ – ๓๐ ปี

☐ ๓) ๓๑ – ๔๐ ปี

☐ ๒) ๔๑ – ๕๐ ปี

☐ ๔) ๕๑ ปีขึ้นไป

๓. การศึกษา

☐ ๑) ประถมศึกษา

☐ ๒) มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

☐ ๓) ปริญญาตรี

☐ ๔) สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อาชีพ

☐ ๑) รับราชการ/พนักงานของรัฐ

☐ ๒) เกษตรกรรม

☐ ๓) ค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว

☐ ๔) รับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป

☐ ๕) อื่นๆ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ	การปกครองในระบอบประชาธิปไตย	คำตอบ	
		ใช่	ไม่ใช่
๑. ด้านอำนาจอธิปไตยของปวงชน			
๑	หลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย คือ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน		
๒	การบริหารอำนาจในทางการเมืองของประเทศต้องได้รับการยินยอมจากประชาชน		
๓	การเลือกผู้แทนในสังคมประชาธิปไตยประชาชนจะต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างอิสระเสรี		
๔	รัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตย ย่อมให้อำนาจกับประชาชนในการตัดสินใจความต้องการของประชาชน		
๕	การทำประชานิยมเกี่ยวกับกฎหมาย นโยบาย และโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล ไม่จำเป็นต้องได้รับเสียงข้างมาก		
๒. ด้านสิทธิและเสรีภาพ			
๖	ทุกคนย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกันทั้งชาย และหญิง		
๗	ประชาชนย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการคิด และการแสดงออกทางการเมือง		
๘	การออกไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เป็นสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลมากกว่าเป็นหน้าที่ของความเป็นพลเมืองในประเทศ		
๙	การปฏิบัติตามมติของเสียงส่วนใหญ่ เป็นหลักการที่สำคัญในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย		
๑๐	ประชาชนมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ที่ทราบเท่าที่ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหาย หรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น		
๒. ด้านความเสมอภาค			
๑๑	หลักประชาธิปไตยต้องคำนึงถึงประชาชนเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด		
๑๒	ในระบอบประชาธิปไตยประชาชนย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเสมอกัน		
๑๓	ประชาชนทุกคนมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้ และมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างเท่าเทียมกัน		

ข้อ	การปกครองในระบอบประชาธิปไตย	คำตอบ	
		ใช่	ไม่ใช่
๑๔	การออกนโยบายของรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน		
๑๕	ประชาชนทุกคนในรัฐมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน		
๔. ด้านภราดรภาพ (การเคารพซึ่งกันและกัน มีความรักและปรารถนาดีต่อกันเปรียบประดุจญาติพี่น้อง ไม่มีการแบ่งแยก)			
๑๖	ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครอง อุดมการณ์ทางการเมือง และวิถีชีวิต		
๑๗	ประชาชนไม่ว่าจะโง่เขลาหรืออ่อนการศึกษาแค่ไหนจะยังคงไว้ซึ่งความสามารถที่จะใช้เหตุผลเลือกทางเดินที่ถูกต้องให้แก่ตนเองและสังคมได้		
๑๘	การตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมือง และเปลี่ยนผู้นำทางการเมืองได้เป็นหน้าที่ของประชาชน		
๑๙	ในกระบวนการยุติธรรมต้องกระทำอย่างเท่าเทียมกัน		
๒๐	การปกครองระบอบประชาธิปไตย สามารถแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่สำคัญของประเทศ ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดีที่สุด		

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับ ๕ หมายถึง มีระดับความคิดเห็น มากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง มีระดับความคิดเห็น มาก

ระดับ ๓ หมายถึง มีระดับความคิดเห็น ปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง มีระดับความคิดเห็น น้อย

ระดับ ๑ หมายถึง มีระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด

ข้อ	การปกครองในระบอบประชาธิปไตย	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน						
๑	ท่านคิดว่ารัฐธรรมนูญ คือ กฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ					
๒	ท่านคิดว่าหัวใจที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคน					
๓	ท่านคิดว่า สมาคม หรือการร่วมกลุ่มต่าง ๆ ของประชาชน เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน และกลุ่มประชาสังคมอื่น ๆ มีความสำคัญสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย					

ข้อ	การปกครองในระบอบประชาธิปไตย	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๔	ท่านคิดว่า การร่วมกลุ่ม หรือชุมนุมของประชาชนเป็นแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย					
๕	ท่านคิดว่าประชาชนมีอำนาจในการคัดค้าน และถอดถอนผู้ปกครองผู้แทน ที่ตนเองเลือกมาตามกระบวนการเลือกตั้ง					
๒. ด้านสิทธิและเสรีภาพ						
๖	ท่านคิดว่าในระบอบประชาธิปไตยกำหนดสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน					
๗	ท่านคิดว่าสื่อมวลชนต่างๆ มีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารทางการเมือง โดยไม่ถูกปิดกั้น					
๘	ท่านคิดว่า ประชาชนมีสิทธิ และเสรีภาพร่วมกันแก้ไขปัญหาและตัดสินใจทางการเมืองร่วมกัน					
๙	ท่านคิดว่ารัฐมีการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ ได้อย่างเสมอภาค					
๑๐	ท่านคิดว่าการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองโดยสงบ เป็นสิทธิของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย					
๓. ด้านความเสมอภาค						
๑๑	ท่านคิดว่ายอมรับมติเสียงข้างมาก และรับฟังเสียงข้างน้อยเป็นหลักการที่สำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย					
๑๒	ท่านคิดว่าการให้ความสำคัญกับแนวคิดที่แตกต่าง เป็นหลักสำคัญในระบอบประชาธิปไตย					
๑๓	ท่านคิดว่าคะแนนเสียงของประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน					
๑๔	ท่านคิดว่าประชาชนมีโอกาที่เท่าเทียมกันอย่างแท้จริงในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ					
๑๕	ท่านคิดว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิเข้ารับการบริการจากรัฐอย่างเท่าเทียมกันทุกชนชั้น					
๔. ด้านภราดรภาพ (การเคารพซึ่งกันและกัน มีความรักและปรารถนาดีต่อกันเปรียบประดุจญาติพี่น้อง ไม่มีการแบ่งแยก)						
๑๖	ท่านคิดว่าสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่ประชาชนพึงได้รับจากรัฐโดยทั่วถึง คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน					
๑๗	ท่านคิดว่าคุณภาพของประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับคุณภาพการศึกษาของประชาชน					
๑๘	ท่านคิดว่าศักดิ์ศรีของประชาชน ย่อมได้รับความคุ้มครอง เท่าเทียมกัน					

ข้อ	การปกครองในระบอบประชาธิปไตย	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑๙	ท่านคิดว่าการปฏิบัติตามกฎหมายเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย					
๒๐	ท่านคิดว่ารัฐบาลที่มีการบริหารประเทศที่โปร่งใส ตรวจสอบได้อย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งสำคัญในระบอบประชาธิปไตย					

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์”

๑) ท่านคิดว่าปัญหา และแนวทางการพัฒนาการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เจริญพรขอบคุณ สำหรับการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูล

ภาคผนวก ซ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

รายนามผู้ขอสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์”

๑. นายธีระพล ยันตะบุศย์	นายกเทศมนตรีตำบลท่าคันโท
อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
๒. นายวรพจน์ แสนสัมฤทธิ์	ประธานสภาเทศบาลตำบลท่าคันโท
อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
๓. นายปัญญา น้อยนิล	กำนันตำบลท่าคันโท อำเภอท่าคันโท
จังหวัดกาฬสินธุ์
๔. นายบุญมี วงษ์พล	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ ตำบลท่าคันโท
อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
๕. นายจิตติวัฒน์ มาสูงเนิน	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙ ตำบลท่าคันโท
อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
๖. นายดวงใจ สารบุญ	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ ตำบลนาตาล
อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
๗. นางสุมาลี มูลปลา	ประชาชนชุมชน หมู่ ๘ ตำบลท่าคันโท
อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
๘. นายพงษ์พันธ์ แก้วศิลา	ประชาชนชุมชน หมู่ ๙ ตำบลท่าคันโท
อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๒๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายธีระพล ยันตะบุศย์ นายกเทศมนตรีตำบลท่าคันโท อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชัยวัฒน์ ฉายา อริณชยธรรมา โรหฺสประจําตัวนิติ ๒๑๐๑๒๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความรู้ความเข้าใจ
ทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัด
กาฬสินธุ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

- สก.ใน.ส.ค.ม.ค.
14 พ.ค. 62.

ผู้ประสานงาน: พระชัยวัฒน์ อริณชยธรรมา

โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๖-๐๑๖๔๖๗๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๑ ๐๖๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายวรพจน์ แสนสัมฤทธิ์ ประธานสภาตำบลท่าคันโท อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชัยวัฒน์ ฉายา อริณฺขณฺโณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความรู้ความเข้าใจ
ทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัด
กาฬสินธุ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

14/11/62.

ผู้ประสานงาน: พระชัยวัฒน์ อริณฺขณฺโณ
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๖-๐๑๖๔๖๗๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๖๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไญ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บันทึกเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายปัญญา น้อยนิล กำนันตำบลท่าคันโท อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชัยวัฒน์ ฉายา อริยชัยนาโณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความรู้ความเข้าใจ
ทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัด
กาฬสินธุ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ยื่นคำขอข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย

(นายปัญญา น้อยนิล,
กำนันตำบลท่าคันโท)

14 พ.ย. 2562

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทนต์ สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระชัยวัฒน์ อริยชัยนาโณ
โทรศัพท์ติดต่อ: ๐๘๖-๐๑๖๔๖๗๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๖๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

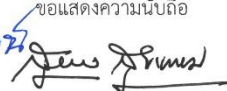
๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายบุญมี วงษ์พล ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕ ตำบลท่าคันโท อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชัยวัฒน์ ฉายา อริยชยธรรมา โรหฺสประจักษ์วัตินิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความรู้ความเข้าใจ
ทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัด
กาฬสินธุ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
 ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
 ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
 วันที่ 14 พ.ย. ๒๕๖๒

ผู้ประสานงาน: พระชัยวัฒน์ อริยชยธรรมา
โทรศัพท์ติดต่อ: ๐๘๖-๐๑๖๔๖๗๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๖๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ไขนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายฐิติวัฒน์ มาสูงเนิน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลท่าคันโท อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชัยวัฒน์ ฉายา อริยชยนาโณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความรู้ความเข้าใจ
ทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัด
กาฬสินธุ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ฉันได้รับหนังสือจากนายฐิติวัฒน์
๐๖๒ ฐิติวัฒน์ อ.
(นายฐิติวัฒน์ อ.สูงเนิน)
ณ.บ. ๑/๑ ม.ท่าคันโท,

ผู้ประสานงาน: พระชัยวัฒน์ อริยชยนาโณ
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๖-๐๑๖๔๖๗๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๖๐๖๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายดวงใจ สารบุญ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ ตำบลนาตาล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดกาฬสินธุ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชัยวัฒน์ ฉายา อริยชัยธนา โรหฺสประจําตัวนิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความรู้ความเข้าใจ
ทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัด
กาฬสินธุ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ
พระชัยวัฒน์ (สารบุญ)
๑๔ พ.ย. ๖๒

ขอแสดงความนับถือ
ดร.สุรพล สุยะพรหม
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระชัยวัฒน์ อริยชัยธนา
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๖-๐๑๖๔๖๗๔

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๐๖๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสมาลี มุลปลา ประชาชนชุมชนหมู่ที่ ๘ ตำบลท่าคันโท อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชัยวัฒน์ ฉายา อริณชยลาโน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความรู้ความเข้าใจ
ทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัด
กาฬสินธุ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

(นาง สุมาลี มุลปลา)

ครูใหญ่โรงเรียนวัด...

ผู้ประสานงาน: พระชัยวัฒน์ อริณชยลาโน
โทรศัพท์ต่อ. ๐๔๖-๐๑๖๔๖๗๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๖๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี่ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไญ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายพงษ์พันธ์ แก้วศิลา ประชาชนชุมนุมที่ ๙ ตำบลท่าคันโท อำเภอท่าคันโท
จังหวัดกาฬสินธุ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชัยวัฒน์ ฉายา อริณชยธรรมา โรหฺสประจักษ์วัตินิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความรู้ความเข้าใจ
ทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัด
กาฬสินธุ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

พงษ์พันธ์ แก้วศิลา ๐๕4-๗๙๐๖/๒๓

ผู้ประสานงาน: พระชัยวัฒน์ อริณชยธรรมา
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๖-๐๑๖๔๖๗๔

ภาคผนวก ญ
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์”

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ.....

ตำแหน่ง.....

วัน/เวลาที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ ๒ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ การปรับใช้ การวิเคราะห์ การเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยใน ๔ ด้าน คือ ๑) หลักอำนาจธิปไตยของปวงชน ๒) หลักสิทธิและเสรีภาพ ๓) หลักเสมอภาค ๔) หลักภราดรภาพ

ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการเมืองการปกครองที่ครอบคลุมถึงอุดมการณ์วิถีชีวิตที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม และใช้อำนาจผ่านกระบวนการต่าง ๆ ทางการเมือง เพื่อแสดงถึงการเป็นเจ้าของอำนาจธิปไตย การปกครองแบบประชาธิปไตยในการวิจัยครั้งนี้ จะใช้หลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยในการศึกษา ดังนี้

๑. ด้านอำนาจธิปไตยเป็นของปวงชน หมายถึง ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจธิปไตย รวมทั้งประชาชนมีอำนาจในการสรรหาผู้แทนในการเข้ามาจัดการอำนาจของตนเอง และในการคัดค้าน และถอดถอนผู้แทน

๒. ด้านสิทธิเสรีภาพ หมายถึง การมีอิสระอิสรภาพความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งการใช้สิทธิเสรีภาพ ต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่นและต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนภายใต้กฎหมาย

๓. ด้านความเสมอภาค หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงการตอบแทนจากรัฐได้อย่างเสมอภาค

๔. ด้านภราดรภาพ หมายถึง การเคารพซึ่งกันและกัน มีความรักและปรารถนาดีต่อกัน เปรียบประดุจญาติพี่น้อง ไม่มีการแบ่งแยก

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป

หลักปัญหา ๓ หมายถึง หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา ที่เป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ความเข้าใจ ๓ ประการ คือ

๑. สุตมยปัญญา เกิดจากการฟัง

๒. จินตามยปัญญา เกิดจากการคิดพิจารณา

๓. ภาวนามยปัญญา เกิดจากประสบการณ์ หรือการปฏิบัติ

ส่วนที่ ๓ ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์

๑. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอย่างไร

๑. ด้านอำนาจอธิปไตยของปวงชน

.....

.....

๒. ด้านสิทธิเสรีภาพ

.....

.....

๓. ด้านเสมอภาค

.....

.....

๔. ด้านภราดรภาพ

.....

.....

๒. ท่านคิดว่าปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอย่างไร

.....

.....

๓. ท่านมีแนวทาง หรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

เจริญพรขอบคุณ สำหรับการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูล

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย)	:	พระครูญาณวิจักขณ์ (ชัยวัฒน์ อริยชัยญาณ)
ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ)	:	Phrakhrayanawichak (Chaiwat Ariṅjayaḱāṇo)
วัน/เดือน/ปีเกิด	:	๑ ตุลาคม ๒๕๓๘
ภูมิลำเนาที่เกิด	:	๕๙ หมู่ ๕ บ.ท่าคันโท ต.ท่าคันโท อ.ท่าคันโท จ.กาฬสินธุ์
ประวัติการศึกษา	:	นักธรรมเอก สำนักเรียนวัดยานนาวา ประโยค ๑-๒ สำนักเรียนวัดยานนาวา ปริญญาตรีพุทธศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชารัฐศาสตร์) มจร.
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน	:	กรรมการสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมพรหมวชิรญาณ ผู้ช่วยเลขานุการสำนักเรียนวัดยานนาวา ผู้ช่วยเลขานุการสำนักปฏิบัติธรรมประจำ กรุงเทพมหานคร แห่งที่ ๑ วัดยานนาวา ครูสอนพระปริยัติธรรม สำนักเรียนวัดยานนาวา
อุปสมบท	:	๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๘
สังกัด	:	วัดยานนาวา (พระอารามหลวง) ถนนเจริญกรุง แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๒๐
ปีที่เข้าศึกษา	:	ปีการศึกษา ๒๕๖๑
ปีที่สำเร็จศึกษา	:	ปีการศึกษา ๒๕๖๓
ที่อยู่ปัจจุบันที่สามารถติดต่อได้	:	๔๐ วัดยานนาวา (พระอารามหลวง) ถนนเจริญกรุง แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๒๐
โทรศัพท์	:	๐๘๖ ๐๑๖ ๔๖๗๔
E-mail	:	fa-chaiwat@hotmail.com